National Library
Bibliothèque Nationale
DEC 7 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
PUBLISHED WEEKLY BY THE
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LIMITED
Business Office: 123 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2H9. Editor-in-Chief KRIŠS SIDARS. Phone 465-7942. United States Editorial Offices: New York; Editor V. IRBE, 4038 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466; V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave, Racine, Wis. 53403; — California — Editor KARLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 46 SESTDIENA, 1978. GADA 25. NOVEMBRIS 28. GADS SATURDAY, NOVEMBER 25, 1978

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 60 centu

Apvienotais Dainas un Sv. Andreja draudzes koris dzied uz dekorētās skatuves Toronto universitātes aulā Latvijas valstssvētku svinīgajā aktā. Foto: J. Liģers

Nacionālo fronti pret „skaldi un valdi"

LATVIJAS VALSTS DIBINĀŠANAS SEŠDESMIT GADU AKTS UN KONCERTS TORONTO UNIVERSITĀTES AULĀ

Ar māc. Ā. Čopa vadītu svētbrīdi un aizlūgumu ievadīja 18. novembŗa valstssvētku aktu, kas Toronto universitātes aulā bija pulcinājis 1600 apmeklētāju. Sarīkojuma norisi vadīja A. Kaļiņš, un tajā piedalījās arī Baltijas valstu konsuli J. Žmuidzinas, I. Heinso un Dr. E. Upenieks, kas teica uzmundrinošus apsveikuma vārdus. Ontario provinces premjēra Viljama Dēvisa atzinīgus un labvēlīgus novēlējumus latviešiem nodeva sociālās apgādes ministre Margareta Berča. Ar savu klātieni Latvijas valstssvētku aktu pagodināja arī Baltijas valstu un citu apspiesto tautu centrālo organizāciju vadītāji un pārstāvji. Sirsnīgos vārdos sveicināja ASV konsuls Toronto Diggins.

Savos atklāšanas vārdos LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs angļu un latviešu valodā norādīja, ka savos 22 patstāvības gados Latvija sevi pierādījusi par starptautiski spējīgu un kultūrālu valsti, kuŗas tauta cienī savu brīvību un respektē citu tiesības. Pašreizējais komūnistiskais režīms latviešu tautai uzspiests ar brutālu varu un kā starptautisks noziegums nevar pastāvēt mūžīgi. T. Kronbergs pakavējās arī pie nule aizvadītajām demonstrācijām Otavā, kuŗās piedalījās ap 500 latviešu, apliecinot nešaubīgi patriotisku stāju. Kaut gan demonstrācijās neredzēja nevienu tā saucamo „kultūras sakarnieku" un filmu izrāžu organizētāju, tomēr jāpieņem, ka arī viņi reiz sapratīs savu naivitāti un nākotnē pievienosies Latvijas valsts un tautas brīvības cīnītājiem. Latviešu vidū nav pārliecinātu komūnistu, bet nedaudzie naīvi domājošie neapzinīgi iztop un pakalpo ne tikai mūsu tautas, bet visas pasaules brīvības lielākam ienaidniekam — komūnismam. Tādēļ nākotnē solīsimies būt nacionāli vienoti, lai kopīgi turpinātu saskaņotu darbu par savas tautas un valsts brīvību.

Iespaidīgu svētku runu teica māc. Jānis Šmits, kas, kā zināms, tikai pirms dažiem gadiem izkļuvis no okupētās Latvijas un kopā ar ģimeni dzīvo Vankuverā. Runas ievadījumā viņš aizlūdza par visiem brīvības cīnītājiem un aicināja klātesošos tos godināt ar klusuma brīdi. Lietišķā veidā un konkrētiem faktiem bagātā runā māc. J. Šmits pakavējās pie Latvijas šīsdienas problēmām, ietverot tās septiņos galvenos punktos.

1. Latviešu tauta ir bez paŝnoteikšanās tiesībām, pie kam 90 proc. iekļauti Pad. savienības imperijā un tikai 10 proc. dzīvo brīvajā pasaulē.

2. Mūsu tautas pastāvēšana ir apdraudēta, jo komūnistiskais režīms izvērš plānveidīgu un politiski apsvērtu pārkrievināšanu, izmainot iedzīvotāju struktūru okupētajā Latvijā. Latviešu intelligence tiek izklīdināta visā Pad. savienības territorijā ar vilinošiem darba piedāvājumiem. Viņu vietā iepludina citas slaviskās tautas, lai latvieši kļūtu par minoritāti paši savā zemē. Arī trimdā esam pakļauti asimilācijai.

(Turpinājums 20. lp.)

Kārters nepametis Irānu

ALEKSANDRA ĶEGUMNIEKA
SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Brežņeva brīdinājums Vašingtonai, ka Pad. savienība uzskatīs jebkādu ASV intervenciju Irānā par bīstamu soli Pad. savienības drošībai, labi raksturo Irānas iekšpolitiskās krizes dziļo starptautisko nozīmi.

ASV ārlietu ministrs Vēnss reaģēja ar deklarējumu, ka Vašingtona arī turpmāk atbalstīs Irānas šachu viņa centienos radīt valstī normālus miera apstākļus. Teherānā akreditētie ārzemju diplomāti Irānas iekšpolitisā krizes kulminācijas uzskata par tiešu Maskavas un Vašingtonas interešu konfrontāciju. Pats šachs norādījis, ka viņa atteikšanās no troņa radītu pilsoņu karu, kuŗa rezultātā komūnistu minoritāte iegūtu kontroli pār fragmentos sašķelto valsti. Irānas valdnieks esot pateicīgs ASV par jaunajiem nemieru apkarošanas līdzekļiem, ar kuŗiem bez asins izliešanas būs dota iespēja izklīdināt nemieru kūdītāju organizētās demonstrācijas. Cik domājams, tad šie jaunie ieroči nav nekas cits kā augstspiediena ūdensstrūklas, gumijas lodes un kodīgu dūmu bumbas, kas jau ar labiem panākumiem izmēģināti sešdesmitos gados dažādo demonstrāciju izkliedēšanai, ko organizēja Vietnamas komūnistiem simpatizējošie aģitātori.

(Turpinājums 20. lp.)

Maskavas uzbrukums LNF

LAIMOŅA NIEDRES
LIKTENIS IZŠĶIRSIES
VIENA MĒNEŠA LAIKĀ

Stokholmā, 22. novembrī (Pa telefonu no Zviedrijas): „Latviešu nacionālais fonds organizē graujošu darbību pret okupēto Latviju" — izriet no Maskavas TASA telegrammas, ko saīsinātā veidā sniedza Stokholmas radio un TV 18. novembrī, apvainojot LNF kā organizāciju, kas sniedzot militāras ziņas ārzemju drošības dienestiem, un tās piegādājot Laimonis Niedre.

Vārdā saukti LNF valdes priekšsēdis V. Ginters un LNF ģenerālsekretārs dzejnieks Andrejs Eglītis, lielie „grēkāži". Fonda valdes viceprieksšsēdis K.Graufelds deva paskaidrojumus Stokholmas radio un TV, ka LNF nav devis L. Niedrem nekādu uzdevumu, nav arī viņu sūtījis ceļojumos uz okupēto Latviju, nav arī saņēmis nekādas militāras ziņas, jo tādas nav vācis ne L. Niedre, nedz arī Jānis Skudra.

LNF nodevis Zviedrijas ārlietu ministrijai tos materiālus, kādus čeka varētu uzskatīt par „militāriem", piemēram, ceļu uzņēmumus ar maziem tiltiņiem, ceļu virzienu rādītājus un citas liriskas lauku ainavas.

Kā Zviedrijas ārlietu ministrija 22. novembrī paskaidroja, Niedres lieta varētu nākt apspriešanā viena mēneša laikā Maskavā. Ja Maskava atteiktos kaut ko lemt, tad atliek apžēlošanas ceļš. Kā zināms, L. Niedre no apžēlošanas lūguma līdz šim atteicies.

Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš

notiks š. g. 2. decembrī no pl. 10—20 vak. un 3. decembrī no pl.10—15 DV namā, 125 Broadview Ave., Toronto.

- ROTAS
- LATVISKI AUDUMI
- KERAMIKA
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI
- GLEZNAS
- GRĀMATAS
- SKAŅU PLATES
- PIPARKŪKAS no pašu ceptuvēm
- KAFIJA
- MEDUS
- PUTRAIMI
- GARŠĪGAS PUSDIENAS
- BAZĀRS
- DV KLUBS jūsu rīcībā

Ziemas svētku vecītis un fotografs gaidīs mazos draugus sestdien no pl. 12—16, svētdien no pl. 12—14.

Laipni lūdz RĪCĪBAS KOMITEJA

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1978. G. 25. NOVEMBRIS, 46. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. — Čikagas redakcijas vad. V. Jaunkalnietis, 1305 Taylor Ave., Racine, Wis. 53403. Redakors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28. Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet pēc vēlēšanās sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV: par vienu gadu — 30 dol., 6 mēnešiem —1 6 dol., 3 mēnešiem — 8.50 dol. Atsevišķa numura cena 70 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.50, tekstā $5.75, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas telpu. Sarīkojumu kalendārā $1 par rindiņu, atkārtojot atlaide.

Laikraksta abonēšana un sludinājumi — tālrunis 466-1514

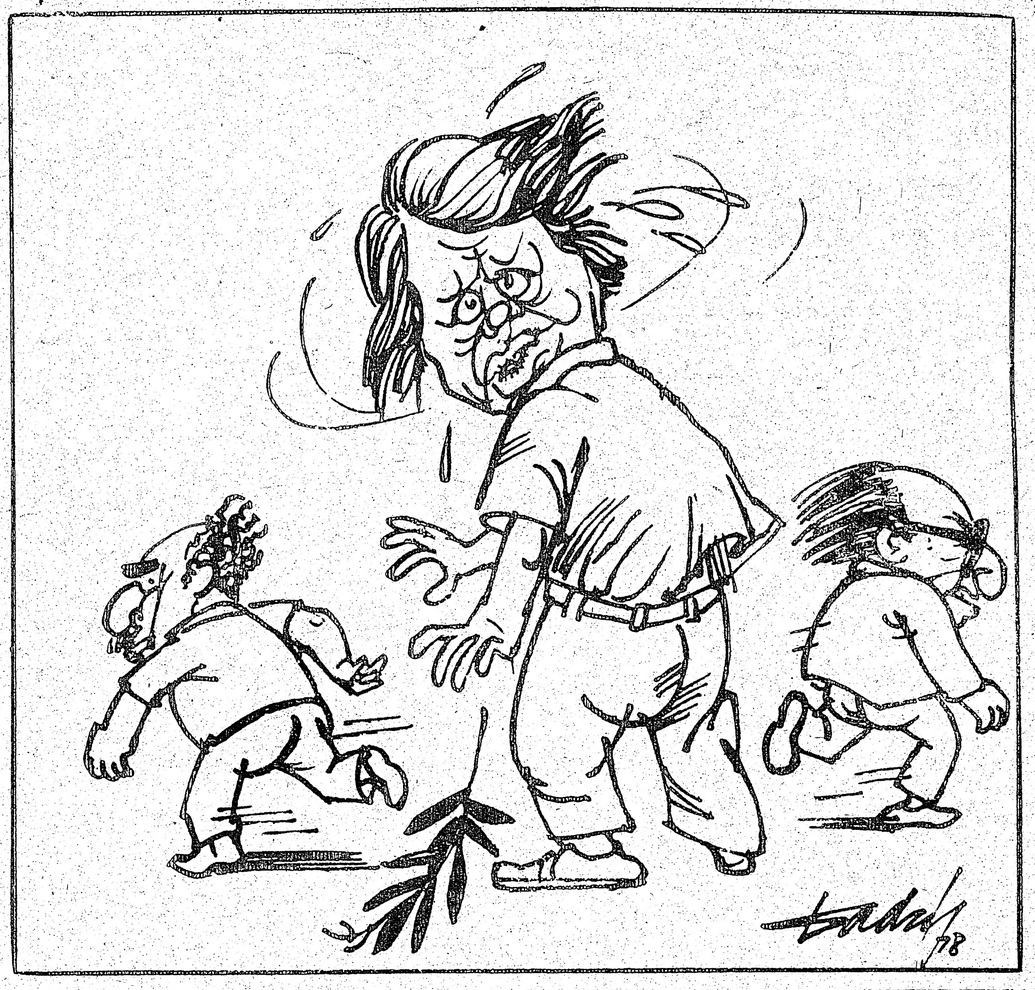

J. Grodnis

Kemp Dēvida noligums un Vidējie austrumi

Kemp Dēvidā Kārtera, Sadata un Begina septembrī parakstītā vienošanās Vidējo austrumu miera jautājumā bija kā pērkona spēriens no skaidrām debesīm. Tā bija pēdējo gadu lielākā preses, TV un radio sensācija visā pasaulē, sevišķi tāpēc, kā iepriekš tai neviens neticēja. Tika parakstīti divi atsevišķi nolīgumi — viens par Jordānas upes rietumkrastu un Gazas okupētiem apgabaliem, otrs par miera nolīgumu un diplomātisko attieksmju izveidošanu starp Ēģipti un Izraēlu un par Sinajas (tuksneša) nodošanu Ēģiptei.

Šī Kemp Dēvida vienošanās bija ļoti nepieciešama visiem trim līguma parakstītājiem. Beginam pārāk lielās nepiekāpības dēļ radās liela opozicija ne tikai strādnieku partijā parlamentā, bet pat jaunatnē — starp studentiem un karavīriem. Tā atbalsojās tādos Begina cietokšņos kā Ņujorkā u.c. Viņa premjēra krēsls sāka šķobīties. Sadatam šis nolīgums nozīmēja viņa kā valstsvīra "būt vai nebūt". Vairāk nekā 30 gados bija izkaroti četri kari ar Izraēlu, kuŗos zaudēts pāri par 40.000 karavīru dzīvību un lieli zemes apgabali — Sinajas, Gazas, Jordānas upes rietumu krasts, Golāna augstiene, kā arī Jeruzaleme. Pie tam vislielākie upuŗi bijuši Ēģiptei. Vērojot to, ka Sadats sadarbojas ar bij. ASV ārlietu ministru Kisingeru viņa „soli pa solim" politikā, tas pagrieza muguru Maskavai un izraidīja visus krievus no Ēģiptes, kas, karos izmocīta, palika bez ieročiem un saimnieciskā atbalsta. Tā arī palika viena pati, jo pārējās arabu radikāļu valstis militāri un saimnieciski atbalstīja un vēl tagad atbalsta Maskavā.

Redzēdams, ka arī Kārtera ārpolitikai Vidējos austrumos nav nekāda progresa, Sadats izšķīrās par jaunu politisku gājienu. Pagājušā gada 19. novembrī tas ieradās Jeruzalemē un uzsāka atklātas miera sarunas ar Izraēlu, neaicinot talkā Vašingtonu un Maskavu. Sadata cerības neīstenojās, jo tās neatbalstīja arabu — Maskavas sarīdītās valstis. Atturīga bija arī Saudi Arabija un Jordana. Radikālās arabu valstis noorganizēja pat pretestības bloku pret Sadatu un to dēvēja par arabu tautas nodevēju. Prakstiskās sarunās ar Izraēlu Begins kļuva par lielāko šķērsli miera sarunu turpināšanai. Begins deklarēja, ka Izraēla neatdos nevienu pēdu zemes par neko, sevišķi Samariju un Judeju, kuŗas Izraēlai piederējušas jau 3000 gadus.

Sadats nonāca neapskaužamā stāvoklī un griezās pie ASV prezidenta Kārtera, lūdzot to uzņemties aktīva trešā sarunu partnera pienākumus. Domājams, ka Kārters to darīja labprāt, jo viņa ASV prezidenta prestižs kā ārzemēs, tā arī ASV bija noslīdējis ļoti zemu. Sakarā ar šī gada kongresa un senāta vēlēšanām demokratu partija baidījās zaudēt savu absolūto vairākumu kongresā un senātā. To labi pierādīja Kārtera iespaids senātā, kongresā un vēlēšanu kampaņā. Tātad ieguvēji ir visi trīs vienošanās parakstītāji. Kārters atguva daļu no zaudētā prestiža, Sadats dabūs atpakaļ savu Sinajas tuksnesi un prestižu mājās un pasaulē, ko liecina piešķirtā Nobela miera prēmija. Begins atkal ir Izraēlas dievināts varonis, pie tam arī Nobela miera prēmijas laureāts. Tikai grūti saprast, par kādiem nopelniem, jo viņš bija vislielākais miera bremzētājs Vidējos austrumos. Arī Kisingers 1972. gadā kopā ar Ziemeļvietnamas Ludocu saņēma Nobela miera prēmiju, kaut gan pēc tam Vietnamā sākās visnežēlīgākais karš un ASV politiski šo karu zaudēja. Izraēla ne Kisingera, ne tagad Kārtera miera sarunu gaitā neatdeva ne pēdas arabu zemes. Tā viņiem to pārdeva, un par katru zemes gabalu ASV samaksāja un maksās arī tagad. Nav ticams, ka Izra-

(Turpinājums 6. lp.)

Lasītāju vēstules

MOLOTOVA UN RIBENTROPA PAKTS

LA 7. oktobŗa numurā D. Rudzītis, polēmizējot ar Olģertu Liepiņu, savā vēstulē piemin Molotova un Ribentropa paktu. Cik simtu un tūkstošu reižu šis nodevīgais akts nav pieminēts un uzskatīts par visu mūsu nelaimes cēloni! Vācija sākumā negribēja Baltijas valstis atdot komūnistiem, bet piedāvāja Latvijai garantijas. Ja mēs tās būtu pieņēmuši, tāda Molotova pakta nebūtu. Katrā ziņā Baigais gads būtu gājis mums garām. Kāds vēlāk šis stāvoklis izveidotos, to nezinām, bet ļoti iespējams, ka pasaule šodien izskatītos pavisam citāda. A. Klīves grāmatu lasot, ir izprotams, cik vieglprātīgi prezidents izturējies pret šīm garantijām. Valdībā laikam tikai Valdmanis iedrošinājies iestāties par garantijām, bet no kabineta tika atlaists un iecelts par Ķeguma direktoru, lai interesējas tikai par savu spēkstaciju.

J. Ezergailis Ohaijo

18. NOVEMBŖA AICINĀJUMS

Pēc varonīgām cīņām un nenogurstoša darba 18. novembrī reālizējās mūsu sapnis — brīva Latvija. Liktenis nebija žēlīgs. Pad. savienība brutālā veidā iesoļoja mūsu dzimtenē un uzsāka iznīcināt latviešu nacionālo domāšanu un tautu. Kas notiek dzimtenē, mums zināms. Arī brīvajā pasaulē latviešu identitātes saglabāšana lielā mērā apdraudēta. Jaunatne izglītību saņem brīvo valstu skolās, turpretī mūsu skolas nav pietiekami intensīvas, lai iemācītu latviešu valodu tekoši runāt. Ar laiku valsts valoda jauniešus atsvešina no tēvu valodas un laika tecējumā to atmet pavisam. Dzird sakām: „Tā apgrūtina brīvu izteikšanos." Negātīvas sekas rada arī svešvalodas runāšana ģimenē. Rezultātā — izaug „teorētiski latvieši". Ja šīs problēmas nevarēsim novērst, latviešu valodas runātāju skaits mazināsies ar katru gadu. Paralleli tam, grāmatu un periodisko izdevumu metiens proporcionāli samazinās. Mūsu tauta pārdzīvo nāves un dzīvības laikmetu tieši mūsu valodas dēļ, jo tautu un valsti tur kopā valoda, kas ir katras tautas pamatakmens. Ja to zaudējam, esam miruši. Mūsu tautas spēka avots un stiprums ir arī turēšanās pie Dieva un kristīgās ticības. Ar Dieva vārdu ejam darbā un paļaujamies uz Viņa žēlastību, esam iecietīgi, godīgi un mīlam savu zemi. Aktos, sanāksmēs un sapulcēs nenodarbosimies tik daudz ar pagātnes atcerēm, bet domāsim par nākotni. Nedzīvosim viens otra uzslavas, bet strādāsim, godīgi un apzinīgi. Ar groziņu vakariem, jubilejām un ballēm mēs apmānam paši sevi. To nevar saukt par cīņu Latvijas brīvībai. Domstarpības latviešiem ir bijušas un būs vienmēr, bet tādēļ nav jāpārtrauc kopības sajūta.

18. novembris prasa padomāt par mūsu tautu un tās garīgo stāju, tas ir aicinājums uz sadarbību un vienotību: Concordia res parve crescunt.

— A. Kriškāns Austrālijā

JAUNĀKAIS ZEMESTRĪČU NOTEIKŠANĀ

Pie Mirdzas Muižnieces četros LA nr. (39 — 42) iespiestā garā zinātniskā referāta par „Plākšņu tektoniku" nemaz nav norādes uz dabas terroru, ko esam pieredzējuši trimdas ceļus staigājot — spēcīgā zemestrīce Sanfrancisko ielējā 1971. gadā Kalifornijā un 1964. g. Ankoradžā, Dienvidalaskā, ar 200 upuriem un vairāk par 1 bilj. dol. materiāliem zaudējumiem. Vēlētos norādīt arī uz dažām aktuālitātēm par jaunākā laika sasniegumiem šajā jomā (iespiestais referāts, šķiet, radies agrākos gados): lai spētu izmērīt tektonisko plākšņu kustības un to virzienu, no kā atkarīga zemestrīču noteikšana, ASV NASA pirms 2 gadiem no Kalifornijas uzlaida izplatījumā 900 mārc. smagu, bet nelielu (tikai 2 pēdas caurmērā) satelītu LAGEOS (Lēzera ģeodinamisko satelītu), kas tagad nemitīgi riņķo 3600 jūdžu augstumā ap zemes poliem. Šis satelīts ir bez instrumentiem, vienīgi tam ārpusē ir 426 dimantveidīgas prizmas. Satelītam riņķojot pa aplēstu orbitu ap zemes lodi, to ik dienas „apšauda" ar lēzera stariem, kuŗus noraida 30 NASA stacijas un vairākas pārvietojamas ierīces, kas izvietotas no Kanadas līdz Meksikas robežām un no Klusa okeana līdz Kolorado kanjoniem. Šīs stacijas uzņem laiku, kāds paiet kopš noraidītie lēzera stari atsitas pret satelīta prizmām un tiek uztverti atpakaļ uz zemes. Tā kā šo staru ātrums ir noteikts (gaismas staru ātrums), pēc to turp un atpakaļ ceļojuma laika iespējams noteikt, kā šīs stacijas un tektoniskās plāksnes kustas. Bez LAGEOS satelīta vēl nesen, šī gada jūnijā, tika iedarbināts vēl okeana novērotājs satelīts SEASAT, lai izpētītu zemes pievilkšanas spēku un magnētisma iedirbi virs zemes un okeanos un kā tie ietekmē koŗu kustību. Plākšņu kustības noteikšanai NASA attīsta vāl citas zinātniskas metodes (VLBI sistēmu radio skaņu reģistrēšanai, ar radio teleskopiem izmērot trīsdimensiju attālums u.c.). Šī pētniecība sniedz arī komerciālus ieguvumus — rekonstruējot dabas katastrofas, tiek atklāti rūdas depozīti, aplēšot, kur aizvēsturiskajos laikos atradušies senie ezeri, tropiskie meži, atklātas eļļas un ogļu rezerves. Visi tomēr ir vienis prātis, ka 10 milj. gadu laikā Losandželosa kļūs par Sanfrancisko priekšpilsētu vai otrādi. Referātā arī nav pieminēts(kas liek secināt par tā vecumu), ka tikai pirms 2 gadiem, 1976. g. 28 jūlijā, zemestrīces divu minūšu (!) laikā iznīcināja Tangšanu Ķīnā, nogalinot 650.000 un ievainojot 800.000 cilvēku.

Vanagu Kārlis Indianā

Latvijas valstssvētkos apbalvotie 18. novembra svinīgajā aktā Toronto. No kreisās: M. Miezīte (KF atzinības raksts), E. Karlsone-Bērziņa (Goda diploms), O. Mežule (Kr. Barona prēmiju), H. Tic-ovskis (KF goda balva), A. Martinsone (LNAK atzinības raksts), J. Ozols (LNAK atzinības raksts), V. Slavieša (LNAK atzinības raksts), I. Alksnis (LNAK atzinības raksts). Labajā pusē balvu pasniedzēji LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs un kultūras nozares vadītāja Inta Purva.
Foto: J. Ligers

Daugavas Vanagu darba vēsture

IZNĀKUSI LAIKS, TELPA, ĻAUDIS 3. GRĀMATA

Nesen iznākusi Daugavas Vanagu organizācijas pirmo 25 gadu darbības vēstures apcere Laiks, telpa, ļaudis 3. grāmata. Tā tūliņ sākta izsūtīt iepriekš pasūtinātājiem.

Grāmatu sērijas izdevējs ir DV Centrālā valde, un tā iznākusi Daugavas Vanagu Kanadā apgādā Toronto. Tāpat kā abas iepriekšējās, tā arī 3. grāmatu rediģējis Vilis Hazners, bet grafiskais iekārtojums bijis apgāda vadītāja un DV Kanadas valdes locekļa E. Treilona rokās. Sērijas 1. grāmata iznāca 1974. g., bet 2. grāmata 1976. gadā.

Visas trīs grāmatas apskata organizācijas darbību no dibināšanas 1945. gada decembrī līdz 1972. gada beigām, bet vietumis skarti arī daži vēlāki notikumi. Pirmā grāmata galvenokārt skāra organizācijas dibināšanas un izveidošanas laiku. 2. grāmatā aprakstītas organizācijas darbības nozares. 3. grāmatā apskatīta organizācijas izveidošanās un darbība atsevišķās zemēs, reizē samērā sīki stāstot par visām nodaļām un kopām.

3. grāmata ar 871 lappusi ir arī ievērojami kuplāka par abiem iepriekšējiem sējumiem. Par DV Fondu resp. DV Anglijā šai grāmatai materiālus sakārtojuši Fricis Kursietis un Austra Liepiņa. Tas bija piecdesmito gadu vidū, kad toreizējais DVF valdes priekšsēdis Augusts Alksnītis ierosināja F. Kursieti uzņemties kārtot organizācijas šīs zemes saimes vēsturiskos materiālus, tos vākt, kopot, apstrādāt, lai nākamam laikam saglabātu liecības par mūsu centieniem un darbiem.

Toreizējā pamatdoma un iecere nu kļuvusi par īstenību. Trešajā grāmatā organizācijas Anglijas nozarojumam veltītas 113 lappuses. Raksturota DVF dibināšana, zemes valdes darbi īsumā apstājoties pie darbības nozarēm, ieskaitot vanadžu rosmes. Aprakstītas 24 DVF nodaļas un 4 kopas (2 kopas ziņas neesot sniegušas). Anglijas teksts illustrēts 48 foto uzņēmumiem, daudzos gadījumos atzīmējot arī visu redzamo vārdus, to skaitā daļā, kas pievienojušies jau aizsaules pulkiem. Teksts stāsta par simtiem un atkal simtiem darītāju, gan tiem, kas vēl rosīgi tagad, gan un citām zemēm izceļojušiem.

Lai paldies redaktoram, apgāda darbiniekiem. Lai paldies Anglijas daļas materiālu sakārtotājiem un viņu daudzajiem talciniekiem nodaļās un kopās. Jācer, ka līdzīgi iepriekšējiem sējumiem arī jaunā grāmata atradīs vietu visu nodaļu bibliotēkās un daudzu privāto interesantu grāmatu plauktos, un ne tikai greznumam, bet arī lasīšanai. Zemes valdei, nodaļu un kopu vadībai ir jākrāj un jākārto materiāli par organizācijas tālāko darbības posmu, sākot ar 1973. gadu, lai nākotnē būtu nepieciešamie vēsturiskie materiāli organizācijas darbības apceres jaunam sējumam.

J. Frišvalds

O. Pētersone-Griķe dziedās Toronto un Klīvlandē

Svētdien, 26. novembrī., Toronto dzirdēsim jauno latviešu mecosoprānu Olgu Pētersoni-Griķi. Viņa dziedās Latviešu namā pl. 17. Koncerta programmā E. Melngaiļa, A. Kalniņa, J. Vītola, J. Brāmsa un A. Dvoržaka dziesmas. Dvoržaks būs pārstāvēts ar viņa dziesmu ciklu — Čigānu dziesmas.

Jau pagājis daudz gadu kopš Olga Pētersone dzīvoja Toronto un mācījās dziedāšanu Toronto karaliskajā konservatorijā, dziedājusi arī Toronto operas korī, būdama arī studente Toronto universitātes mūzikas fakultātes operas skolā, kur dziedājusi vairākas lomas skolas izrādēs. O. Griķe-Pētersones pašreizējā dzīves vieta ir Vankuvera.

Viņas vārds rietumkrasta mūzikas pasaulē jau kļuvis pazīstams un guvis labas atsauksmes. Viktorijas konservatorijas Operas klases operu uzvedumos dziedātas vairākas galvenās partijas. Glaimojošas atsauksmes par viņas uzstāšanos Mocarta Burvju flautā ievietojis Victoria Times. Mūsu māksliniece 1974. gadā godalgota Viktorijas mūzikas festivālā. Kopš 1975. gada viņa dzied vasaras koncertos ar Viktorijas simfonisko orķestri.

Olga Pētersone - Griķe latviešu sabiedrībai kļuvusi pazīstama, dziedot latviešu koncertos Sietlā, Losandželosā un Portlandē. Viņai paredzēts arī koncerts 2. decembrī Klīvlandē, turienes Koncertapvienības sarīkojumā.

Z. Zentiņš

Latviete NATO komisijā

Montrealas universitātes psiholoģijas profesore Dr. Vaira Vīķe-Freiberga izraudzīta par Kanadas pārstāvi NATO starptautiskajā komisijā, kas nodarbojas ar t. s. cilvēcīgajiem faktoriem (human factors). NATO, kā zināms, dibināta, lai koordinātu 11 Eiropas valstu, Turcijas, Islandes, Kanadas un ASV militārās drošības programmas. Taču jau 1956. gadā atzina, ka ar militāro sadarbību vien nepietiek un ka progress zinātnes un technikas laukā varētu būt noteicējs nāciju drošībai un viņu vispārējam stāvoklim. Tādēļ nodibinājās NATO zinātniskā komisija, kuras mērķis veicināt starptautisko sadarbību alianses zinātnieku starpā un atbalstīt zinātnes un technoloģijas attīstību.

Nato zinātniskā programma aptver dažādus sektorus, un tās 1978. gada budžets bija 10 miljonu dolaru. Vispārējās zinātniskās programmas ievaros jau kopš 1973. gada izvirzītas vairākas speciālas programmas, kuŗās ietilpst jau minētā „cilvēcīgo faktoru" programma, un ko vada starptautiska zinātnieku komisija. Tā sanāk uz sēdēm trīs reizes gadā Briselē, NATO bruņoto spēku virspavēlniecībā. Komisijas locekļiem nepieciešams savas valsts drošības iestāžu apstiprinājums. Kanadā šo uzdevumu veic Karaliskā jātnieku policija (RCMP), kas šī gada vasarā izdarīja Dr. V. Freibergas drošības pārbaudi, kad viņa vēl bija viena no diviem Kanadas mēroga finālistiem.

Dr. Vaira Vīķe-Freiberga

Kanadas zinātnieki, kas piedalās kādā NATO konsultātīvā komisijā, reizē kļūst arī par Kanadas konsultātīvās komisijas locekļiem. Šīs komisijas sēdes notiek Otavā, un sniedz padomus Kanadas valdībai par Kanadas līdzdalību NATO programmās. Tajās tagad piedalīsies arī Dr. V. Freiberga, kas ir arī ļoti aktīva nacionāla mēroga zinātniskās organizācijās. 1978. gada vasarā viņa ievēlēta par kasieri Kanadas sabiedrisko zinātņu federācijā, kas apvieno 14 zinātnieku apvienības (antropologus, sociologus, politologus u.c.), 67 universitātes un kādu duci pētniecības institūtu. Federācija arī apsaimnieko Kanadas sabiedrisko un humānitāro zinātņu pieškīrumus zinātniskām publikācijām un apgroza budžetu, kas ir ap 800.000 dolaru gadā.

—ra

Latviešu mūzikas raidījumi

Jau pagājis ilgāks laiks kopš pēdējā pārskata par The Sound of Latvian Music raidījumiem. Tā kā nebija pietiekami līdzekļu, tad Austrai Balkai Kalamazū bija pašai jāizveido ieskaņošas studiija. Tagad ieskaņošana izveidojusies līdz augstākām prasībām, kā to atzinusi SDA ģenerālkonference un tās raidītāju vadītāji savā sanāksmē augusta beigās.

Sirsnīga pateicība izsakāma ikvienam, kas šo darbu no jauna atbalstījuši gan ar līdzekļiem, gan ieskaņojamo materiālu. Līdzekļus no jauna ziedojuši: G. Riteris 25 dol., J. Aboltiņš 5, V. Zante - Šime 10. F. Osis 20, DV ASV valde 400, K. Eiduks 25, M. Paleja 10, J. Žagariņš 10, J. Indzeris 2, O. Ozols 25, A. Ausenbachs 10, L. Dzelzītis 10, DV kopa (NJ) 25 un A. Roze 10 dol., kas kopā devis pusgadā 587 dol.

Parāds šajā laikā sniedzas jau līdz 1700 dol., kas vēl jāatmaksā. Par savu darbu A. Balka atlīdzību neprasa.

Ikviens, kam būtu ieskaņoti mūzikālie materiāli lentās vai platēs, laipni lūgts tos iesūtīt uz zemāk minēto adresi, lai sevi vai iecienītus mākslinieku varētu dzirdēt šajās programmās. Plates un ieskaņojumus no jauna šajā pusgadā devuši Jaunatnes dziesmu svētku pārstāvji. Kaibala Records, brāļi Graši, ansamblis Dzintars, Daugavas Vanagi, E. Saulīte - Patvaldniece, Dr. J. Kļaviņš, E. Indriksone un citi. Visiem sirsnīgs paldies.

Ir jāieskaņo 26 programmas pirms var sākties pati noraidīšana, kas varētu būt ar nākošā gada sākumu. Bez līdz šim minētiem universitāšu un koledžu raidītājiem ir ieinteresēti vairāki citi, ieinteresēto raidītāju skaits pieaug. Jā kāds vēlētos dzirdēt šos raidījumus kādā no sev tuvākiem FM raidītājiem, tad jānoorganizē tautieši, kas būtu ar mieru viena gada regulāriem, ik nedēļas raidījumiem savākti ap 300 dol., kas ir iespējami viszemākā cena, kādu varam iedomāties par ieskaņotām lentēm. Ieinteresētā vai vēlamā raidītāja adrese jāatsūta uz zemāk minēto adresi, lai varētu stāties sakarā ar tā vadītāju un raidījumus izkārtot. Mūzikālie materiāli, līdzekļu atbalsts un raidītāju adreses sūtāmas uz The Sound of Latvian Music, P.O. Box 575, Kalamazoo, MI. 49005.

Ir jādarbojas visiem kopīgi, lai mūsu mūzika skanētu jo plaši, un mēs dotu labu kultūrālu liecību par sevi un savu tautu, kā arī paši priecātos un justos labi, savā mūzikā klausoties!

Austra Balka

Vēlos pirkt lietotas 60"
aužamās stelles.
Zvanīt pēc pl. 18 251-7762.

Taisīsim tiltu pār plašo jūru

SVĒTKU RĪCĪBAS KOMITEJAS AICINĀJUMS

PASAULES BRĪVO LATVIEŠU DZIESMU DIENAS

VISBIJĀ, GOTLANDĒ
1979. gadā, 19.–22. jūnijā

Vai Gotlande ir tikai nenozīmīga sala Baltijas jūrā, kas ne ģeografiski, ne politiski nevar interesēt latviešus brīvajā pasaulē?

Dzirdēti arī šādi vērtējumi, runājot par Pasaules brīvo latviešu Dziesmu dienām Gotlandē nākamā gada Jāņu nedēļā.

Vai Gotlande atradusies lielo notikumu centrā vai perifērijā, atkarājies no tā, kā aizgājušos laikos gājuši lielie tirdzniecības ceļi (un tie gāja galvenokārt pa jūru), kā attīstījusies tirdzniecība, kuģniecība, kara technika un aizsardzības iespējas.

Gotlandē tikušies un mijušies iespaidi no austrumiem, dienvidiem un vakariem, par ko liecina mākslas, būvniecības un valodas vēsture. Archaioloģija stāsta, ka jau bronzas laikmetā gotlandiešiem bijuši sakari ar citām zemēm pāri jūrai. Vikingu laikos gandrīz pus gadu tūkstoti Gotlande atradās pasaules tirdzniecības centrā.

Jaunākos laikos Gotlandes vēsturi lielā mērā ietekmējuši kaimiņu zemju spēki un attīstība. Gotlande bija stipra tik ilgi, kamēr kaimiņi bija vāji, neatkarībai pienāca gals, kad Baltijas jūrā pieauga citu varu spēki: tur sacentās Zviedrija, Dānija, Vācu ordenis, Hanzas pilsētas. 1520. gadā dāņi galīgi nostiprināja Gotlandē savu varu, taču Gotlande drīz zaudēja militāro nozīmi un kļuva par aizmirstu provinci. 1645. gadā Gotlande „atgriezās" Zviedrijā un 19. g.s. beigās to galīgi iekļāva Zviedrijas aizsardzības sistēmā. Gotlandes aizsardzības potenciālis vienmēr bijis proporcionāli daudz lielāks nekā iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar citiem Zviedrijas rajoniem.

Tikai laika posmā starp abiem pasaules kariem Baltijas jūras krastu piederība mainījās mazajām tautām labvēlīgā virzienā. Baltijas jūras stratēģiskā situācija pēc Otra pasaules kara visiem zināma.

Gotlandes vēsturi un attīstību vienmēr noteikusi spēku spēle starp kontaktu un izolāciju. Kontakts varenības laikā deva uzplaukumu. Izolācija sekojošos gadu simteņos atstājusi nenovērtējamu mantojumu: bez tās šodien nebūtu visu Eiropas ziemeļu vislabāk uzglabājušās vecpilsētas centra, Visbijas „iekšpus mūriem", ar tās unikālajiem seno laiku architektūras pieminekļiem. 18. g.s. bijuši plāni visas vecās baznīcas un pilsētas aizsargmūri nojaukt un dedzināt kaļķi. Relātīvā nabadzība un izolācija atturēja industriālo spiedienu, un Visbijas vecpilsēta pārdzīvoja.

Mūsu tautas likteņos Visbijai sava sevišķa vieta, tā bija vācu ordeņa spēku ievērojams atbalsts un izejas punkts. Bīskapam Albertam bija pat sava baznīca Visbijā. Ziemeļaustrumeiropas vēstures gaitā Visbijai kā vācu krusta karotāju atbalsta punktam bija nozīme tai laikā, kad mūsu senču latviskie dievi bija spiesti atkāpties savā „Olimpā", un tos aizstāja vācu nestais kristiānisms. Gotlandiešiem bijuši gadu simtiem ilgi sakari ar kuršiem dažādos posmos, par to liecina archaioloģija. Kaut ko no tā redzēsim izstādē Visbijā Dziesmu dienu laikā.

Daudzu tagadējās vecās paaudzes latviešu dzīvē un atmiņās Gotlandei īpaša vieta. Tur 1944. — 1945. g. patvērumu atrada ap trīs tūkstoši latviešu bēgļu, kas atstāja degošo Kurzemes krastu. No Kurzemes līdz Gotlandei jau tikai 150.000 soļu, bet moderno satiksmes iespēju gaismā šodien it kā niecīgais atstatums toreiz daudziem bija nepārvarams, tie apgūla „jūras mātes dziļā klēpī".

Un šodien?

Gotlandes īpatais stāvoklis latviešu apziņā saistīts ar to, ka tā ir brīvās pasaules tuvākā vieta važās kaltajai dzimtenei. Gribam celt dziesmu tiltu pār jūru, garā tikties ar mūsu brāļiem un māsām, dziedāt tiem, izjust kopību, pēc kuras viņā krastā ilgojas ne mazāk kā šeit. Ir daudz ziņu par to. Tāpēc — vai būtu vēl jājautā, jāšaubās, vai un kāpēc jābrauc uz Gotlandi?

Nē, rādīsim, ka neesam tikai emigranti, labākas materiālas dzīves tīkotāji vai gadījuma dēļ šeit nokļuvuši. Rādīsim, ka esam trimdinieki, kam vaigs cietš pret ienaidnieku, bet acis mīlestības pilnas pret savu tautu! Dzirdēts arī, ka latvieši Amerikā pieraduši pie ērtībām, ko Gotlande it kā nespēj sniegt. Tādā gadījumā trūks gan vienīgi lielo hoteļu vestībilu un bāru greznības, viss pārējais būs, ir kur savu lāsi iedzert, ir priecīgi padzīvot. Un būs vēl daudz kas vairāk, ko tikai šīs Dziesmu dienas Gotlandē var dot: tuvums tautai Latvijā, kas gaida mūsu siržu pukstus no Visbijas.

Vai mēs varētu tur nebūt?

J.

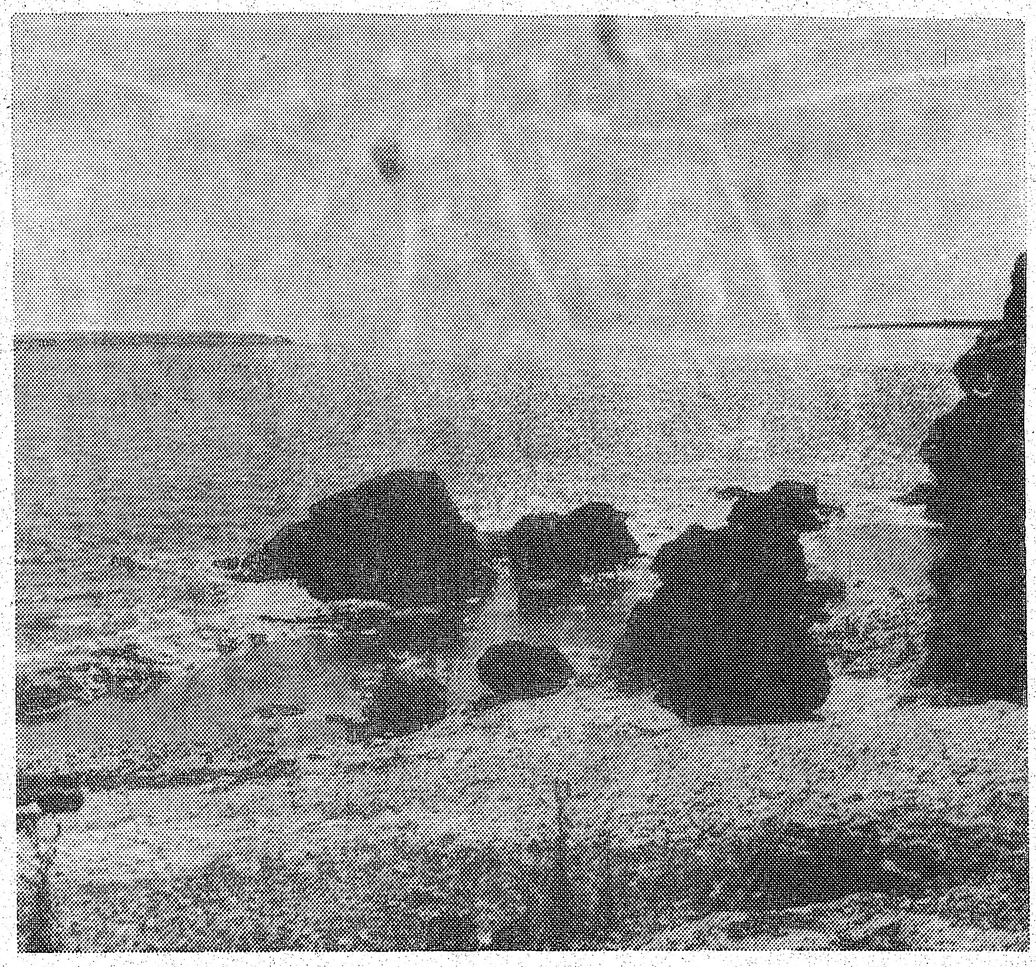

Vizuļojošos saules staros mirdz Baltijas jūra Gotlandes salas austrumu krastā. Tikai 150.000 soļu attālumā atrodas Kurzemes krasts.

Apsūdzība Pad. savienības koloniālismam

VALSTSSVĒTKU PIEŅEMŠANA LATVIEŠU NAMĀ TORONTO

LNAK rīkotajā 18. novembra pieņemšanā 17. novembra vakarā piedalījās ap 180 viesu — latviešu organizāciju un draudžu pārstāvji, sabiedriskie un kultūras darbinieki, kam bija izdevība tikties ar aicinātiem Kanadas politiķiem un etnisko grupu vadītājiem, kuŗus uzrunāja LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. — „Lai gan mēs šodien atzīmējam Latvijas valsts dibināšanas 60 gadu atceri, tai nāk līdz arī skumja pieskaņa, jo Latvija, tāpat kā pārējās Baltijas valstis — Igaunija un Lietuva — vēl joprojām nav brīvas," teica T. Kronbergs. Viņš apliecināja, ka latvieši Kanadā ir lojāli valsts pilsoņi, bet tiem arī pienākums runāt savas apspiestās tautas labā, kuŗai liegtas pat elementārās cilvēka tiesības, un turpināja: „Padomju savienības armija 1940. gada 17. jūnijā ielauzās trijās Baltijas valstīs. Mēs gaidījām rietumvalstu iejaukšanos, bet tādu nesagaidījām. Kopš pēdējā pasaules kaŗa daudzas tautas ieguvušas brīvību un uzņemtas Apvienotajās Nācijās. Mēs pastāvīgi dzirdam, ka rietumvalstis stingri nostājas pret apspiešanu un rasisma politiku Afrikā, bet neesam dzirdējuši, ka tās būtu nobažījušās par Pad. savienības okupētajām Baltijas valstīm un genosīda politiku šajās valstīs."

Savā tālākā runā T. Kronbergs norādīja uz Čechoslovakijas okupāciju 1938. gadā kad pēc Hitlera armijas iesoļošanas šinī zemē Vinstons Čerčils brīdinājis, ka drošība nav iegūstama, pametot mazās valstis likteņa varā. Tas drīz arī apstiprinājies. Arī tagad ir brīdinājums, kad daudzas tautas apspiestas padomju imperijā. Pad. savienības genosīds pret Baltijas tautām tagad ir vislielākais noziegums. Kas notiek ar kristīgo morāli? jautāja runātājs. Fakti liecina, ka Pad. savienība rupji pārkāpj Apvienoto Nāciju chartu, atņemot Baltijas tautām brīvību, neatkarību un cilvēka pamattiesības un uzspiežot savu režīmu ar militāru varu.

Agrākās kolonijas Afrikā tagad kļuvušas brīvas un uzņemtas par līdztiesīgām Apvienotās Nācijās. Bet kā ir ar Pad. savienības koloniālo imperiju? jautāja LNAK valdes priekšsēdis. Ja Ļeņins 1913. gadā nosauca Krieviju par visu tautu cietumu, tad tagadējā Pad. savienība ir tas pats vecais tautu cietums, kuŗu pārvalda ar vēl necilvēcīgāku terroru.

T. Kronbergs savu runu teica angļu valodā, ko klātesošie angļu viesi un citu tautu pārstāvji noklausījās ar lielu interesi.

No ministru prezidenta Trudo sveicienus nodeva Kanadas federālā parlamenta loceklis M. Okonels. No Ontario daudzkultūru padomes sveicināja priekšsēdis Dž. Korejs. Federālā parlamenta loceklis J. Šimko pieminēja arī baltiešu memorandu Apvienotajām Nācijām un sveicināja no konservātīvo partijas vadītāja Džo Klarka. No Toronto pilsētas pašvaldības sveicināja oldermanis Arts Igletons, kas rūpējās, lai pie pilsētas valdes nama 18. novembrī plīvotu Latvijas karogs. Vēl sveicināja ASV konsuls K. Diggins, Baltijas tautu federācijas Kanadā priekšsēdis L. Leivāts, Igaunijas centrālās padomes priekšsēdis U. Peterso, Čechoslovakijas nacionālās federācijas Kanadā priekšsēdis L. Urbans un Igaunijas konsuls I. Heinso. Rakstveida sveicienu bija sūtījis Ontario ministru prezidents Viljams Dēviss. Viesu vidū bija arī Ontario parlamenta locekle M. Kampbela un Kens Robinsons, oldermanis B. Boičuks, mūsu konsuls Dr. E. Upenieks, Lietuvas — J. Žmuidzinas, Baltijas sieviešu padomes priekšsēde E. Aruja, Kanadas poļu kongresa prezidents Stans Brodskis u.c.

(Turpinājums 17. lp.)

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgu pateicību Toronto Austrumu draudzes mācītājam A. Briedim par dziļi izjustajiem atvadu vārdiem. Paldies Editei Timermanei par kluso ardievu mūziku. No sirds pateicos Oliveram Lapensona kungam un Toronto Mednieku un makšķernieku klubam par uzupurēšanos gan materiāli, gan morāliski mana vīra meklēšanas laikā.

Un visiem labiem cilvēkiem, kas palīdzēja man pārciest grūto laiku un pavadīja manu vīru viņa skumjajā šīs dzīves pēdējā ceļā.

Austra Holcmanis

PATEICĪBA

Izsakām sirsnīgu pateicību visiem, kas mums palīdzēja slimības laikā un piedalījās

ERNESTA ZĪBERGA

izvadīšanā uz smiltaini — gan ar skaistajiem ziediem, mierinājuma vārdiem, gan daloties ar mums mūsu skumjās.

Piederīgie

Toronto jauns pilsētas galva

Par jauno Toronto pilsētas galvu 13. novembrī ievēlēts agrākais oldermanis, 37 g.v. Džons Suels (Sewell), advokāts. Viņa priekštecis Dēvids Krombijs kā progr. konservatīvās partijas pārstāvis ievēlēts Kanadas parlamentā. Suels savā ziņa būs mazākuma pilsētas galva, jo saņēmis 40 proc., vai 71.000 balsu, turpretī viņa abi sāncenši — Tonijs Odonahjū un Dēvids Smits — kopā 107.000 balsu. Suelam būs jāiegūst atbalsts pilsētas valdē, kur kreisajā pusē ir 8 oldermaņi labaja — 8 konservātīvie un mazs mērenais centrs — 4 oldermaņi. Oldermanis Odonahjū, kuŗa dzīves biedre ir lietuviete, kandidēja divreiz pilsētas galvas amatam, katrreiz iegūstot otro vietu. Pavisam vēlēšanās piedalījušies 40 proc. balstiesīgo vēlētāju. Pilsētas galvas 12 kandidātu sarakstā bija arī latvietis Andrejs Mūrnieks, kas ieguvis 300 balsu. Džons Suels raksturots kā bijušais „kreiso hipiju oldermanis", kas pirms desmit gadiem ieradies sesijās džīnās un puloverī. Viņš bijis arī centrā visādām vētrainām cīņām, kādas jebkad pilsētas pad. piedzīvotas. Savā vēlēšanu kampaņā viņš uzsvēra Toronto izveidošanu ur. augšanu un ka izbeidzami biļešu cenu paaugstinājumi pilsētas satiksmes līdzekļos. Suels ir vairākās paaudzēs torontietis, dzimis Toronto. Viņa vecāki ir stingri baptisti, māte portretiste, tēvs advokāts.

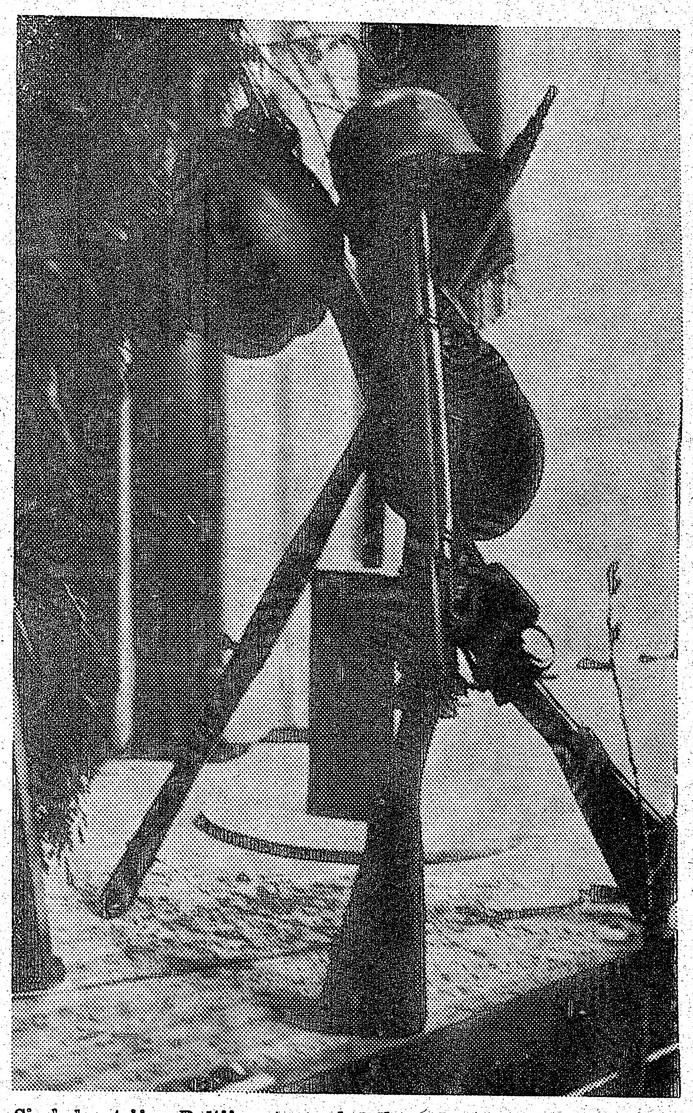

Simbols triju Baltijas tautu brīvības cīņām un ieroču brālībai. Latvijai, Lietuvai un Igaunijai šogad aprit 60 gadu kopš šo valstu proklamēšanas. Foto: J. Liģers

Polijā atdzīvināta ignorēta atcere

Polijas vadītāji šogad pievērsuši negaidītu uzmanību ilgi ignorētai atcerei, proti, 1918. gada 11. novembrim, kad Polija pēc Pirmā pasaules kaŗa ieguva neatkarību. Oficiālos vēstures tekstos visu laiku bija noklusēti pirmie 20 Polijas neatkarības gadi, to vietā izceļot 1945. gadu, kad pēc vācu okupācijas izbeigšanas Polijā nodibināja komūnistu režīmu.

Polijas parlamentā notika svinīga sesija, lai pirmo reizi komūnistu valdīšanas 32 gados godinātu Polijas neatkarības dienas 60 gadu atceri. Valdības kontrolētā prese publicējusi atceres rakstus, citējot valsts sasniegumus pirmajos 20 neatkarības gados, slavējot arī nacionālo apvienošanos pēc 150 gadiem, kad Polija atradās zem Krievijas, Prūsijas un Austrijas un pieminot svarīgo Baltijas ostas pilsētas Gdiņas (Dancigas) atgūšanu.

Polijas komūnistu partijas vadītājs Edvards Gīreks, uzsverot padomju komūnistisko kustību, kas atbrīvojusi roļus no ārzemju jūga pēc Pirmā pasaules kaŗa, tomēr ne ar vārdu nav pieminējis ASV prezidenta Vudro Vilsona miera plāna 14 punktus, kas prasīja brīvu Poliju ar pieeju pie Baltijas jūras. Tanī vietā Gīreks slavējis bolševiku 1917. gada revolūciju Krievijā, kuŗas rezultātā nodibinājusies Polijas valsts.

Krievu kolonisti vairākumā

Padomju okupācijas režīms, protams, izvairās publicēt datus, cik plaša ir cittautu, sevišķi krievu, iepludināšana Latvijā. Jaunbūvētajos dzīvokļu rajonos novieto krievu kolonistus. Cik proporcionāli liels ir krievu skaits jaunajā Imantas dzīvojamo māju masīvā, norāda skolnieku skaits skolās ar krievu valodu. Imantas dzīvojamo māju masīvā ir četras vidusskolas ar krievu mācību valodu. Trijās no tām — 70., 76. un 78. vidusskolā — kopējais skolnieku skaits ir 3512. Turpretim ar latviešu mācības valodu pastāv tikai viena — 69. vidusskola — ar 1428 skolniekiem. Imantas dzīvojamo māju rajonā bez tam ir vēl viena vidusskola (82.) ar 1792 skolniekiem. Tā ir ar jauktu (krievu un latviešu) mācības valodu. No šiem datiem var redzēt, ka Imantas dzīvojamo māju masīvā dzīvo aptuveni četras reizes vairāk krievu nekā latviešu.

Latviešu ārsts vadošā zinātniska amatā

Dr. Jānis Kļaviņš no Ņujorkas ievēlēts par viceprezidentu Klīnisko zinātnieku apvienībā (Association of Clinical Scientists). Sanāksme notika 4. novembrī Vašingtonā, kur piedalījās zinātnieki no visas pasaulēs, vairums tomēr no ASV un Kanadas, bet arī no austrumu bloka, piemēram Čechoslovakijas. Šāda rakstura organizācijās parasti ievēlēti Amerikā dzimušie zinātnieki. Nav arī zināms, vai šādā amatā jau bijis kāds latvietis.

Kopš 1970. gada Jānis Kļaviņš nodarbojas ar vēža slimības pētniecību. Viņš ir Kvīnsas slimnīcu centra laboratoriju nodaļas direktors un un patalogijas profesors Ņujorkas valsts universitātē Stonibrukā un katru gadu saņem ASV valdības atbalstu pētniecības izdevumu segšanai. Šogad no veselības institūta saņemti 30.000 dolaru.

Brīvajā laikā Kļaviņš nododas dziedāšanai, rīkojis daudzus koncertus, piedalījies lielajos latviešu sarīkojumos, arī pēdējos dziesmu svētkos Bostonā 9. novembrī viņam bija labdarības koncerts Overseas preses klubā. Biltmore viesnīcā. Programmā bija Fr. Šuberta Skaistā dzirnavniece, pie klavierēm Ilze Sasa.

Vk

Latkrakstu
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 Colleges St.,
kā arī spiestuvē.

ĶUJORKA

◍ Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Iekšpilsētas dāmu komitejas tautisko vakaru 5. novembrī Betlemes baznīcas sarīkojumu zālē atklāja un vadīja komitejas priekšniece A. Audriņa. Pianiste Arianna Goldiņa priekšnesumu daļā atskaņoja J. Vītola un R. Šūmaņa darbus. Referātu par Ventspili nolasīja A. Zvejnieks. Pēc tam viņš vertiņu mēlē lasīja Kuraž Kriša un Alant Viļa darbus, kā arī Dr. K. Zvejnieka poēmas. Klausītāji dzirdēja arī nelaikņa Grozgalvīša humoru par jūrniekiem. Nobeigumā kopējas dziesmas P. Māliņa vadībā ar I. Akerbergu pie klavierēm. Dāmu komiteja pacienāja ar kafiju, cepumiem un maizītēm.

◍ Ņujorkas ev. lut. draudzes Džamaikas novada Mārtiņrožu festivālā 4. novembrī sarīkojumu atklāja novada vecākais J. Upmanis. Priekšnesumu daļā dziedāja draudzes Longailendas koris diriģentu R. Baloža un I. Upenieces vadībā. Izlozēja 14 laimestus, starp tiem četras gleznas, rokdarbus un citas mantas. Dāmu komiteja bija rūpējusies par cienastu. Deju mūziku spēlēja E. Ploštiņa kapella. Atlikums ap 600 dolaru.

◍ ASV kongresa vēlēšanās 7. novembrī latvietis Gunars Ozols 25. vēlēšanu iecirkņa četros apriņķos, ziemeļos no Ņujorkas pilsētas, ieguva 26.898 balsis. G. Ozols kandidēja uz dem. vēlēšanu saraksta. No šī vēlēšanu apgabala ievēlēja republikāni Hamiltonu Fišu ar 99.415 balsīm. Jau pirms vēlēšanām ieskaitīja, kas šinī iecirknī republikāņiem uzvara nodrošināta.

Vk

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

◍ Šejienas mednieku un makšķernieku klubs bija rīkojis 28. oktobrī Ontario ezerā (Port Credit) lašu zvejošanas sacensības. Tajās piedalījās 13 makšķernieku, iegūstot 10 lašus ar caurmēra svaru 9½ mārciņas. Pirmo vietu ieguva V. Krauklis, tad Z. Upīte un T. Jansons. Kluba tītaru šaušanas sacensības 3. decembrī, pl. 10 Lielupē.

O. K.

MONTREALA

◍ Tautas deju grupas Ačkups sapulce izvēlēja nākošā gada vadību — priekšnieks Juris Zilkalns, vietnieks Roberts Kalniņš, sekretāre Inta Hūna, kasieris Peteris Golde, deju vadītāji Katrīna Kraule un Andris Ortmanis. Mēģinājumi notiek katru svētdienas vakaru NDG Community Hall telpās. Pieteikšanās pie Roberta Kalniņa, 488 — 6239. Ačkups decembrī dejos Montrealas vispārējā slimnīcā un viesosies pie latviešu pensionāriem. Nodomā piedalīties Kvebekas folkloras uzvedumos un popularizēt latviešu mūziku un tautas dejas.

◍ Iervetes bērnu kometnes sapulce 25. oktobrī ansudigais vadītajs E. G. Hūns ziņoja par aizvadītās vasaras kometnes darbību, bet kasieris R. Kalniņš par kases stāvokli. Ieņemts 7141 izdots 8148 dol. ieskaitot guļamtelpu izbūvi. Ziedojumos saņemts 1327 dol. Pilnsapulce apstiprināja kometnes darbības vadītnijas un izvēlēja vadību: atbildīgais vadītājs E.G. Hūns, vietnieks Jānis Mateus, sekretāre Anita Bedarda, kasieris Roberts Kalniņš, locekle Inese Godina. Revizijas komisijā A. Skuja, I. Steprāns un K. Timermanis. 1979. gadā kometne darbosies no 15. jūlija 3 nedēlas. Paredzamas grūtības ar guļamtelpām, var uzņemt tikai 40 bērnus, bet lielāku telpu izbūvei nav līdzekļu. Kometnotāju maksas būs kā iepriekšējā gadā: 50, 45. un 40. dol. no bērna. Vēl nolēma rīkot vadītāju kursus un aicināt, lai vadītāji un palīgi piedalītos latviešu skolas rīkotos latviskās dzīves kursos. Nolēma arī izbūvēt ambulances telpu un atsevišķu telpu vadītāju vajadzībām. Aicinājums vecākiem ziedot grāmatas audzinātāju un pašu bērnu grāmatu krātuvei.

P.A.

AR ŠO LATVIEŠU AĢENTŪRU PALĪDZĪBU JŪSU APDROŠINĀŠANAS LIETAS BŪS LABI UN ĒRTI NOKĀRTOTAS. ZVANIET PĒC IZVĒLES.
LAVIEŠU AĢENTŪRAS IR PELNĪJUŠAS JŪSU ATBALSTU, JO TIKAI LATVIEŠU AĢENTŪRAS ATBALSTA LATVIEŠU SABIEDRISKOS PASĀKUMUS.

Vald. Bebris
Beaverbrook Insurance & Real Estate Ltd.
1682A Victoria Park Ave., Scarborough
759-0266 759-2771

Arnolds Bērziņš
Berzins Realty Ltd.
5385 Yonge St., suite 20, Willowdale
226-6950 445-5325

Ilmārs Jankovskis
Skyline Real Estate Ltd.
2100 Dundas St. West, Toronto
533-8553

Andrejs Šteinbachs
6308 Drumond Road
Niagara Falls, Ontario
354-1258

Latvijas nelaime

HELENA CELMIŅA STĀSTA PAR APSTĀKĻIEM OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

LNAK 15. novembrī Latviešu namā Toronto rīkotais iepazīšanās vakars ar nesen brīvībā izkļuvušo grafiķi Helēnu Celmiņu, Viktora Kalniņa dzīvesbiedri, darbdienas vakarā bija pulcinājis itin kuplu klausītāju skaitu. LNAK valdes loceklis V. Joma iepazīstināja ar mākslinieci, kura kopš februāra atstājusi Latviju un caur Vīni iecelojusi ASV, sākumā apmetoties Bostonā, bet tagad dzīvo Ņujorkā. Viņa pašlaik gatavo autobiografisku darbu par dzīvi okupētajā Latvijā, krievu uzkundzēšanos un vergu darbu nometnēm Pad. savienībā.

Helena Celmiņa iesāka savu stāstījumu, ka šāgada sākumā vēl staigājusi pa Rīgas ielām. Neesot bijis viegli šķirties no dzimtenes. Kāda paziņa šaubījusies: „Vai tu pareizi dari, atstādama dzimteni? Labāk apspiestajā pašu zemē nekā svešumā." Viktoram Kalniņam Latviju tomēr vajadzējis atstāt, jo pēc 10 gadu izciešanas smagā režīma soda nometnē un atbrīvošanas 1972. gadā, atradies vēl piecus gadus čekas uzraudzībā un jaunas apcietināšanas draudos.

Helēna Celmiņa pieminēja Rīgu, tās ielas, kas esot daudz tīrākas nekā rietumu pilsētās. Rīgas sētnieki rūpējas par to tīrību, kaut vai tikai aiz praktiskiem apsvērumiem, jo sētnieka darbs saistīts ar dzīvokli: zaudējot vienu, jāzaudē arī otrs, un Rīgā dabūt jaunu dzīvokli grūti. Latvijā cilvēki tagad dzīvo kā maisā. Par notikumiem pašu zemē vairāk uzzina no ārzemēm nekā pašu laikrakstiem, kur visu noslēpj, kas okupācijas varai nepatīkams. Par Latvijas komūnistu partiju un funkcionāliem nosaka čeka.

Latvijas pārkrievināšana sākusies jau 1950. gadā ar mākslīgi paplašināto rūpniecību un krievu strādnieku ievešanu. Pirmo uzbūvēja stikla šķiedru fabriku Valmierā, ievedot strādnieces no Baltkrievijas. Nākošā bija milzu trikotāžas rūpnīca Ogrē, kur uz maiņām strādā 7000 krievietes. Izejvielas ieved no Krievijas, bet gatavās preces aizved atpakaļ, nebēdājot par dārgajiem transporta un citiem izdevumiem, kas ar to saistīti. H. Celmiņa iekļuvusi šinī rūpnīcā, jo bijis jāzīmē plakāti. Kad viņa uzrakstus sākusi zīmēt abās valodās, administrācija aizrādījusi, ka latviešu valoda neesot vajadzīga, jo visi runājot krieviski. Ražošanas mašīnas iesūtītas no Italijas.

Liepājā uzbūvēta liela galenterijas preču rūpnīca Lauma, bet strādnieces neesot laumiņas. Tur strādājot 6000 no Krievijas ievestās „vieglās skuķes", kas saražojot brāķi 3 milj. rubļu vērtībā; algu maksā tāpat, vai ražo labu preci, vai sabojā materiālu. Krievietēm ierādīti dzīvokļi jaunceltajās blokmājās. Krievu plūsma nepārtraukti turpinās. Agrāk tie braukuši uz Tālajiem austrumiem, tagad straume pārvērsusies uz Latviju. Pati Latvijas komūnistu partijas centrālkomiteja ar sludinājumiem krievu laikrakstos aicina strādniekus uz Latviju, bieži pat no tālajiem apgabaliem aiz Volgas.

Arī Ventspils tagad pārkrievināta, sakarā ar Occidental Petroleum Co. uzņēmuma būvi, ko veic ar amerikāņu speciālistiem. Uzņēmumā nodarbinās ap 20.000 krievu strādnieku, kuŗu vajadzībām sabūvētas jaunas vairākstāvu mājas. Tā amerikāņi netieši palīdz pārkrievināt Latviju, bet nevēlas Pad savienībai atraut savu technisko palīdzību. Vecākā latviešu paaudze kļuvusi inerta, bet jaunākā dažkārt savu neapmierinātību izrāda ļoti drosmīgi. Nav reti gadījumi, kad uz ielu asfalta un māju sienām uzkrāsoti uzraksti: „Krievi, vācieties ārā!" Reiz četrās Latvijas pilsētās vienā laikā, pat vienā dienā un stundā, parādījušās pretkomūnistiskās lapiņas. Tas čekai sacēlis lielu uztraukumu. Uz pratināšanu izsaukti visi, uz kuŗiem bijušas kaut kādas aizdomas, it sevišķi, kas jau čekā reiz bijuši. Pratināts arī Viktors Kalniņš, kas paskaidrojis: „Jūs maldāties! Lapiņu izdalītāji nenāks uz manu māju, kuŗu jūs paši uzraugāt!"

Helēna Celmiņa minēja arī latviešu jauniešu sadursmi ar miliciju festivāla laikā Liepājā, saucot, lai krievi izvācas, un apgāžot automašīnas. Rietumos dzirdēts, ka labi savas tautas cīnītāji varot būt arī tie latvieši, kas darbojas komūnistu partijā un ir augstos amatos. Visumā tie tomēr ir karjēristi, pašlabuma meklētāji un padevīgi varas kalpi. Vecie Krievijas latvieši ir Latvijas nelaime. Ja Maskava viņiem liktu nojaukt Brīvības pieminekli, tie arī to darītu. Viņiem nekas nav svēts! Voss pat izvairās latviski runāt. Daži mākslinieki cenšas iekļūt partijā, lai varētu studēt, bet ir arī īsti talanti, kas bez partijas svētības beiguši studijas.

Rīgā noziedzības vairojas. Latvijā iecelo daudz noziedzīgu elementu. Bijuši gadījumi, ka cilvēkus izģērbj uz ielas, lai iegūtu viņu drānas. Tā dziedātājai Elfrīdai Pakulei noģērbts no muguras karakula kažoks. Alkohola lietošana parasta parādība, arī darba vietās. Šim notikumam padodas arī latvieši, pa daļai arī apnicīgās dzīves dēļ. Latvieši klausās Amerikas balsi un Brīvības raidītāju, kam lielāka piekrišana nekā Amerikas balsij.

H. Celmiņas stāstījums ilga vienu stundu, bet daudz ilgāku laiku aizņēma viņas atbildes uz jautājumiem, kas vēl būtu ilgi turpinājušies, ja nebūtu pienākusi vēlā vakara stunda. Sakopojot visas atbildes, gūstam vēl apmēram šādu ainu:

No mācības iestādēm, kas tieši pakļautas Pad. savienības izglītības ministrijai, absolventiem pirmie trīs gadi jāstrādā valdības norādītā darbā. Rīgas medicīniskā institūta beigušos visbiežāk sūta uz tālajiem ziemeļiem. Jaunietes pēdējā laikā steidzas apprecēties, lai tādā kārtā izvairītos no darba ārpus dzimtenes. Labprātīgi nevēlas braukt arī krievi. Aizbraukušie gandrīz visi arī atgriežas. Daži desmiti latviešu komjauniešu palikuši, lai iegūtu stepēs zemi. Daļa no pirmās deportācijas izsūtītajiem palikusi Sibīrijā, jo nav vēlējušies zaudēt savu iedzīvi un piesardzības dēļ neatgriežas, lai dzimtenē tos nevajātu no jauna.

Latvijas apmeklētāji devuši maz informācijas par to, kas notiek ārzemēs. Ciemiņi no brīvās pasaules gan atvedot drēbes un citas lietas, bet nepaņemot līdz grāmatas un laikrakstus, pēc kuŗiem latvieši Latvijā izslāpuši. Kurpes, kas bijušas ievīstītas latviešu laikrakstā, to saņēmēji necentušies apskatīt, bet vispirms ķēruši pēc iesaiņojuma. Pārraidījumos gan dzirdams par dziesmu svētkiem, kas illustrēti pat ar iedziedājumiem, ziņots, kur kāds ieguvis profesora gradu, bet maz ziņu par politiskajiem notikumiem pasaulē.

Latvijā interese arī par objektīvām vēstures grāmatām, jo Latvijas vēsture uzrakstīta Maskavā, pēc tam tulkota latviski. Runātāja aicināja Latvijas apciemojumos ņemt līdz grāmatas, lai gan muitā tās var atņemt. Izmanīgi muitas ierēdņi tās vēlāk pārdodot interesentiem, tā iegūstot kādu rubli sev. Vienu bībeles eksemplāru katrs varot ņemt līdz, jo krievi zinot, ka ārzemnieki katru rītu un vakaru dažus teikumus pārlasot un tiem tā vajadzīga.

No agrāk izsūtītiem latviešiem daļa bērnu runājot latviski, citi tikai krieviski, ja vecāki savu valodu nav centušies tiem iemācīt. Latviešus, kas iesaukti obligātā karaklausībā, sūta ārpus Latvijas, paturot gan izcilus sportistus ar medaļām un orķestra mūziķus. Varot „atpirkties" arī ar labu „kukuli", ja esot attiecīgi sakari. Liels vairums dienestu veicot tālajos austrumu apgabalos, arī uz Ķīnas robežām. Daži latviešu karavīri atgriežoties ar krievu sievām.

Jautāta par Latvijas kultūras sakaru komiteju, H. Celmiņa atbildēja, ka tā ir čekas filiāla, tāpat Intūrists. Mērķis—sēt ārzemes latviešu starpā nesaticību un tos sašķelt. Čeka ar „kultūras sakariem" jau latviešus pa daļai sakūdījusi. Sakaru komitejas sūtītos mākslinieku un literātus pavada rūdīti čekisti, kā, piem. Anerauds, kas ir konsultants literāros jautājumos un nosaka, ko drīkst un ko nedrīkst lasīt tautiešiem ārzemēs. Jautāta, vai jauniešiem ieteicams braukt uz Rīgu vasaras kursos, referente atbildēja negātīvi.

Bija arī jautājumi par Latvijas skolām. Paidagoģiskais institūts Liepājā mācot latviešu valodā, bet Daugavpilī mācību valoda esot krievu, jo tur tikai 9 procenti latviešu. Latvijas mākslas akadēmija līdz 1970. gadam bijusi vislatviskākā mācību iestāde, bet pēc tam iekārtotas divas „plūsmas" — puse latviešiem, otra puse krieviem. Rezultātā krievi ieradušies arī no mazākām provincēm, bet apdāvināti latvieši

(Turpinājums 12. lp.)

Mācītājs Jānis Šmits dedzīgā runā Latvijas dibināšanas 60 gadu atcerē Toronto universitātes aulā. Viņu noklausijās 1600 apmeklētāju. Foto: J. Ligers

Kemp Dēvida...

(Turpinājums no 2. lp.)

ēla atstās 1967. gadā okupētās territorijas. Nav arī varas, kas to piespiestu darīt, jo Izraēla politiski ir pasaules lielvalsts.

Lai uzvarētu Izraēlu, jāsakauj ASV, jo tās nekad neļaus Izraēlu iznīcināt. Tas nozīmētu trešo pasaules karu. Tam piemērs ir Jan Kipuras karš 1973. gadā. Kad bijušais prezidents Niksons uzzināja, ka Maskava nodomājusi izsēdināt 10.000 vīru krievu armijas desantu Ēģiptē, viņš izziņoja trauksmi visās armijas bazēs. Otrkārt, Maskava nekad nav mēģinājusi ne arabus, ne savā laikā ķīniešus pilnīgi apbruņot. Vismaz tuvākā laikā nav tādu pazīmju, ka Maskava būtu tik negudra un arabu vai žīdu dēļ riskētu ar trešo pasaules karu. Tās taktika ir daudz gudrāka. Par viņas ieguvumiem cīnās citas tautas un brāļi pret brāļiem gan rasu, gan ticības vārdā. Treškārt, vai 3 miljonus palestīniešu varēs izvietot Izraēlas 1967. gadā okupētajos apgabalos? — Taču nē. PLO tādēļ prasa atdot atpakaļ visu Palestīnas territoriju, arī to, kas starptautiski atzīta par Izraēlas valsts territoriju. Bez tam, vai vienošanās gadījumā ar Izraēlu arabu valstis — Jordāna, Sirija u.c. būs ar mieru attiekties no kaut niecīgas territorijas daļas par labu palestīniešiem? Ja tās arī to darītu, vai Maskavas apbruņotās palestīniešu PLO ietilpstošās organizācijas to akceptētu?

Maskavu neinteresē, kas apdzīvo arabu kalnus, akmeņus un smiltis, bet gan mazie kaŗiņi un arabu tautu savstarpējā nesaticība un cīņas. Par visu vairāk Maskavu interesē arabu eļļas avoti. Tā jau šodien paspējusi vājināt Irānu, kas ir otra bagātākā eļļas producētāja valsts pasaulē. Presē speciālisti eļļas jautājumos min, ka Pad. savienība jau pēc pieciem gadiem būs spiesta importēt eļļu. Loģiski tuvākā producētāja ir Irāna. Maskavas galamērķis ir kaut kad un kaut kā nogriezt eļļas piegādi rietumu pasaulei — tad tā būtu uzvarējusi bez kaŗa. Bet arī šis mēģinājums izraisītu trešo pasaules kaŗu.

Secinājums: kamēr arabu zemēs tek eļļa un kamēr Maskava arabus neapbruņo pilnīgi, tikmēr nekas nemainīsies. Izraēla dzīvos, eļļa tecēs uz rietumiem, arabi bruņosies, taču tiem nebūs cerību uzvarēt, un patiesa miera Vidējos austrumos nebūs.

Ja Baltijas valstīs asiņu vietā būtu tecējusi eļļa vai ja tur būtu reti un dārgi izrakteņi, tad tās nevienam nebūtu norakstītas — ne ar Ribentropa un Molotova paktu Maskavā, ne Jaltā, Teherānā, ne Potsdamā un citur. Sviests un bēkons, ar ko barojām draugus un nedraugus, neko nepalīdzēja.

Pasaules politikā morāles nav. Ir tikai tirgus prece un dolari. Par tiem pērk un pārdod visu, arī cilvēkus un tautas. Bet kādreiz arī tirgotāji sāk savā starpā kauties. Nekas nav mūžīgs un nemainīgs. Nedrīkst maināties tikai ticība. Ticēsim!

Lidija Lideka

TEV

Mans mīlas saucīšs
Atmanies!

Dzer saules skūpstus
Un neatdzeries . . .

Tu saule, es puķe
Atceries?

Ilze Liepiņa

RUDENĪ

Kā zelta lapa tava plauksta
man skaŗas pie vaiga
un sirds pielīst siltuma maiga.
Rudens debesīs dzērvju
kāši jau klaigā.
Drīz ziemeļvējš auros
aiz loga,
Bet nesals man vakaros gaŗos,
jo tava plauksta
kā zelta lapa saules siltumu
staros.

Guna Ikona

DIALOGS
JUBILEJAS SVINĪBĀS

Kāda
(viesību sākpunktā)
teica —
Jaunība aiziet, nobāl
un nekas īsteni
nenotiek,
taču jutu, ka
brīnums plaukst.
debesis paveŗas
(kaut šķirbiņu
platas)
tikai piesaistīts netika,
saulgriežu ripai
griežoties pārtapa,
spirālēs riņķoja,
uzzēla, saplaka —
par jaunu
vēlreiz saņēmās
tiekties pret kalna
viskailāko smaili.

1978. g. 11. novembrī

Kārlis Dzelzītis

GAISMAS LAUKS

(Dzejniecei M. U. veltīts)

Tu izplēt savas dvēsles
spārnu vēdas
Pār skumjās zemes
jaužu pilsētām.
Tu Betlehemas zvaigzni
rādi tām,
Kas ved uz dzīvību un
klaidē bēdas.

Reiz via dolorosa mina
Tavas pēdas
Ar nopūtām un rūgtām asarām.
Nu Tevi gaida baltu kalnu
grēdas,
Kas sniedzas debesīs
pār zemes ielejām.

Kāp dzidrā augstienē,
kur gaismas lauks
Deg citas nerietošas
saules liesmās!
Tur alktais debess brīnumdārzs
Tev plauks.

Kā kalnā kāpējus, kas
pārvar briesmas,
Tas Tevi augt un
pilnveidoties sauks
Kā sauc mūs Tavas
nemirstīgās dziesmas.

(75. turpinājums)

Mīl mieru mūsu tauta, paldies Dievam,
Un idilli kā dārgu matu sveŗ . . .

Edvarts Virza, Aleksandrs Grīns, vienvaldības laika pravieši„ „zirņu zieda vieglumiņa" vietā vairāk mēģināja paust „zobentiņa asumiņus". Varbūt to būtu izdevies sasniegt, ja šos pēdējos gadu desmitus tautai būtu pilna vaļa?

Tomēr ir dzejas sapratēji, kas Virzu uzskata par pašu lielāko un gandrīz vienīgo mūsu īsto dzejnieku (smalkā pazinēja Valda Mora, piemēram. Lieliskā aktrise un deklamētāja Līlija Štengele zināja visu gaŗo vēsturisko poēmu „Karalis Nameitis" no galvas! Otrā pasaules kaŗa laikā Miķelis Goppers iespieda uz cigarešu papīra un izdalīja leģionāriem „Straumēnu" skaisto poēmu par latviešu lauku sētu. Bet valoda bija par cēlu, kaŗavīriem grūti saprotama. Bez kāda iespaida, saprotams, „Straumēni" palika ārzemēs. Vēl ilgi sveši mums būs cittautieši, un paldies Dievam!

Ar dažām balādēm dzejnieks tomēr iedziedājās tautas sirdī. „Pulkveža atgriešanās" (Kalpaka bēres):

. . . gods atdots no kareivjiem tiek,
Viens otrs jau acīm sev roku trīcošu liek.

Dzejnieka atgriešanās — Raiņa un Aspazijas pārbraukšana dzimtenē:

Skan kaut kur jau gaviles diktas,
un ļaudis tās tālāku veļ.
Vai vadoni, veicēju kaujā
tur rokas uz vairogiem ceļ?

Bet visplašāk Virzas vārds pārdunēja tautu traģiskā laikmeta iesākumā, ar dzejoli Baigā vasara:

Laiks šovasar vairs neies vecās sliedēs,
Būs puķes skumjas, bišu medus rūgts,
Uz tāliem ciemiem kumeļš netiks jūgts,
Un jasmīns zarains maijā neuzziedēs.

Tas ir pirmais pants no dzejoļa, kas ievietots viņa grāmatā Pādējās dzejas — Valdemāra Tones glītā iekārtojumā.

Daži mūsu literātūras komentētāji norādīja, ka Baigo vasaru nevajagot saprast politiski, tas esot mīlestības dzejolis, ko autors uzrakstījis sirdssāpēs par kādas sievietes zaudēšanu. Ja mīļotā pametot vīrieti, tad vīrietis to sauc par „nodevību". Simboliski — profētiskā dzejoļa pēdējās rindās tad arī skan:

Pats zemes dziļums taujāts paliek kluss,
Jo pārvērtusi ūdens avotus
Par vērmelēm būs nodevība tava.

Vācu okupācijas laikā cenzoram Nāteram šīs rindas patika iztulkot tā, it kā Virza būtu pārmetis Ulmanim tautas nodevību. Nāters labi prata latviski, bet tā nu tas nebūs bijis domāts. Dzejolis citā variantā ir parādījies (Jāņa Grīna rediģējums Daugavā?) ar šādu pēdējo rindu:

Par vērmelēm būs aiziešana tava.

Tādā gadījumā tas izskatījās vēl vairāk kā politiski domāts, jo pēc Ulmaņa aiziešanas tik nāca tā sarganā migla!

Virzas slava sāka spīdēt priekš Pirmā pasaules kaŗa līdz ar latviešu kultūras vispārējo uzplaukumu, tā pieņēmās spēkā pēc valsts proklamēšanas, bet īsto spēku un kvēli sasniedza pēc valsts nostiprināšanās divdesmitajos gados. Ja meklējam pēc citu tautu iespaidiem, tad var minēt austrumniecisku juteklību, apvienotu ar prieku par krāšnām gleznām un patētiku izteiksmē. Tāpēc seno ebrēju dzeja autoram tuva, viņš to augstu vērtē, tāpat kā bībelisko izteiksmi, kas latviešu valodā parādās līdz ar Glika tulkojumiem. Straumēnu saimnieks mīl stāstīt, ka cēlies no turkiem, jo šai apvidū kaŗa laikā ar krieviem nometināti gūstekņi. Viktors Eglītis, dekadentu vadonis laikmetā pēc Piektā gada, apgalvoja, ka Virzas senči bijuši kaŗavīri (kristīti turki). Dzimtas uzvārds gan skaidri latvisks, līdzenajai Zemgalei piemērots: Lieknis. Lielā dzejnieka augums bija neparasti mazs, varbūt tam būtu laikā skaņraža Eižena D'Albēra fraka, kam pēcnāves ūtrupē Rīgā neradās pircējs.

Pārliecināts par savu talantu, no tēva Salgales pagasta Billīšu mājām Bauskas apriņķī Edvarts Virza brauc uz Rīgu un uzmeklē tā laika rakstniecības vadoni Viktoru Eglīti, kas staigā ar skaistu bārdu un augšup vērstu skatu, lai lūgtu to izlasīt savus mēģinājumus. Dekadenti gribēja dzejā kaut ko jaunu, lai izteiktu kaut ko aizapzinīgu, kas pārsniegtu parasto, apzinīgo. Šis vārds bija pārnācis pie mums no franču simbolistiem, kas ar Bodlēru, Rembo kļuva pazīstami ap sešdesmitajiem gadiem, un krieviem Brjusovu, Bloku, kas pūlējās tikai ap deviņdesmitajiem, deviņsimtajiem.

Tas ir laiks, kad Vidzemes malēnietis Eglītis, pilnīgi dekadences varā, rada Elēģijas, Saturna bālās gaismas apspīdētos dzejoļus, kur jaunā izteiksmē ielikts neparasts saturs — cīņa ar Dievu un Sātanu, instinktu tumšais jūklis un ilgas pēc skaidrības. „Un es lokos ass un svarīgs . . ." Virza šajos meklējumos nojauš un apbrīno kaut ko sev radniecīgu, tieksmi pēc brīvības, pasaules aptveres, tikt ārā no šaurības. Kad Eglītis lasa Virzas pantus, viņš tur redz daudz neskaidras romantikas, bet pavīd arī neapšaubāmi īpatnēja talanta vizuļi. Virzu ieveda rakstnieku sabiedrībā, tā ka viņš līdz ar Akurāteru, Štrālu, Zemgaliešu Birutu un citiem parakstīja daudzināto 1906. gada Dzelmes deklarāciju par mākslas brīvību un mākslinieku kā vienīgo sava darba soģi. Kas par kaukšanu un gaudošanu sacēlās marksistu nometnē! Literātūru tie atzina tikai par utilitāru līdzekli vispārējas nabadzības, aplaupīšanas un slepkavību sekmēšanai.

Eglītis arī apņēmās sarakstīt priekšvārdus Virzas pirmajam krājumam Biķeris, kas iznāca gadu vēlāk, tāpat kā Elegijas. Viņš pareizi pareģoja Virzam vietu pie pasaules ievērojamākiem mīlestības dzejniekiem.

Skolotājs Augusts Rudītis liecina par RLB Zinību komisijas vasaras sapulci 1907. gadā: „Toreiz Interimteātrī literāro debašu nagla bija Edvarta Virzas jauniznākušā dzejoļu grāmatiņa. Virzas daiļdarbus neapbrīnoja un par viņiem nejūsmoja, bet uztraucās un tos nosodīja. Zālē valdīja sašutums un atklāts nemiers. Baltijas Vēstneša redaktors Kalniņš ieteica grāmatas uzpirkt un sadedzināt. Nelīdzēja Virzas augstprātīgā un elegantā uzstāšanās (toreiz viņš bija elegants kungs gaŗos, melns svārkos vai pat frakā, laikam tikai nesen atgriezies no ārzemēm). Tad vārdu teica Teodors Zeiferts, savā sīkajā balstiņā aprādīdams, ka vajagot palikt saprātīgiem. Ja arī krājumiņš neatbilstot (to bija izdevis Jākabsonu Kārlis) latviešu tautas literārām vajadzībām, tad nedrīkstot līdz ar nederīgo darbu morāliski iznīcināt pašu dzejnieku, kas parādot neapšaubāmas dāvanas un kādreiz vēl varbūt varēšot tautai daudz dot. Zeiferts šoreiz uzvarēja un Virzu izglāba.

(Turpinājums nekos)

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu baptistu draudze kopīgi ar Ticības celsmes stundas dalībniekiem rīkoja 14., 15. un 16. novembrī evaņģelizācijas vakarus, pulcinot ap 200 dalībnieku pirmajā un pēdējā un 150 — trešdienas vakarā. Runātājs bija māc. J. Šmits no Vankuveras. 14. novembrī mūzikālajā daļā piedalījās luterāņu jauniešu koris Maijas Barušas vadībā, Viktors Ābele ar deklamāciju un Ilze De Karlo ar klavieŗpavadījumu. 15. novembŗa vakarā solists Jānis Barušs (tenors) dziedāja četras savas komponētas dziesmas Maijas Barušas klavieŗpavadījumā. 16. novembrī dziedāja baptistu draudzes koris Ž. Gertnera vadībā, papildināts ar diviem dziedātājiem Jāni un Maiju Barušu. Deklamēja Alma Dobele. Pēcpusdienās bija svētbrīži māc. J. Šmita vadībā, bet 15. oktobrī — Maijas Barušas liecība.

● Māc. J. Šmits 15. novembrī bija aicināts piedalīties televīzijas raidījumā „100 Huntley Street" programmā, kur stāstīja par savu izkļūšanu no okupētās Latvijas un raksturīgo ticīgo dzīvi dzimtenē. Mācītājs teica arī lūgšanu latviešu valodā, ko vēlāk pārtulkoja angliski. Viņš teica arī svētku runu Montrealas latviešu organizāciju padomes rīkotajā Latvijas valsts dibināšanas 60 g. atcerē.

● Toronto vanadžu koris Zīle, kas pašreiz ir lielākais un labākais sieviešu koris brīvajā pasaulē, diriģenta A. Purva vadībā dziedāja 18. novembŗa svinībās Bostonā. Programmā bija uzņemtas E. Melngaiļa, T. Ķeniņa, V. Bērzkalna, J. Norviļa, I. Saksa, A. Purva, V. Baštika un J. Kalniņa dziesmas. Korī pašreiz dzied 48 dziedātājas un kopš dibināšanas 1970. g. tas dziedājis 57 koncertos.

● DV vīru koris Kanadā pag. nedēļas nogalē dziedāja DV rīkotajā 18. novembŗa atcerē Ročestrā.

● Pēc Otavas demonstrācijas brauciena autobusā atrasta pelēka dāmu soma, 2 lietussargi un acenes. Zvanīt 252-6654, vakaros.

● Toronto latviešu pensionāru apvienība Latvijas valstssvētkus atzīmēja 16. novembrī Latviešu namā, kur bija pulcējušies 200 apmeklētāju. Pēc sarīkojuma daļas vadītāja K. Taņņa ievadvārdiem svētku runu teica LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Lai gan pensionāri atstājuši savu kārtējo darbu, tiem tomēr jāturpina strādāt mūsu nacionālo mērķu labā, teica runātājs. Tagadējie pensionāri ir bijuši Latvijas neatkarības laika veidotāji, daudzi arī brīvības izcīnītāji, kas ieradušies svešajā zemē nevis meklēt labākus dzīves apstākļus, bet politisku iemeslu dēļ devuši saviem bērniem augstāko izglītību un labākus dzīves apstākļus. Jābrīnās, kā no šo pēcnācēju vidus varējuši izaugt jaunieši ar greizu politisko domāšanu. T. Kronbergs atcerējās, kā viņš kā mazs zēns kopā ar vecākiem un daudziem citiem tautiešiem uz tā paša kuģa, atstājot Rīgu, dziedājuši Dievs, svētī Latviju un raudājuši. Toreiz visiem, jauniem un veciem, pukstējusi viena latviskā sirds. Priekšnesumos dzejniece Biruta Senkēviča skandēja savu poēmu — Brīvības auss ma — par mūsu varoņiem vēsturiskā secībā. Apvienības koris 20 dziedātāju sastāvā nodziedāja vairākas dziesmas Astras Vītolas vadībā un soliste Apolonija Sapale-Raikovska četras dziesmas Rutas Āzes klavieŗpavadījumā.

● Sasniegusi 95 gadu vecumu, 13. novembrī mirusi Marija Upatniece, atstājot dēlu Aleksandru, meitu Milliju Pavasaru ar ģimenēm un meitu Alvīni, kā arī 4 mazbērnus. Aizgājēju pēdējā gaitā 18. novembrī uz Jorkas latviešu kapiem izvadīja mācītājs Ā. Čops.

● Sadberijā, šķērsojot ielu krustojumu, automašīna skārusi 83 gadus veco Ernesu Zībergu. Pēc divu nedēļu ārstēšanās slimnīcā, viņš no gūtajiem ievainojumiem 26. oktobrī miris. Nelaikus atstāj dzīvesbiedri Matildi, meitu Ainu Janitēnu, mazmeitu Aldu un mazdēlus Gunti un Āri. Zībergu dēls kritis Otrā pasaules karā, bet 27 gadus vecā mazmeita Astrīde Lase mira pērngad Toronto. Aizgājēju 30. oktobrī izvadīja māc. E. Ķerģis.

● Toronto latviešu koncertapvienības trešajā šās sezonas koncertā sestdien, 2. decembrī, pl. 20, Sv. Lorensa centrā, viesosies soprāns Skaidrīte Līduma-Hildebrante no ASV, pie klavierēm Valdis Treimanis. Māksliniece dziedājusi radio un televīzijas raidījumos un koncertējusi amerikāņu un latviešu publikai. Viņas koncerti notikuši ne tikai lielajos latviešu centros ASV vidienē, bet arī rietumkrastā. Māksiniece pavasarī dziedāja solo partiju Sv. Andreja dr. koŗa koncertā.

● Mūsu laikraksta 18. novembŗa numurā Diždanča 30 gadu jubilejas atreferējumā „izkritušas" kopas vadītāja Z. Miezīša divas choreografētās dejas: Tējas deju, kas veltīta Bostonas Dziesmu svētkiem un Taču Jāņu deja, abas Diždanča pamatgrupas izpildījumā. Diždanča vārda devēja un krustmāte Biruta Senkēviča apsveikusi Diždanci jubilejā ar čeku 50 dol. vērtībā, ko pasniedza vadītājam Z. Miezītim.

● Toronto latviešu pensionāru apvienības teātŗa ansamblis 18. novembrī viesojās Kičenerā ar viencēlienu no Raiņa Daugavas, ko skatuvei bija sakārtojusi un prologu uzrakstījusi Anna Goba, iestudējusi M. Kociņa. Apvienības koris dziedāja četras dziesmas Astras Vītolas vadībā. Priekšnesumi notika pēc svinīgā valstssvētku akta Kičeneras Sv. Pēteŗa baznīcas zālē. Svētku runu teica prof. G. Šubiņš, kas atgādināja, ka vecākā paaudze „daudz nokavējusi savu bērnu audzināšanā latviskumā". Bez latviešiem nebūs arī Latvijas! Latvijas himnai pavadījumu spēlēja komp. J. Norvilis. LNAK Kičeneras pārstāvis J. Cers paziņoja šī gada Tautas balvas un Kultūras fonda balvas laureātus.. Kičeneras latviešu kopas dāmu komiteja A. Karnupas vadībā bija rūpējusies par cienastu.

● DV tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš notiks divas dienas: 2. decembrī no pl. 10—20 un 3. decembrī no pl. 10—15 DV namā. To kārto un vada īpaša rīcības komiteja ar K. Markitantu priekšgalā. Lielā izvēlē varēs iegādāties latviešu zeltkaļu rotas, audēju un keramiķu darbus, apsveikuma kartītes, grāmatas un skaņu plates, medu u. c. Būs arī plaša gleznu skate. Vanadzes jau sacepušas piparkūkas un gādās par siltām pusdienām un kafiju. DV klubs būs apmeklētāju rīcībā. Mazos bērnus iepriecinās Ziemsvētku vecītis un fotografs sestdien, 2. dec., no pl. 12—16 un svētdien, 3. dec., no pl. 12—14.

● LNAK politiskās nozares vadītājs Dr. L. Lukss teica 18. novembŗa svētku runu ASV rietumkrastā, apmeklējot 17. novembrī Sanfrancisko, 18. novembrī — Sietlu un 19. novembrī Portlandi.

● DV klubs atvērts svētdienās no pl. 12 līdz 21. Pēc LCBO noteikumiem alkoholiskie dzērieni svētdienās izsniedzami tikai kopā ar pusdienu maltīti.

● Latviešu preses biedrības Kanadas kopai ievēlēta jauna valde. Vēlēšanu komisija A. Tīcmaņa vadībā 20. novembrī saskaitīja balsis. No 47 kopas biedriem vēlēšanās piedalījušies 35, visiem nododot derīgas šies 35. Valdē ievēlēti: R. Norītis (26 balsis), L. Gulbe (25), R. Atvasara (21), I. Purva (21) un M. Lorbergs (20). Kandidātos paliek J. Zommers ar 19 un L. Zandbergs ar 18 balsīm. Revīzijas komisijā ievēlēti: P. Plīsis (35 balsis), V. Upeslācis (32) un O. Kļavenieks (30).

Archibīskaps A. Lūsis (pa kreisi) ar saņemto DV Brīvības vairogu 18. novembŗa aktā Toronto universitātes aulā. Pa labi vairoga pasniedzējs DV Kanadas valdes priekšsēdis V. Plūdons.
Foto: J. Liģers

Vai atzīst padomju kontroli?

ASV laikraksts The Miami Herald iespiedis rakstu par Igauniju, ka igauņu vēsturnieki un studenti mēģinot atdzīvināt Igaunijas neatkarības ideju. Šī pagrīdes grupa sagatavojot materiālus Igaunijas neatkarības proklamēšanas atcerei nākošgad. Vēsturnieki un studenti vācot dzīvās liecības par savu valsti, ne tikai neatkarības laikā, bet arī padomju okupācijā, jo sakarā ar pastiprinātu Igaunijas pārkrievināšanu un vecākās paaudzes aiziešanu, šīs liecības nebūs vairs iegūstamas. Gadu simteņi nav spējuši iznīcināt igauņu tautu, bet daži gadu desmiti zem padomju jūga radījuši kritisku stāvokli, izteicies kāds igauņu students, kas vēlējies palikt anonims, baidoties no represijām.

Laikraksts piemin, ka ASV un tās sabiedrotie oficiāli nekad nav atzinuši trīs Baltijas valstu pievienošanu Pad. savienībai, bet daži diplomāti izteikušies, ka ASV praktiski tomēr atzīstot padomju kontroli šajās valstīs, jo ASV konsulāta pārstāvis Ļeņingradā regulāri apmeklējot šos apgabalus.

Vāciskā architektūra un apkaltās ģildes namu durvis Igaunijas apmeklētājiem atgādinot Rietumeiropu. Gaume mākslā, priekšnesumos un tērpos esot eiropiska. ASV un angļu televīzijas pārraidījumi uztveŗami no 50 jūdžu attālās Somijas. Tallinā izbūvējot jaunu starptautisku lidlauku un jaunu tālruņu sistēmu, lai gatavotos 1980. gada olimpiskajām burāšanas sacensībām Igaunijas galvaspilsētas ūdeņos.

Kāds students no Igaunijas neatkarības cīnītāju grupas sūdzējies, ka vecākā paaudze jauniešiem pietiekami neapgaismojot savu pieredzi Igaunijas neatkarības gados. Igaunijas skolās mācot tikai igauņu neatkarības kaŗa pretvācu, bet ne pretkrievu versiju. Padomju invāziju 1940. gadā Igaunijā apzīmē par Igaunijas „atbrīvošanu no reakcionāriem apspiedējiem".

Pievērsoties krievu iepludināšanai Igaunijā un pārējās Baltijas valstīs, laikraksts secina, ka tie tur atrod augstāku dzīves standartu un vairāk patēriņpreču. Igaunijā krievu esot 35 proc. no visiem iedzīvotājiem, bet galvaspilsētā Tallinā — tikai 60 proc. igauņu. Stāvoklis vēl kritiskāks Latvijā, kur galvaspilsēta Rīga jau esot kļuvusi par krievisku pilsētu. Labāks stāvoklis esot Lietuvā, kur stiprs katoļu baznīcas iespaids. KGB (čekas) uzraudzība Baltijas valstīs esot vēl stingrāka nekā pašā Pad. savienībā, jo Baltijas valstīs notiekot vairāk pretpadomju incidenti nekā citās nekrievu republikās. Nemieri notikuši Lietuvā, demonstrācijas Igaunijā un Latvijā.

Igauņu komūnistu partijas pārstāvji runas par Igauniju kā valsts vienību nosaucot par „smieklīgām un romantiskām ilgām pēc pagātnes."

Raksta autors Harijs Danījs, Associated Press korespondents, savu ziņojumu sniedzis no Tallinas un laikraksts The Miami Herald to iespiedis savā 27. oktobŗa izdevumā.

DV teātris Kanadā sācis jaunu iestudējumu

DV teātris Kanadā 11. novembrī viesojās DV Montrealas nodaļas gadasvētkos ar N. Saigona komēdiju Trīs dienas Plazas viesnīcā Gunāra Vērenieka režijā. Sestdien, 2. decembrī, pl. 19 teātris ar šo luģu viesosies Hamiltonā, pabeidzot savu viesizrāžu turneju. Teātris sācis jaunu iestudējumu — Mārtiņa Zīverta lugu Nauda, arī Gunāra Vērenieka režijā. Lugas lasījums jau noticis, lomas sadalītas; decembrī tēlotāji saņems pirmos režisora norādījumus, lai janvārī sāktu mēģinājumus. Lugā, ko Kanadā izrādīs pirmo reizi, darbojas 13 tēlotāji — 8 vīriešu, 4 sieviešu un viena meitenes loma. Darbojas arī vairāki statisti krogus skatā. Par skatuves iekārtu gādās Valdis Vare, par apgaismojumu — Valdis Turķis. Režisors ieradīsies mēģinājumos no Montrealas. Nākamgad maijā teātris ar šo iestudējumu piedalīsies arī 7. Ziemeļamerikas latviešu teātŗa dienās Toronto.

INDUĻA ZARIŅA GLEZNA „KREMĻA GŪSTEKNIS"

Toronto no 17. līdz 24. novembrim notika Pad. savienības ceļojošā mākslas izstāde, kas bija iekārtota Pasaules tirdzniecības centrā, 60 Harbour St. Šāda izstāde notikusi arī pāris vietās ASV. Toronto to bija noorganizējusi Kanadas un Pad. savienības draugu biedrība, kuŗai ir 32 nodaļas Kanadā. No izstādes 70 darbiem laikraksta Globe and Mail kritiķis atzinīgi novērtējis Induļa Zariņa gleznu „Kremļa ziņnesis", vairākus asējumus un grafikas darbus, kā arī dažus kolgriezumus. Izstādi vadīja Maskavas mākslas žurnāla Iskosstvo redaktors un padomju kultūras ministrijas eksporta komisijas loceklis, 32 gadus vecais Aleksandrs Rozins.

SVINĪGS 18. NOVEMBŖA DIEVKALPOJUMS

Latvijas valsts 60 gadu dibināšanas atceri latviešu saime Toronto atzīmēja 18. novembrī ar kopīgu draudžu dievkalpojumu Sv. Andreja baznīcā. Dievkalpojumu vadīja archibīskaps A. Lūsis, kas teica svētīšanas vārdus. Svētrunu, veltītu Latvijas jubilejai, teica māc. Ā. Čops; sākuma liturģiju vadīja māc. A. Briedis, bet mācītāji I. Gaide un J. Cālītis teica lūgšanas. Ērģeļu priekšspēli veica Edite Timermane, pavadot arī māc. I. Gaides divus solo dziedājumus: Berīno Saules mūžu Latvijai un Ilzes Kalnāres Latvietim. Skatuves māksliniece Alma Mača kuplināja dievkalpojumu ar Leonīda Breikša dzejoļa — Latvieša ticība skandējumu. Dievkalpojums izskanēja ar Dievs, svētī Latviju. Altāŗa telpa bija dekorēta ar ziediem un Latvijas un Kanadas karogiem. Dievlūdzēju bija ap 400.

O. K.

Meklēju

Kristapu Eltermani un Mārtiņu Žaubri.

Ja kāds par viņiem kaut ko zinātu, lūdzu rakstīt:

Z. Zeičšs,
13323 Kornblum,
Hawthorne, Calif. 90250
U.S.A.

Svētākais pienākums — palidzēt tautai

VAROŅU PIEMIŅAS DIENAS SARĪKOJUMS ŅUJORKĀ

Ņujorkas Daugavas Vanagu apvienības un Latviešu kara invalidu apvienības lāčplēšiem veltītajā sarīkojumā 11. novembrī DV namā Ņujorkā virspulkvedis A. Silgailis savā referātā pieminēja ne vien divu pasaules karu varoņus, bet runāja arī par latvietības saglabāšanu dzimtenē un svešumā, norādīja uz sakariem ar dzimteni, minēja „paaudžu plaisu" un aicināja nebeigt cīņu par Latvijas brīvību.

Sarīkojumu atklāja un vadīja A. Braunfelds, norādot, ka neviena valsts un tauta bez varoņiem nav pastāvējusi. Lāčplēša dienā atceramies tos cilvēkus, kuŗu nopelnu dēļ radās brīvā Latvija. Ja nebūtu bijis lāčplēšu, viņu varoņgars, jāšaubās, vai būtu brīvās Latvijas. Runātājs pieminēja arī Otrā pasaules kara varoņus un invalidus. Vanadzes ar baltu ziedu godināja klātesošos lāčplēšus pulkvedi Puriņu, kapteini Padegu un dižkareivi Vuškalnu, kas ir gados jaunākais LKOK. Ziedu saņēma arī Latv. kara invalidu apvienības priekšnieks L. Apelis un no Latvijas izkļuvušie H. Celmiņa un V. Kalniņš.

A. Silgailis sava referāta sākumā aizrādīja, ka priekš 59 gadiem Rīgas baznīcu zvani paziņoja, ka sakauts ienaidnieks, kas apdraudēja ne vien Rīgu, bet visu jauno Latvijas valsti. 1920. gada 18. septembrī Satversmes sapulce pieņēma likumu par Lāčplēša kara ordeni, bet 1921. gada 11. novembrī prezidents J. Čakste apbalvoja pirmos 170 lāčplēšus. Pavisam apbalvoti 1680 karavīru; tagad dzīvi palikuši vairs tikai daži desmiti.

Latviešu karavīri varoņgaru parādījuši arī Otrā pasaules karā. Vācu virspavēlniecība savos frontes ziņojumos 12 reizes pieminējusi latviešu vienību varonību. Daudzas goda zīmes liecina par latviešu varoņdarbiem. Ja latviešu cīņas nepaglāba tēvzemi no padomju okupācijas, tad tā nav cīnītāju vaina. Vainīgi bijuši rietumu sabiedrotie, kas balstījuši sarkanarmiju un ielaiduši to dziļi Eiropā. Pasaulē ir maz vēsturnieku, kas zina, ka latvieši Kurzemē izbeidza cīņas tikai, Vācijai kapitulējot, bet netika uzvarēti. Laikā, kad dibināja Latviešu leģionu, bija jau vērojams, ka vācieši karu neuzvarēs — agri vai vēlu tiem būs jāatstāj Baltijas telpa. Tad būtu vajadzīgs spēks, kas varētu cīnīties pēc vācu atkāpšanās un aizstāvēt Latvijas robežas, kamēr noskaidrosies starptautiskais stāvoklis.

Pieskaroties mūsu nākotnes uzdevumiem, virspulkvedis A. Silgailis par svarīgāko mērķi uzskatīja latvietības saglabāšanu. Latvijas territorija nepalīdzēs, ja pazudīs mūsu tauta. Svešumā notiek asimilācija, bet Latvijā mūsu tautu iznīcina varas procesā. Padomju savienības interesēs nav, lai Baltijas piekrastē dzīvotu tautas, kas izdevīgā brīdī varētu kļūt neatkarīgas. Mūsu uzdevums nepārtraukti atgādināt rietumu valstīm latviešu tautas stāvokli okupācijā. Latvijas ārzemju pārstāvniecības, nacionālpolitiskās organizācijas, mūsu baznīca un katrs atsevišķs latvietis tagad ir cīnītājs. Mūsu pienākums morāli stiprināt latviešus dzimtenē, lai tie nejustos vieni. Šo mērķu sekmēšanai runātājs ieteica dzimtenes apmeklējumus un tiešus sakarus ar tautu. Viņš nenoliedza arī sakarus ar cieminiem no dzimtenes, jo braucējiem uz šejieni neesot ko spiegot, šie sakari varot mums tikai palīdzēt uzzināt tautas noskaņojumu.

Runātājs atzina, ka Laimonis un Brigita Siliņi ar savu lugas izrādi Rīgā mums vairāk pakalpojuši nekā mūsu nosūtītās skatu kartītes. Mūsu trimdas jaunatnei interese par Latviju, tā vēlas redzēt, kā tur dzīvo. Vecākai paaudzei jācenšas jaunatni saprast. Tā meklē labākus ceļus tautas vitālitātes uzturēšanai. Jaunatnes svētākais pienākums strādāt un palīdzēt tautai, kas smok nebrīvībā.

Latv. kara invalidu apvienības priekšnieks L. Apelis savā uzrunā norādīja, ka lāčplēšu gars nav rimis, kaut veco cīnītāju nav vairs daudz. Vēl runāja ALA valdes priekšsēdis J. Riekstiņš, bet no Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis U. Grava. No Latvijas atbrukušajai H. Celmiņai bija lūgums ,lai uz Latviju nogādātu grāmatas, kas tur vajadzīgas vairāk nekā maize. Tās iet no rokas rokā. Braucējiem uz Latviju vajadzētu ņemt līdz arī latviešu avīzes. Viktors Kalniņš, kas nesen ieradies no Latvijas, norādīja uz grāmatu nepieciešamību. Var ņemt līdz bībeli, bet daži to atdod muitniekiem. Vajaga pastāvēt uz savām tiesībām. Ja arī tagad grāmatu atņem, vajagot prasīt sastādīt aktu, kas kontrolētājiem var sagādāt nepatikšanas.

Priekšnesumu daļā ap 100 klausītāju dzirdēja Intas Ezergailes K. Skalbes, Z. Lazdas, V. Strēlertes un K. Ābeles dzejas lasījumus un Lauras Padegas vijoles solo. Rīkotājiem un programmas dalībniekiem pateicās LKOK pulkvedis Puriņš.

V. I.

18. novembŗa aktā TLB sestdienas skolā. Attēlā mazie bērni ar burtiem rokās veido Latvijas vārdu. Pa kreisi agrākā skolas pārzine Austra Martinsone. Foto: J. Liģers

18. novembris lielākajā latviešu skolā

Toronto Latviešu biedrības sestdienas skolas 18. novembŗa aktā Latviešu namā piedalījās ap 200 dalībnieku, kamēr daļa jauniešu no vecākajām klasēm skolas pārziņa J. Ozola vadībā bija aizbraukuši uz Otavu. Skolēni aktā bija ieradušies tautas tērpos, vairums bērnu ar Latvijas karodziņiem. Pēc skolas karoga ienešanas mācītājs I. Gaide vadīja svētbrīdi, mudinot skolēnus runāt latviski un savās vakara lūgšanās pieminēt Latviju.

Ievadvārdus teica pārziņa vietniece S. Pogule. Dace Cielava spēlēja pavadījumu Latvijas himnai. Svētku runu teica agrākā skolas pārzine Austra Martinsone, pastāstot bērniem saprotamā valodā par Latvijas 60. dzimšanas dienu un Latvijas valsts tapšanu, pakavējoties arī pie Latvijas sasniegumiem neatkarības gados.

A. Martinsones runas laikā iznāca mazo bērnu dārza klases audzēkņu grupa, un katrs ar attiecīgo burtu rokā sastādīja Latvijas vārdu, tā vizuāli ilustrējot Latvijas tapšanu.

Uzrunas turpinājumā agrākā skolas pārzine pastāstīja par Latvijas bojāeju, svešajiem okupantiem iebrūkot mūsu zemē. „Ir daudzas mazas valstis, mazākas par Latviju, kas ir brīvas. Kādēļ Latvija ar saviem 66.00 kv. kilometriem nav brīva?" jautāja runātāja un illustrācijai rādīja Šveices, Dānijas, Holandes un Beļģijas karšu atveidus.

Skolēnu priekšnesumos piedalījās koklētāju grupa Ariānas Liepiņas vadībā, dzirdējām skolēnu kora dziesmas mācītāja I. Gaides vadībā un kopdeklamācijas. Skolēni skandēja R. Blaumaņa, V. Strēlertes, J. Raiņa, J. Akurātera, Andr. Eglīša un Ed. Virzas patriotiskos dzejoļus.

Svinīgajā aktā bija ieradies LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, tāpat TLB priekšnieks J. Briedis un TLB pārstāvis skolā V. Pakalns.

Skolēniem vēlāk bija cienasts, tautas dejas un rotaļas.

—ia—

18. novembŗa sarīkojums Toronto latviešu skolā Valodiņa. LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks uzrunā skolas audzēkņus. Skolēni, skaitā 71, sēžot veidoja Latvijas kartes kontūras.Sarīkojumu ievadīja skolas administrātors Aivars Vinters. Svētbrīdi vadīja māc. J. Cālītis. Audzēkņu priekšnesumos, skatos un deklamācijās bija izvilkumi no mūsu rakstnieku darbiem par Latvijas tapšanu. Visi skolas audzēkņi piedalījās uzvedumā: Kurzeme, Zemgale, Vidzeme, Latgale, dzejā un prozā parādot katram novadam raksturīgāko. Beigās ienesa Latvijas dzimšanas dienas kliņģeri ar 60 svecītēm. Foto: J. Liģers

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZIRE TELPAS
sarīkojumiem - viesībām
līdz vienību galdus
Tel. 922-2931

KANADAS LATVIEŠU CENTRS TORONTO
NĀCIET TALKĀ
Līdz šim bankā un solījumos ir $476.000.
Centra telefons darbdienās
no pl. 10 līdz 22 960-1515

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

24. un 25. novembrī Toronto latviešu ģimnazijas 25 gadu atcere ar dievkalpojumu, aktu, teātŗa izrādi un salidojumu.

25. novembrī pl. 19 DV namā Kaŗaviru deadzinājums. Piedalās visas kaŗaviru organizācijas.

25. novembrī pl. 19.30 Latviešu namā katoļu draudzes gadskārtējais sarīkojums ar loteriju. Spēlēs Runči.

25. novembrī pl. 9—16 Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš.

26. novembrī pl. 17 Latviešu namā Olgas Grīķes-Pētersones koncerts.

30. novembrī pl. 14 Latviešu namā Pensionāru apvienības saiets ar A. Brigaderes vienceliena „Čaukstenes" izrādi Almas Liepiņas iestudējumā.

2. un 3. decembrī DV namā Ziemsvētku tirdziņš.

3. decembrī pl. 16 Sv. Andreja baznīcā „Tam Kungam jauna dziesma" — garīgs koncerts jauno mākslinieku un koŗa izpildījumā.

9. decembrī pl. 19 Sv. Jāņa draudzes dievnamā Jubilejas koncerts, atzīmējot Sv. Jāņa draudzes 30 gadus. Piedalās Zile, Kalvis un ērģelnieks Arnolds Tirzītis.

16. decembrī pl. 19 DV namā DV Toronto nod. eglītes vakars pieaugušiem.

17. decembrī pl. 15 DV namā eglītes vakars bērniem.

17. decembrī pl. 15 DV namā eglītes vakars bērniem. Bērni pieteicami pie Silvijas Ozolas, tālr. 231-9618.

TORONTO KONCERTU APVIENĪBAS

20. sezonas

KONCERTI

2. decembrī pl. 20 Town Hall, Skaidrītes Līdumas-Hildebrantes (soprāns) koncerts.

29. martā pl. 20 Town Hall, Ievas Graubiņas (vijole) koncerts.

17. decembrī pl. 15 Sv. Andreja baznīcā draudzes bērnu eglīte ar svētdienas skolas bērnu uzvedumu „Svētās nakts eglīte".

31. decembrī DV namā Jaungada sagaidīšana.

31. decembrī Latviešu namā Jaungada sagaidīšanas balle. Spēlēs Runči.

1979. GADĀ

27. janvārī DV namā Kirbēnu sapulces 60 gadu atcere.

22. aprīlī (svētdien), pl. 17. vanadžu koŗa ZĪLE 7.gadskārtējais koncerts Toronto univers. mūzikas fak. ēkā (Walter Hall — Edw. Johnson Bldg.).

HAMILTONA

31. decembrī DV Hamiltonas nod. rīko Jaungada sagaidīšanas balli Roberts restorānā ar siltām vakariņām. Deju mūzika. Pilna bufete. Šampanietis.

Demonstranti Otavā nestajos plakātos prasa izbeigt pārkrievināšanu Latvijā un okupēto Baltijas tautu verdzināšanu.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

Mēs prasām Latvijai brivibu - tagad

LATVIEŠU PRETKOMŪNISTISKA DEMONSTRĀCIJA OTAVĀ

Plašākā Kanadaș latviešu pretkomūnistiskā manifestācija, kāda jebkad noorganizēta, risinājās 18. novembŗa pēcpusdienā Kanadas galvaspilsētā Otavā pie Padomju sūtniecības nama Šarlotes ielā, pulcinot ap 500 demonstrantu, kas ar iespaidīgiem pretkomūnistiskiem plakātiem atgādināja kanadiešiem mūsu tautas nomākšanu padomju jūgā. Demonstrācijā bija pārstāvētas trīs latviešu paaudzes; tā bija saskaņota ar Latvijas valsts 60 gadu dibināšanas atceri, tā piešķirot sarīkojumam lielāku politisko svaru.

Jau ap plkst. 14 pie sūtniecības ēkas sāka ierasties pirmie demonstranti. Vairums bija mērojuši vairāku stundu braucienu uz Otavu ar noīrētiem autobusies. Lielākais latviešu skaits bija no Toronto — četri autobusi. Pārējie demonstrētāji, ieskaitot arī tos, kas brauca ar savām privātām mašīnām, nāca no mazākiem Kanadaș latviešu centriem: Londonas, Sv. Katrīnām, Niagaras, Ošavas un pašas Otavas.

Pilnā spēkā demonstrācija risinājās no pl. 14.30 līdz plkst. 16. Jaunākās paaudzes demonstranti šajā manifestācijā bija visaktīvākie. Iepretim padomju sūtniecības namam tie skaļā balsī sauca: „Mēs prasām brīvību Latvijai, tagad. Kā parasts šāda veida demonstrācijās, kas ir bieža parādība citādi klusajā Šarlotes ielā, sūtniecības namu stingri apsargāja Kanadas jātnieku (RCMP) un Otavas pilsētaș policija.

Ievērojot demonstrācijas pieklājīgo raksturu, policistu skaits nebija sevišķi liels — tikai kādi 12 kārtības uzturētāji, tomēr tiem dažubrīd nācās mūsu tautiešus ar saviem plakātiem „atstumt" atpakaļ uz ietves, lietojot šai vajadzībai motociklu. Pa demonstrācijas laiku sūtniecības logi bija aizsegti ar papīriem vai priekškaŗiem.

Kamēr demonstranti ar saviem plakātiem soļoja tikai ap 500 pēdu atstatumā no šīs komūnistu citadeles, LNAK valdes priekšsēdi T. Kronbergu intervēja kanadiešu preses pārstāvji par latviešu tautas likteni. Savus pārstāvjus uz latviešu demonstrāciju bija sūtījuši: CBC (Otavas nodaļa), laikraksti The Citizen un The Ottawa Journal un FM radio stacija CKCU, kas darbojas pie Otavas Carleton universitātes. Radio programmas intervētāja bija latviete Sandra Bāra, kas patlaban studē žurnālistiku minētajā universitātē. Otavas kanadieši vairāk uzzināja par mūsu demonstrāciju pirmdien, 20. novembrī, kad minētie laikraksti ievietoja foto uzņēmumus un aprakstus. CBC televīzijas raidījumș jau parādījās demonstrācijas dienaș vakara ziņās.

Lielu ievērību mūsu tautiešu vidū izpelnījās Padomju sūtniecības fotografi, kas ar savām miniatūrkamerām filmēja šo notikumu, izdarot lielāko daļu uzņēmumu pa pavērtām spraugām logu aizkaros. Nolūkș šādai fotografēšanai bija saprotams — mēģināt iebiedēt daļu no protesta dalībniekiem.

Mazs pārsteigums un samulsums policijā radās demonstrācijas beigās, kad maza grupa mūsu jauno demonstrantu pēkšņi iesvieda savus plakātus sūtniecības laukumā. Četri lieli plakāti kā pūķi pārlidoja pāri lielajam, melnajam dzelzs žogam un „nosēdās" tieši sūtniecības nama logu priekšā. Policija nespēja ātrumā notvert vainīgos. Pēdējie bija, kā mēdz teikt, „jau aizlaidušies lapās". Visa plašā demonstrācija sekmīgi beidzās pie padomju nama, nodziedot mūsu tautas lūgšanu.. Pēc tam demonstranti sāka pamazām izklīst.

Sarīkojums Otavā turpinājās ar Latvijas dibināšanas atceres aktu, kas šogad bija rīkots lepnajā Šato Lorjē viesnīcā, iepretim kaŗa piemineklim, pie kuŗa bija nolikts arī latviešu vainags. Tai pašā laikā pie Otavas pilsētas valdes nama plīvoja Latvijaș karogs. Šato Lorjē viesnīcas zāle spēj uzņem ap 500 apmeklētāju. Protams, visas vietas bija aizpil-

(Turpinājums 11. lp.)

SV. KATRĪNAS

26. nov. pl. 15 vanadžu koŗas Ziemsvētku tirdziņš Multicultural Centre, 185 Bunting Rd.

31. decembrī pl. 21 Beacon Motor Hotel telpās DV nod. rīkotā Jaungada sagaidīšana. Biļetes iepriekš pārdod un galdiņus rezervē A. Freimanis, tel. 682-9725, dienā, un M. Zvejnieks, tel. 937-1169, vakaros. Spēlēs Runči.

BĒRZAINE

25. novembrī (sestdien) pl. 10 Bērzainē TLMM kluba tītaru šaušanas sacensības.

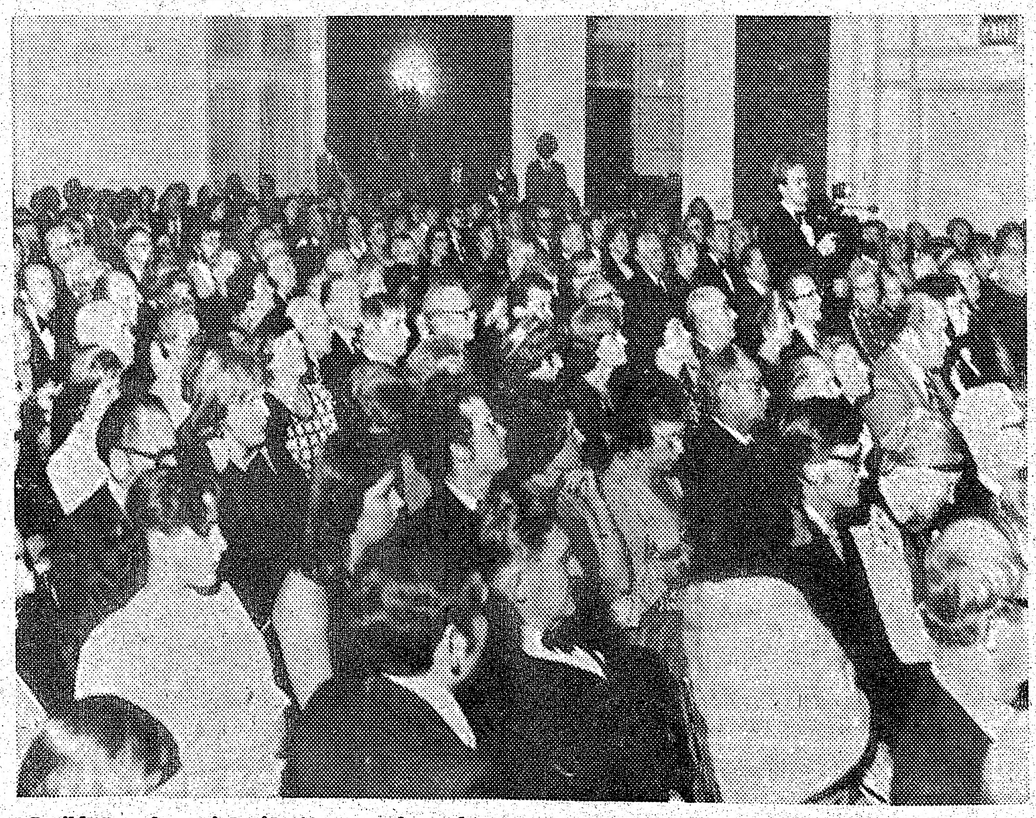

Pārpildītā zāle svinīgajā 18. novembŗa aktā Otavā; attēlā redzams tikai viens sektors no lielā ļaužu daudzuma.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

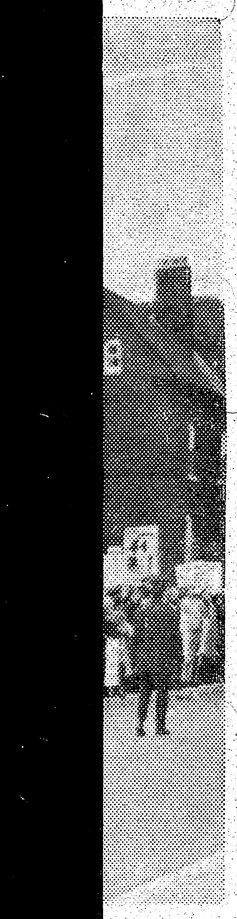

...niņš

...monstrantu
...us plakātus
...ā. Četri lie-
...ārlidoja pā-
...ajam dzelzs
..." tieši sūt-
...u priekšā.
...ātrumā no-
...jie bija, kā
...aizlaidušies
...demonstrā-
...ās pie pa-
...iedot mūsu
...ēc tam de-
...amazām iz-

...turpinājās
...anas atceres
...a rīkots lep-
...viesnīcā, ie-
...ineklim, pie
... arī latviešu
...šā laikā pie
...valdes nama
...karogs. Šato
...zāle spēj uz-
...klētāju. Pro-
...s bija aizpil-

11. lp.)

...ktors no
...Kalniņš

Mēs prasām...

(Turpinājums no 10. lp.)

dītas, kad pl. 19 iesākās svinīgais akts ar sekojošu svētku programmu.

Oficiālo daļu ievadīja LNAK Otavas pārstāvis Edvīns Pārups, pieteicot ievērojamākos viesus, kas bija ieradušies Latvijas valstssvētku sarīkojumā. Starp tiem bija divi redzami kanadiešu senātori — Pauls Juziks un Ernests Kotro (Cottereau, progresīvi konservātīvo partijas pārstāvis parlamenta loceklis Roberts Kouts (Coates), Toronto Sun ievadnieks Lubors Zinks un mūsu kaimiņtautu pārstāvji.

Galveno uzrunu sarīkojumā teica LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs. Vispirms viņš uzrunāja viesus angļu valodā, īsumā informējot par mūsu pašreizējo politisko stāvokli. T. Kronbergs uzsvēra, ka mēs nekad nedrīkstam atteikties no apsūdzības pret Padomju savienību, kamēr vien nebrīvība valdīs zemēs aiz dzelzs priekškara. „Ar šo nozīmīgo brīdi", teica LNAK valdes priekšsēdis, „mēs (latvieši) kļūsim vēl aktīvāki politiskā cīņā par mūsu zemes atgūšanu. Mēs vēl biežāk runāsim apspiesto vārdā, un mēs vienmēr paliksim nomodā par brīvību."

Turpmāko runas daļu T. Kronbergs turpināja latviešu valodā. Tajā viņš asi vērsās pret t. s. „brīvdomātājiem" un „kultūras sakarniekiem", reizē izsakot domu, ka nedrīkstam novirzīties no mūsu nacionālpolitiskā ceļa. Runātājs sevišķi apellēja pie latviešu sirdsapziņas „palikt par īstiem latviešiem" un „darīt divtik vairāk mūsu tautas labā".

„Latvijas brīvības ir jātur augstāk par mūsu pašu labklājību", uzsvēra T. Kronbergs, aicinot visus klātesošos vienoties mūsu tautas lūgšanā.

Svinīgajā aktā par apstākļiem okupētajā Latvijā runāja Helēna Celmiņa, kas nesen izkļuvusi brīvajā pasaulē. Viņa raksturoja klausītājiem Liepājas kapitulāciju. Viņas stāsts aptvēra pēdējās trīs dienas pirms sarkanarmijas ienākšanas, kad pilsēta bijusi padota t. s. soda bataljona rīcībā. Šis bataljons sastāvējis no kriminālliem noziedzniekiem, kuri trīs dienas no vietas laupījuši, slepkavojuši un uzmākušies sievietēm. Tā bijusi drausmīga pieredze, kaut referentei pašai tai laikā bijuši tikai 15 dzīves gadi. H. Celmiņa arī pieminēja nožēlojamu faktu, ka krievu skolās tiek mācīts, ka „latvieši ir analfabētu tauta", tā degradējot latviešu tautu. Krievi arī mēģinot ieviest uzskatu, it kā viņi latviešiem būtu atnesuši kultūru no Pad. savienības. Ar ilgiem aplausiem klātesošie sumināja Celmiņu vēl tad, kad viņa jau bija atstājusi skatuvi un atgriezusies savā vietā.

Nākošā posmā T. Kronbergs informēja klausītājus, ka šogad Pasaules brīvo latviešu apvienības valde Tautas balvu, 1.000 dol. apmērā, piešķīrusi latviešu disidentam Gunāram Rodem. To pasniegs Stokholmā. LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva savukārt ziņoja par Kultūras fonda balvas piešķīrumu mācītājam A. Voitkum Montrealā. Šo balvu laureāta vietā saņēma viņa meita Maruta Voitkus. Vairākas balvas saņēmuši arī citi mūsu redzamākie kultūras darbinieki.

Valstssvētku akta priekšnesumu daļā reprezentējās vīru koris Viesturs diriģenta J. Baruša vadībā. Koris interpretēja septiņas dziesmas. Daļa no tām bija patriotiska rakstura. Protams, netrūka arī tautasdziesmu. Klausītāju atsaucība bija liela un izjusta, kā to liecināja ilgie aplausi.

Pēc tam daļa mūsu tautiešu, piedaloties kanadiešu politiķu un kaimiņtautu pārstāvjiem, turpināja 18. novembra svinēšanu speciāli rīkotās vakariņās. Visas 350 ieejas kartes vakariņām jau iepriekš bija izpārdotas. Tie, kas nevēlējās palikt uz vakariņām un deju, devās atceļā uz mājām. Pēdējais autobuss atstāja Otavu pēc pusnakts.

Galveno runu pie vakariņu galda teica Roberts Kouts, Kanadas progresīvi konservātīvo partijas parlamenta loceklis. Runātājs cildināja latviešu politisko pieredzi un pieminēja Helsinku konferenci un tās atskaites konferenci Belgrādā, secinot, ka abos gadījumos Kanadas valdība nav sevišķi iespaidīgi uzturējusi cilvēka tiesību jautājumu. Augstais viesis atzinās, ka visas runas Belgradas konferences laikā bijušas samērā nesekmīgas, bet arī nedomāja, ka cilvēka tiesību jautājums būtu jau pilnīgi izbeigts zemēs aiz dzelzs aizkara. Viņš ieteica turpināt jau iesākto politisko ceļu, kas apspiestajām tautām eventuāli atkal varētu atdot brīvību. Runātājs veltīja īpašus komplimentus Toronto Sun ievadniekam Luboram Zinkam un Helenai Celmiņai, nodēvējot pēdējo par „latviešu disidenti" un ieteicot visiem biežāk uzklausīt disidentu politiskos novērojumus un secinājumus.

Saviesīgo vakaru ar savu klātieni vēl pagodināja senātors Pauls Juziks, Česters Kārters, senātors Ernests Kotro un federālā parlamenta locekle Džīna Pigota (Jean Pigott). Par deju mūziku rūpējās Runči no Hamiltonas. Sarīkojums beidzās īsi pēc pusnakts.

Vēl pieminams, ka Otavas demonstrācijas laikā un arī pirms svinīgā akta Chateau Laurier telpās izplatīja latviešu iespiesto memorandu angļu valodā ar nosaukumu „A case against the Soviet Union". Otavas galvenajā mūzejā bija iekārtots latviešu stends, bet pilsētas bibliotēkā — latviešu mūzikas instrumentu izstāde. Visi sarīkojumi bija necerēti labi apmeklēti, izteicās Edvīns Pārups, LNAK pārstāvis Otavā.

A. K.

Demonstranti ar daudzajiem plakātiem 18. novembrī Otavā, prasot brīvību Latvijai un — tūlīt. Demonstrācijā piedalījās 500 latviešu pārstāvju no vairākām Kanadas pilsētām.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

Sešdesmitais novembris Ročestrā

Par sešdesmito novembri Latvijas valsts gadasvētkos Ročestrā runu teica LNAK padomes priekšsēdis mag. iur. Viktors Upeslācis, izceldams faktu, ka apstākļi Latvijā strauji mainās uz slikto pusi. Var runāt par latviešu tautas iznīcināšanas procesu, kas, saskaņā ar Maskavas plāniem, ir iedarbināts jau kopš gadiem. Mākslīgā industriālizācija ir politisks līdzeklis, lai rastu nodarbinātību kolonizātoriem.

Īpaši trimdas vecākā paaudzē izplatītais mīts, ka latvieši var izturēt, ir patiess tikai vēsturiski. Šodien, lai gan latviešu tautas izturības mērs nav mazāks, tomēr ir nācis klāt jauns faktors, kāda agrāk nebija — proti — uz katru latvieti Rīgā ir jau 3 nelatvieši. Šeit jautājums nav vairs par individuālu izturību, bet par nacionālu pazušanu minoritātes līmenī, par visu tiesību zau-

(Turpinājums 13. lp.)

PBLA aicinājums

PROTESTĒSIM PRET PADOMJU TIESAS SODU NIEDREM UN SKUDRAM

Okupētās Latvijas padomju tiesas spriedums pret Laimoni Niedri un Jāni Skudru par spiegošanu balstās uz smieklīgu padomju varas fabrikāciju. Niedre no Zviedrijas un Skudra no okupētās Latvijas savāca un izplatīja fotogrāfijas un rakstus par okupēto Latviju, kas, protams, reāli rāda arī to, kā padomju vara ir izpostījusi Latviju. Informācijas izplatīšana, kas rāda izpostītās baznīcas un lauku sētas, ir padomju varai kaitīgāka nekā raķešu bāzu fotografēšana, kas citām lielvalstīm būtu nevērtīga, jo tās šādas fotografijas iegūst nepārtraukti, vissīkākās detaļās ar militāro satelītu palīdzību.

Lai slēptu savu īsto Latvijas apspiešanas politiku, padomju režīmam bija nepieciešams lietot melu apsūdzību, izpostīto baznīcu torņu vietā liekot militāras raķetes. Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība aicina latviešus visā pasaulē protestēt pie padomju sūtniecībām, konsulātiem, tūristu birojiem, Apvienotām Nācijām un citām starptautiski politiski nozīmīgām vietām, lai ar uzskatāmu materiālu palīdzību atmaskotu šo padomju melu tiesu un parādot patiesā gaismā, padarītu to smieklīgu. Tikai plaša publikācija un īsto faktu atklāšana brīvajai pasaulei presē, informācija valdībām un baznīcu organizācijām var palīdzēt atvieglot Laimona Niedres un Jāņa Skudras likteni.

Ilgvars Spilners, PBLA valdes priekšsēdis

Jaunieši ar plakātiem Otavas demonstrācijā. Kreisajā pusē redzams Kanadas galvaspilsētas laikraksta The Citizen fotografs, kas pakāpies uz auto jumta uzņem gājienu savam laikrakstam.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

H. Celmiņa pie latviešu ģimnazistiem

STIPENDIJAS LATVIJAS VĒSTURES STUDIJĀM

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijā 17. novembra vakarā mācības nenotika, bet pāri par 100 ģimnazijas audzēkņu un skolotāju Latviešu namā noklausījās viešņu Helēnu Celmiņu, ar kuru audzēkņus iepazīstināja skolas direktrise V. Slavieša. H. Celmiņa pastāstīja par okupētās Latvijas skolām, kara dienestu armijā, arodiem, krievu iepludināšanu mūsu zemē un par viņu priekšrocībām Latvijā. Skolēni savos jautājumos interesējās arī par padomju soda vietām un vergu darba nometnēm. Viešņa pastāstīja par padomju cietumiem, ar kuriem arī pati dabūjusi iepazīties. Viņa izteicās, ka amerikāņu cietumi, salīdzinot ar krievu cietumiem, līdzinās labām viesnīcām.

Ģimnazijas direktrise saņēmusi no Otavas vēstuli, kurā kāds labvēlis, kas vēlas palikt anonims, ziedojis līdzekļus Latvijas vēstures studiju fonda nodibināšanai. Vēstulē teikts:

„Lai rosinātu latviešu jauniešu interesi par Latviju un tās vēstures studijām un sniegtu tiem pienācīgu materiālu atbalstu, nodibināts stipendiju fonds, kam līdzekļus dod kāds Kanadas latvietis. Fonds paredz materiāli atbalstīt gan studentus, kas jau pievērsušies vēstures studijām, gan jauniešus, kas paredz uzsākt universitātēs mācību gaitas 1979. gada rudenī. Pabalstu piešķirs arī īpašiem īslaicīgiem projektiem vasaras mēnešos vēstures materiālu un datu vākšanai un kārtošanai."

Aicinājums attiecas uz latviešu jaunatni, kas šogad beigs vidusskolu, tāpat uz latviešu skolotājiem, kas varētu mudināt jauniešus pievērsties šādām studijām, tāpat uz latviešu vēsturniekiem, kas savos zinātniskajos darbos varētu iesaistīt jauniešus par palīgiem.

Pilna mācību gada stipendija paredzēta 3000 dolaru apmērā. Citi pabalsti būs atkarīgi no studiju vai projekta svarīguma, ilguma un pabalsta pieprasītāju skaita. Izziņas un pieteikumi sūtāmi: Latvijas vēstures studiju fonds, P.O. Box 8402, Terminal Post Office, Ottawa, Ont., Canada K1G-3H8.

—ls—

Latvijas nelaime

(Turpinājums no 6. lp.)

noraidīti vietu trūkuma dēļ. Universitātes technisko zinātņu fakultātēs ir tikai krievu valoda, jo techniskie termini nav tulkoti latviski. Rīgā darbojas arī angļu un franču vidusskola.

Jautājumā par baznīcu apmeklēšanu referente paskaidroja, ka latvieši neesot čakli baznīcas gājēji, izņemot svētku dienās. Stiprāka esot katoļu baznīca. Plaukst baptistu baznīca, kur vairāk jauni cilvēki. Bija arī jautājums, vai trimdas latvieši ejot „pareizo ceļu"? Diskusiju vadītājs paskaidroja, ka viešņa vēl pārāk īsu laiku atrodas brīvajā pasaulē, kādēļ jautājums „pāragrs". H. Celmiņas atzinums bija, ka Latvijas braucēji esot „pārāk bailīgi". Latvijas latvieši no tautiešiem rietumos sagaidot vēl aktīvāku darbību. Kāpēc latvieši, piemēram, nevarot būt senātoru un citās valsts atbildīgās vietās?

Beidzot bija pienākusi šķiršanās stunda, kad A. Jomam vajadzēja pateikties nogurušajai viešņai par interesanto stāstījumu un daudzajām atbildēm.

Viņš arī paziņoja, ka Helēna Celmiņa un Viktors Kalniņš Kultūras dienu laikā februārī vēl viesosies Kanadā.

V. S.

LOTTARIO!

Loterija, kas ļauj jums pašam izrakstīt savu lozi.

Kā piedalīties spēlē

Viss, kas jums vajadzīgs, ir izvēlētā zīme, zīmulis, viens dolars un drusku laimes.

1 Jūs varat iegādāties izvēles zīmi no ikviena LOTTARIO aģenta. Uz katras zīmes jūs redzēsit septiņas tabulas, katru ar numuriem no 1 līdz 39. Izlietojot katru reizi vienu tabulu, izraugaities sešus no 39 skaitļiem. Ar melnu zīmuli uzvelciet vertikālu svītru iedaļā, kurā ir izraudzītais numurs.

2 Aiznesiet izvēlēto zīmi pie LOTTARIO aģenta vai tirgotāja, kas ieliks jūsu izraudzītos numurus LOTTARIO kompjūterā un izdos jums kvīti ar jūsu izraudzītajiem numuriem un tās. Tā ir jūsu loterijas biļete. Pārbaudiet, vai numuri uz tās ir tie paši, ko jūs bijāt izvēlējies.

3 Lai piedalītos spēlē, ikviena tabula maksā $1. Jūs varat spēlēt līdz ar cik tabulām jūs vēlaties. Citiem vārdiem, ja jūs piedalāties ar 2 tabulām, tas jums maksās 2 dol.

4 Tad sekojiet izlozei TV katru nedēļu vai pārbaudiet laikrakstā, lai pārliecinātos, vai numuri, ko jūs esat izvēlējies, saskan ar numuriem, ko izlozē.

5 Ja jūs esat laimējis, uzrādiet laimējušo lozi LOTTARIO aģentam apstiprināšanai. Ja jūs būsit laimējis 100 dol. vai mazāk, jūsu aģents jums izmaksās turpat uz vietas. Ja jūs būsit laimējis lielo laimestu, LOTTARIO aģents jums paskaidros, kā un kur pieteikt savu laimestu.

Kā jūs laimējat

Katru nedēļu televīzijā tiks izlozēti seši kārtējie numuri un viens bonus numurs. Ja jums saskan šie seši kārtējie numuri, lai kādā kārtībā, jūs esat laimējis „Džekpot", ja vēl kāds būtu izvēlējies šos pašus numurus, jūs ar to savā laimestu dalīsities.

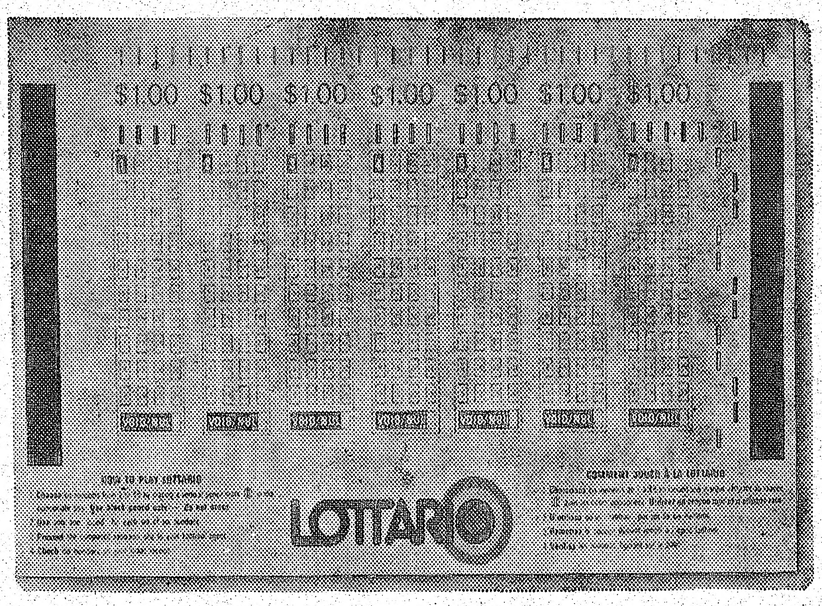

Un ja arī jums nesaskanētu visi seši numuri, vēl ir tūkstošiem citu iespēju laimēt. Ja jums saskan pieci no kārtējiem numuriem un jūsu sestais numurs saskan ar bonus numuru, jūs piedalāties lielajā otrā laimesta katēgorijā.

Vai ja jums saskan pieci no kārtējiem numuriem, jūsu naudas izmaksa nāk no trešās laimestu katēgorijas.

Ja jums saskan četri kārtējie numuri, jūsu izmaksa nāk no ceturtās laimestu katēgorijas.

Un ja jums saskan trīs kārtējie numuri, jūs laimējat 5 dol. Par 1 dol. tas nav slikts joks. Un tur būs tūkstošiem laimētāju katru nedēļu, jo numuriem, ko jūs esat izvēlējušies, nav jābūt tanī pašā kārtībā, kā tie tiek izvilkti.

Cik daudz jūs laimējat

Galvenie laimesti ir sadalīti četrās atsevišķās laimestu katēgorijās —
— Džekpot katēgorija,
otra, trešā un ceturtā laimestu katēgorija.

Piektais laimests ir 5 dol. vērtībā.

Ikviens, kura laimējušā loze pieder pie katras no šīm četrām katēgorijām, dalīsies ar citiem līdzīgās daļās.

Piemēram, ja „Džekpot" katēgorija ir 300.000 liela un divi spēles dalībnieki ir pareizi izraudzījušies sešus kārtējos numurus, katrs spēles dalībnieks laimēs 150.000 dol.

Iknedēļas Džekpot" laimesta lielums varētu būt 100.000, 300.000, 500.000 vai vairāk, atkarā no cilvēku skaita, kas piedalās LOTTARIO. Gadījumā, ja nebūtu neviena „Džekpot" laimētāja, „Džekpot" katēgorija pieaug katru nedēļu, kamēr kāds to laimē. Kvebekā „Džekpot" laimests līdzīgā izlozē pārsniedza vienu miljonu dol., līdz kāds to laimēja.

JŪS NE TIKAI PĒRKAT LOZI, BET ARĪ SPĒLĒJAT

ONTARIO LOTTERY CORPORATION

Sešdesmitais . . .

(Turpinājums no 11. lp.)

dēšanu valstiskā un starptautiskā plāksnē, nemaz nerunājot par kultūras izvarošanu.

Brīvajā pasaulē latviešiem šis drausmīgais fakts būtu jāapzinās bez ilūzijām. Stāvoklis ir kritisks. Okupanti ir sekmīgi savā noziegumā, un mums, kas varam ko darīt, visiem iespējamiem līdzekliem jāapsūdz Pad. savienība šinī noziegumā, tā vainojama arī starptautiskās domas laukā, un šinī laukā mums ir daudzas iespējas piespiest radio, televīziju un politiķus lauzt viņu klusēšanas konspirāciju Baltijas valstu jautājumā.

Runātājs uzsvēra, ka Latvijā nenotiek pārkrievināšana, t. i., asimilācija, bet genosīds. Viņš aicināja visiem spēkiem atbalstīt PBLA akciju pret genosīdu Latvijā.

Valsts neatkarības svētku atzīmēšanu bija rīkojušas Ročestras latviešu organizācijas. Atceri ievadīja svinīgs dievkalpojums, ko vadīja un svētrunu teica māc. T. Zīraks, runādams par atskatīšanos uz vakardienu kā spēka avotu šodienai, skaisti pieminot varoņus un izlūdzoties Dieva palīgu tautas brīvības atgūšanā. Dievkalpojums, īpaši viesiem, atstāja dziļu iespaidu. Gaidu un skautu goda sardze ienesa karogus. Ar tādu pašu cieņas pilnu ceremoniju šie jaunieši atklāja arī aktu YMCA zālē.

V. Upeslāča svētku runai sekoja ALA atzinības rakstu pasniegšana vietējiem darbiniekiem un jaunatnes sacensības darbu godalgu ieguvējiem. DV vīru koris no Toronto diriģenta Ausekļa Pērkona vadībā dziedāja koncerta daļā, tās nobeigumā dziedot arī vecās, labās karavīru dziesmas, sēžot ap ugunskuru, tērpušies piemērotos tērpos. Dažkārt tiešām jājautā, vai blakus skaistajām mākslas dziesmām arī šī žanra dziesmām nav tikpat liela nozīme latviskuma iespaida vairošanā? Gandrīz gribas ticēt, ka jauniešiem šīs dziesmas patīk vairāk.

Pēc programmas visi vēl pakavējās pie bagātīgiem galdiem pārrunās un dziesmās.

Ž. K

Pad. savienības sūtniecības mašīna pie dzelzs sētas norobežotā sūtniecības nama. Caur auto priekšējo logu radzama kāda drūma seja, kas noraugās demonstrantos.

Foto: Aleksandrs Kalniņš

Tēvu zemes daudzinājums

18. NOVEMBRIS ŅUJORKĀ

Latvijas 60 gadu dibināšanas atceres sarīkojumi Ņujorkā bija pulcinājuši dažādu apmeklētāju skaitu. Svinīgajā dievkalpojumā Sv. Pētera baznīcā ļaužu bija vairāk nekā spēja uzņemt 500 vietas; vēlākiem nācējiem bija jāpaliek ārpusē. Svētku aktā bija pulcējušies ap 1000 Ņujorkas latviešu. Iepriekšējā vakarā Amerikas latviešu apvienība un Ņujorkas latviešu organizāciju padome kopīgi rīkoja pieņemšanu, ielūdzot arī cittautu viesus, kopā pāri par 100 personu. Visatsaucīgākie bija igauņi un lietuvieši.

Uzrunā ALA priekšsēdis J. Riekstiņš runāja par brīvību visām apspiestajām tautām. No lietuviešiem J. Valiunas uzsvēra baltiešu sadarbību, kuŗā izpaužas to stiprums. I. Plērs sveicināja igauņu vārdā, atceroties Helsinku konferenci, kur izteikusies baltiešu vienotība.

Oikumēniskajā dievkalpojumā Sv. Pētera baznīcā piedalījās visi Ņujorkas latviešu draudžu mācītāji. Svētrunu teica māc. A. Ozols, liturģijā — māc. R. Zariņš, O. Gulbis, dekāns A. Justs un baptistu mācītājs A. Eglītis. Dievkalpojumu kuplināja solists J. Kļaviņš; pie ērģelēm I. Akerberga.

Pēc dievkalpojuma Mākslas vidusskolas zālē svinīgajā aktā bija pulcējušies ap 1000 apmeklētāju. Organizāciju pārstāvji un skolu jaunatne karogu parādē ienesa 18 karogus. Ņujorkas latviešu organizāciju padomes priekšsēdis Uldis Grava uzrunā pakavējās pie 18. novembŗa idejas, kad priekš 60 gadiem latviešu tauta īstenojusi savu gribu dzīvojot savā neatkarīgajā valstī. „Kamēr būs latvieši, dzīvos arī Latvijas valsts," nobeidza Uldis Grava. Sarīkojumā bija ieradušies lāčplēši — virsleitnants Bite, plkv. Puriņš un kpt. Padegs.

Dr Vaira Vīķe-Freiberga no Montrealas svētku runā aizrādīja, ka Latvija 1940. gadā zaudējusi faktisko, ne juridisko patstāvību. Runātāja pieskārās dažādām demokratiju formām, atejot līdz piektajam gadu simtenim. Viņa daudz citēja Solžeņicinu. Dr. Vaira Freiberga savu runu beidza ar ticību brīvai Latvijai: „Jācer, jātic, jāgaida, līdz brīvajā pasaulē būs sava vieta brīvai Latvijai!"

Lietuviešu un igauņu apsveicēji uzsvēra baltiešu vienību. Rakstveida apsveikumus bija sūtījuši arī Ņujorkas gubernātors Karijs, pilsētas galva Kočs un PBLA priekšsēdis Dr. I. Spilners.

Pēc tam pasniedza KF balvu ņujorkiešiem V. Avenam un U. Nīgalam, abiem tēlotājā mākslā. Nopelnu stipendijā atzinības un apbalvojumus saņēma 24 Ņujorkas skolēni. Korporācijas Lettonia pārstāvis paziņoja, ka korporācija ziedojusi pāri par 1500 dolaru ALA Kultūras fondam latviešu valodas saglabāšanai un mācību grāmatu izdošanai.

Priekšnesumu daļā Ņujorkas latviešu vidusskolu skolēni deklamēja Tēvu zemes daudzinājumu, ko no dažādu autoru tekstiem bija sakārtojusi Rita Gāle. Ņujorkas latviešu koris nodziedāja piecas dziesmas diriģenta A. Jansona vadībā, bet Ilze Akerberga diriģēja savu komponēto dziesmu Grūti pūta sila priede, saņemot dziedātāju dāvanu.

V. I.

Vecākai sievietei vai pārim labā rajonā Toronto rietumos

dzīvoklis un uzturs

par brīvu par mājas pieskatīšanu. Tel. 245-2161.

Eiropas kopības idejas īstenojas

Starptautiskās Eiropas kustības padomes sēde šoruden notika Parīzē jaunā priekšsēža, bij. Francijas vēstnieka pie Eiropas komisijas Briselē G. Berthoina vadībā.

Visas brīvās Eiropas valstu Eiropas kustības nacionālās padomes bija sēdē pārstāvētas ar saviem delegātiem, izņemot skandinavu nacionālās komitejas, kas šoreiz iztrūka. No Latvijas Eiropas kustības nacionālās komitejas klāt bija tās priekšsēdis Pauls Reinhards, kā arī poļu, lietuviešu, ungāru, rumāņu un bulgāru E. K. komiteju delegāti.

Sakarā ar nākamā gada jūnijā paredzamām pirmām vispārējām Eiropas parlamenta vēlēšanām plašas pārrunas izraisījās par politiskiem ieteikumiem, kādus Eiropas kustības padome grib iesniegt Eiropas valstu valdībām par Eiropas kopības politisko struktūru, institūcijām, to kompetenci, bruņošanos un kopējo ārpolitiku un, protams, arī monētāro saskaņotību dalībnieču valstu starpā, ko vēl īpaši pasvītroja atsevišķā rezolūcijā.

Amerikas dolara vērtības svārstība sāk neatliekami prasīt pēc kādas Eiropas norēķināšanās vienības ievešanas, lai radītu stabilitāti saimnieciskās operācijās ne vien Eiropas valstu starpā, bet arī ar ārpasauli. Ne viens vien runātājs pieminēja, ka tas, uz ko Eiropas kustība bija mudinājusi eiropiešus turpat jau 26 gadus, tikai tagad sāk īstenoties starptautisko apstākļu neatvairāmās nepieciešamības dēļ.

Ka Eiropas kustības propagandētās idejas ir gājušas nareizā virzienā un atbilst visu demokratisko valstu tieksmēm Eiropā, redzams arī no tā, ka nākamie trīs kandidāti — Spānija, Portugale un Grieķija ir gatavi iesniegt lūgumus Briseles Eiropas komisijai uzņemt Eiropas kopībā un ir ar mieru parakstīt Romas līgumu bez atrunām.

Tālredzīgā Ķīnas valdība Pekingā kopš vairākiem mēnešiem ir iecēlusi savu vēstnieku pie Eiropas komisijas Briselē, tāpat kā to jau agrāk darījušas Savienotās valstis un Kanada, apliecinot tādā kārtā, ka uzskata vienotu demokratisku Eiropu par paliekamu faktoru.

Ar pirmā Eiropas parlamenta ievēlēšanu, protams, viss vēl nebūt nebūs paveikts. Šim jaunajam parlamentam nāksies tad likumdošanas ceļā noteikt struktūru un kompetences Eiropas kopības pārvaldes organiem, lai tie būtu vienlīdzīgi labi visām kopībā ietilpstošām tautām un pilsoņiem. Tāpēc ir svarīgi, lai šai parlamentā tiktu ievēlēti pārliecināti „eiropieši" un nevis, kā to jau tagad dzird, cilvēki, kas tanī grib iekļūt, lai pēc tam tur jauktu kopējos centienus.

P. R.

Padomju lidmašīnas Kubā

Pad. savienība nosūtījusi Kubai 15 modernās lidmašīnas MIG-23, paskaidrojot, ka tās domātas „Kubas aizsardzībai". Amerikāņi uzsākuši izlūklidojumus, lai noskaidrotu, vai padomju piegādātās lidmašīnas kubiešu arsenālā var pārvadāt arī atomieročus. Pad. savienība noliedz, ka ar iznīcinātāju lidmašīnu iesūtīšanu Kubā būtu pārkāpta 1962. g. parakstītā vienošanās, kas aizliedz ofensīvus ieročus Kubas salā, kas atrodas tikai 90 jūdzes no ASV krasta. Padomju laikraksts Pravda taisnojas, ka Pad. savienība stingri ievērojot 1962. gada vienošanos un ka padomju džeta tipa iznīcinātāji neesot ofensīvi ieroči, bet tikai nolūkā aizsargāt Kubas drošību. MIG-23 ir visjaunākā tipa lidmašīnas, kādas jebkad nodotas Kubai. Tās salā ievestas oktobrī ar padomju transporta kuģiem.

Tu aizej un neatnāc mājās
Un istabas tukšas top —

Pēkšņi pēc nelaimes gadījuma mūžībā aizsaukts
Jaun-mīlēnu mājas saimnieks, mans dzīves draugs,
tēvs un opaps

Ernests Zibergs

dzimis 1895. gada 1. jūnijā Alojas pagastā Latvijā,
miris 1978. gada 26. oktobrī Sadberijā, Ont., Kanadā.
Apglabāts Sudbury Park Lawn kapsētā

Tev dzimtene bij svēta,
Miļš zemes stūrītis savs
Un daiļa latvju sēta
Bij darba mērķis tavs.

Skumjās

sieva, meita Aina, mazbērni:
Guntis un Alda ar ģimenēm un Āris

Sarkanais vērsis un Slapjās zeķes

ED. ŠMUGAJA RAKSTS PAR ANGLIJAS ĪPATNĪBĀM

Braukājot pa Anglijas laukiem, redzamas vairākas īpatnības. Vairākās vietās, pat jaunceltnēm, redzami salmu jumti, nemaz nerunājot par vecajām ēkām, kuŗām katrā apvidū sava īpatnība, atkarībā no apvidus un tajā dominējošo dabas doto materiālu daudzuma un veida. Ja zeme akmeņaina, tad visas mājas, pat labības šķūņi, celti no akmeņiem. Vietām pat jumti no akmens plāksnēm. Tāpat visi žogi un sētiņas gar ceļmalām ir akmeņu mūŗi vai vienkārši akmeņu sakrāvumi. Turpretī, ja zeme ir mālaina, noteikti būs redzamas ķieģeļnīcas, un viss lielais vairums celtņu tad ir no ķieģeļiem. Ja gar ceļa malu kilometriem stiepjas augsts ķieģeļu mūris, tas nozīmē, ka aiz tā atrodas kāda augstmaņa īpašums — muiža ar pili centrā. Ja zemē nav ne akmeņu, nedz ķieģeļiem derīga māla, gar ceļmalām saaudzēti dzīvžogi. Tādi dzīvžogi arī atdala vienu īpašumu no otra un pat vienu lauku no otra. Žoga augstums atkarīgs no krūmājiem, kādi kuŗā apvidū dominē. Ir pat vietas, kur dzīvžogi saaudzēti no rozēm. Šie dzīvžogi gar ceļmalām vietām tik augsti, ka mašīnā sēdētājiem aizsedz skatu uz apkārtni. Tas tad ir traucējošs moments — var palaist gaŗām kaut ko interesantu.

Par Anglijas ceļiem jāsaka, ka tie ir tiešām labi. Pat tādi vienkārši lauku ceļi, ko varētu apzīmēt par „govju celiņiem", ir asfaltēti. Tie vietām gan ir tik šauri, ka ir problēma izmainīties, ja kāda mašīna brauc pretim. Kādā tūristiem ieteiktā vietā Velsā kādā šaurā meža celiņā mums priekšā gadījās tūristu grupa jāšus uz zirgiem. Mēs nekādi nevarējām viņiem tikt gaŗām, kamēr kādā izcirtumā viņi nojāja no ceļa nost, lai palaistu mūs un citas mašīnas gaŗām.

No žogiem ceļmalās, ēku materiāla un būves veida var itin labi spriest par iedzīvotāju galveno nodarbošanos un turības pakāpi. Akmeņainā zemē galvenā nodarbošanās būs aitkopība vai audzēs kazas, bet kur gar ceļmalām ir žogi, tur dominēs dārzkopības produkti vai būs augļu dārzi. Kviešu un rudzu lauki ir iežogoti ar dažādu citu krūmāju žogiem, kas nereti ir ar asiem dzeloņiem.

Anglijā lauku mājas, kaut labi būvētas un ērtas, no ārpuses nav tik krāšņas, kādas redzamas Austrijā vai Bavārijā. Tās gan nav tik pelēkas un negaumīgas kā lauku mājas Itālijā, bet pelēkiem salmu, skārda vai pat dakstiņu jumti mājas neizceļ zaļajā apvidū kā sarkanie, zilie vai koši zaļie jumti un baltās sienas Austrijā un Vācijā. Arī Zviedrijā ir skaistas lauku mājas, bet tādas maz redzamas Beļģijā.

Protams, tāpat kā Austrālijā un ASV, laukus Anglijā vairs neapstrādā ar zirgu spēku, bet dominē traktori un kombaiņi. Zirgi palikuši tikai izjādei un sacīkstēm. Kad kombainis turpat uz lauka izkūlis graudus, ir palikuši tikai salmi, kuŗus vai nu ar īpašām mašīnām sasien kūļos, apaļos riteņos, četrstūrainos milzu ķieģeļos vai saveļ tādās kā lielās vīna vātīs. Lielāko daļu gan turpat uz lauka sadedzina. Kad pieminēju, ka tādā veidā laucinieki paši piesārņo un piedūmo gaisu, tad atbilde bija, ka tie esot smaržīgi dūmi un nekaitīgi — pat iztīrot plaušas, jo varot krātīgi izklepoties.

Nākošā Anglijas īpatnība ir lauku krodziņi. Kur tikai ir kāda, kaut pavisam maza sādžiņa, tur gandrīz vienmēr ir arī krodziņš. Var pat nebūt pārtikas veikala, pasta un baznīcas, bet krodziņš būs. Šie krodziņi nav parastās dzertuves, bet tie ir reizē saiešanas nami, atpūtas un vakarēšanas vietas, jaunāko ziņu avoti, klačošanas centri, mūzeji un pat mākslas iestādes. Lielākās sādžās, miestos un pilētiņās tādi krodziņi ir vairāki, katrs ar savu īpatnību. Viņu nosaukumi ir tikpat īpatnēji un dažādi, kāda ir viņu tradicija katrā vietā.

Ja jūs redzēsit nosaukumus: Suņi un lapsa, Pulvermuca vai Skrejošais briedis, tad gandrīz varat būt drošs, ka iekšā sienas būs dekorētas ar bisēm, bultām, šķēpiem, ragainām galvām, zvērādām un citiem medību atribūtiem. Ja uz izkārtnes uzkrāsots balts gulbis un nosaukums ir Gulbja lidojums, vai uz izkārtnes ir kāda cita putna spārni un nosaukums ir Bezdelīgas aste, Ērgļa knābi vai Pīles plezna, tad iekšā gar sienām redzēsit veselu izbāztu putnu kollekciju. Tādi nosaukumi kā Baltais Lauva, Melnais bullis, Sarkanais vērsis, Baltais elefants, Grūsnā govs, Baltā zirga pakavs, Ugunīgais pūķis, Suņa līkā kāja un citi, var arī maldināt, un, ieejot iekšā, varat ieraudzīt jebkādu dekorāciju, retos gadījumos — arī nekādu. Tāpat var maldināt tādi nosaukumi kā Jēra karogs, Auna ase vai Slapjās zeķes, bet pa lielākai daļai tur sienas būs dekorētas ar dažādiem audumiem, adījumiem, kā cimdiem, zeķēm un tamborējumiem.

Nosaukumi Pavarda liesma, Biezputras grāpis vai Melnā poda dibens, var nozīmēt to, ka sienas būs dekorētas ar pavārnīcām, pannām, podiem un citiem kulinārās mākslas atribūtiem. Bokseŗu cimdus, tenisa raketes un citus sporta piederumus varat cerēt atrast krodziņos ar nosaukumu Piepumpētie muskuļi, Naglotais purns, Atlēta plaušas, vai pat Skrejošais holandietis ar uzzīmētu sacīkšu suni uz izkārtnes.

Pavisam jocīgi virs mazajiem krodziņiem izskatās tādi vareni nosaukumi kā Karaļa kronis, Karalienes rokas, Karaliskā vira, Karaļa sirds, Karaliskais dārzs vai pat Karalis Džordžs III. Ir arī nosaukumi, kuŗi fascinē jo nekad nevar zināt, ko atradīsit krogā ar nosaukumu Mūks un kurtizāne, Bīskaps un baletdejotāja, vai Mūķene un klauns. Turpretī tāds nosaukums kā Muļķis un svētie, liekas, būtu jāapgriež otrādi, jo muļķi jau ir tie, kas dzeŗ, bet tas „svētais" varētu būt pats krogus papa. Ja redzat nosaukumus Lokomotīve, Sarkanais buferis vai Svilpojošais nezvērs, tad ziniet, ka tuvumā ir dzelzceļa stacija. Ostmalās, savukārt, būs tādi nosaukumi kā Pirata flaga, Grimstošais masts vai Albatross. Sādžiņā, ap kuŗu izplešas labības lauki, jūs varat atrast krodziņu pat ar nosaukumu Arāja diendusa, vai Rudzpuķes zieds. Nezinu, ko īpaši varētu atrast krodziņā ar nosaukumu Kapsētas miers, jo pie tā svainis nepieturēja, bet uzmina stingrāk gāzes pedālim.

Visi šie krodziņi ir tiešām mājīgi. Pie letes stāv tikai daži, kas īpaši vēlas aprunāties ar krodzinieku, bet visi pārējie sēž bariņos ap galdiem un klusi sarunājas. Ienākot svešiniekiem, tie mazliet viņus pavēro, un konstatējuši, ka tie ir sveši, liek viņiem mieru. Ja tu ieej viens pats un turpat pie letes vai arī apsēdies pie galdiņa sūc savu alu, tad vienmēr kāds uzsāks sarunu, izsakot savas domas par laiku. No tavas atbildes viņš nojautīs, vai tu vēlies ar viņu ielaisties sarunās, vai ne. Ja tava atbilde ir strupa, viņš jūt, ka tu negribi sarunu turpināt, viņš tikpat nemanāmi, kā pienācis, arī aizies, jo viņš tūlīt savā angļu mierā sapratīs, ka tu esi viens no tiem, kas turas pie principa „liec mani mierā, kā es tevi". Bet ja tu esi ieinteresēts sarunu turpināt un tūlīt atvainojies, ka esi kā svešinieks ielauzies viņu sabiedrībā, tad ap tevi sapulcēsies vesels bars, un tavā priekšā jau būs nolikti pāris pilni alus kausi. Ielaižoties sarunās, man personiski, vienmēr bija tā, ka gandrīz nevarēju tikt ārā, jo, dzirdot manu ārzemnieka akcentu, visi bija tā ieinteresēti, ka būtu ar mieru man izmaksāt tik daudz, kamēr esmu zem galda.

Parasti šādos krodziņos valda pustumsa, jo dienā aizkari aizvilkti, bet vakaros deg tikai sveces vai pusgaismas lukturi. Tāpat nedzird arī skaļas balsis; ir tikai tāda murmināšana, pat varētu teikt — angļu miers. Viena milzīga neērtība ir tā, ka, sekojot, nezin no kuŗiem laikiem, pastāvošai tradicijai (tas nav likums!), krogus slēdz pl. 14 un pēc tam atveŗ tikai pl. 18. Pa šo laiku tu vari kaut noslāpt, bet lāsīti nedabūsi.

Kā jau sākumā minēju, šajos krodziņos notiek arī visādas svinības, kā kristības, kāzas un arī bēres.

Tūlīt gan jāpiezīmē, ka angļu nacionālais dzēriens nav vīns, bet alus. Alum ir vairākas šķirnes, un tas visumā ir labs. Paši angļi gan žēlojas, ka lielie brūži esot iznīcinājuši vietējās alus darītavas ar labo, katrai vietai īpatnējo alu, kāda parādība vēl eksistē Vācijā. Alu dzeŗ no lieliem kausiem, pinta lielumā, tādēļ katram ir saprotams, ja kāds saka: „Aīziesim pie ragainā lauvas uz paintu". Tas tomēr nekādā ziņā nenozīmē, ka aicinātājs tev izmaksās, viņš vēlas tikai tavu sabiedrību.

Arī pilsētās katram krogam ir savs nosaukums, bet tie nav tik izteiksmīgi un pārliecinoši kā uz laukiem. Ja, piemēram, pilsētā ieiesi krogū ar nosaukumu Sievietes gūžas, tad var gadīties, ka pat nevienu sievieti tur neredzēsi, izņemot varbūt to, ka virs bufetes pie sienas būs kādas gūžainas sievietes bilde. Viss māņi un maldi, kā jau pilsētā, bet uz laukiem vēl var atrast kādu kripatu patiesības.

Ed. Šmugajs

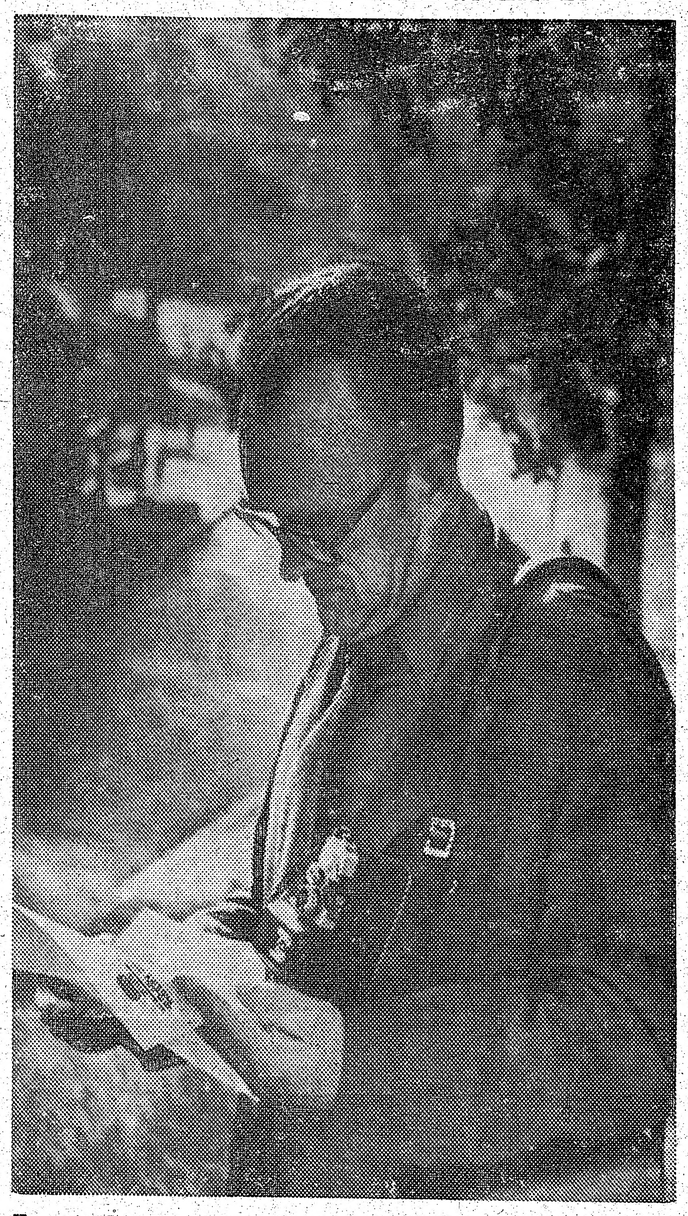

Toronto Sv. Jāņa baznīcas apkopējam Raimondam Šteinbergam jau kopš gadiem lielā interese arī par foto mākslu. Viņš uzņēmis daudzas krāsainas apsveikumu kartis un sakrājis prāvu diapozitīvu kollekciju par Japānu, Tobago un Eiropas valstīm. Viņa darbu serijas rādītas Sv. Jāņa baznīcas un citos latviešu sarīkojumu vakaros. Pašlaik viņš gatavo serijas par Toronto pilsētu un tās parkiem. Attēlā Raimonds Šteinbergs redzams Toronto Haiparkā. Foto: J. Līgers

TAUTISKĀ MANTOJUMA IZSTĀDE GRAND RAPIDOS

Jau kopš vairākiem mēnešiem Grand Rapidos noorganizēja šīs pilsētas un apkārtnes latviešu tautiskā mantojuma izstādes rīcības komiteju, ko vada Visvaldis Valkovskis. Komiteja veikusi priekšdarbus izstādes iekārtošanai. Apzinātu materiāli, kas būtu piemēroti izstādīšanai. Pirms mēneša izbeidzās paredzētais eksponātu un ziedojumu pieteikšanas laiks. Bija izsūtīti pāri par 400 aicinājumu. Starp eksponātu pieteikumiem arī pāris novēlējumu. Ienākuši arī ziedojumi naudā, pavisam 750 dol., daļa no tiem Grand Rapidu latviešu organizāciju un draudžu ziedojumi.

Pastāvīgu latviešu nodaļu pilsētas mūzejā iekārtos pēc svētkiem un to atklās 28. janvārī, kuŗai nepieciešami eksponātu aizdevumi vai arī dāvinājumi. Pēdējie pāriet pilsētas mūzeja īpašumā kā ieceļotāju tautiskā mantojuma pastāvdaļa. Līdz šim naudas ziedojumiem atsaukušies tikai ap vienu ceturtā daļa tautiešu, kas saņēmuši aicinājumus. Mūzeja veikalā iespējams izkārtot arī latvisku izstrādājumu un grāmatas par Latviju un latviešiem angļu valodā pārdošanu. Izstādes priekšnesumu un sarīkojumu programma trīs menešu periodam paredzēta visai plaša. Sarīkojumi un priekšnesumi novembrī un decembrī notiks gandrīz ik svētdienas Grand Rapidu publiskajā mūzejā.

V. Z.

Toronto latv. katoļu draudze rīko
25. novembrī Latviešu namā
gadskārtējo
DEJU VAKARU
ar loteriju. Sākums pl. 19.30. Pilna bufete.
Spēlēs Runči.
Visi laipni ielūgti.

RELIĢISKĀ DZĪVE

Pie mūžības vārtiem

BIRUTAS SENKĒVIČAS RAKSTS MIRUŠO PIEMIŅAS DIENĀ

Angļu zinātnieks Bērns raksta, ka mirušo piemiņas gadskārtējā godināšana Eiropā, Āzijā un Afrikā ir vienā laikā ar rudens ražas ievākšanu. Tas liek domāt, ka veļu pieminēšana ir ar ļoti vecu iezīmi visā pasaulē. Vēsturnieks Jerns raksta, ka veļu mielasts esot aizgūts no katoļu ierašām, bet sākums meklējams jau pirms kristīgās ticības.

Mūsu senči ticēja, ka dvēsele „aiziet pie Dieviņa dziedādama". Rudenī — dievainēs pieminēja viņā saulē aizgājušos tuviniekus, rīkoja mielastus rijā, pirtī, arī istabā. Mūsu senči par veļiem sauca aizgājēju dvēseles. Veļu godināšana un pieminēšana ir sakaru uzturēšana ar dzīvajiem. Katoļticīgie gādā par īpašiem aizlūgumiem Mirušo piemiņas — dvēseļu dienā.

Rudens ir laiks, kad mēs visvairāk cenšamies nodibināt sakarus ar savējiem, kas aizgājuši viņā saulē. Vecajā derībā teikti zīmīgi vārdi: „Mans nams taps noplēsts un uzcelts." *Tas liek mums pašiem būt gataviem, jo kā Dieva vārds saka:* „Arī tavs nams taps noplēsts un tu būsi pie saviem aizgājušiem tuviniekiem." To apzinājušies arī mūsu senči. Viņi ticēja dvēseles un gara nemirstībai, tādēļ pašu miršanu neuzskatīja par nelaimi, it īpaši, ja tas notika vecumā un sliktos dzīves apstākļos.

Dionīss Fabricijs min pirti un veļu mielastu. P. Einhorns (1627) aizrādījis, ka dvēseļu mielošanās paraža pārnākusi no grieķiem, kas tanī pašā laikā rīkojuši dvēseļu mielošanu un ciemos gaidīšanu.

Mūsu dzimtenē vēl manā bērnībā notika veļu mielasts. Mirušo pieminēšanas vakarā — dvēseļu dienā aizdedza vaska sveces, visi sasēdās dižistabā ap galdu, pieminēja tuviniekus, sauca viņus vārdā, atmiņās pārrunāja viņu dvēseļu gājumu un dziedāja gan garīgas, gan arī tautas dziesmas.

Vācu zinātnieki un mācītāji, aprakstot latviešu izdarības, piemin, ka tie daļu ēdiena un dzēriena ziedojuši aizgājušajām dvēselēm.

Pēc mielasta izslaukā klonu un lūdz dvēseles aiziet.

Tagad mēs savus aizgājējus pieminam Mirušo piemiņas dienā. Mūsu dzimtenē Mirušo piemiņas diena ir liels notikums. Tad nes ziedus, dedzina sveces uz tuvinieku un cīnītāju atdusas vietām. No rīta līdz vēlai nakts stundai tauta godina varoņus, kas cīnoties par savu zemi aizgājuši mūžībā. Neskaitāmas sveču liesmas plīvo Brāļu kapos un citur. Sveču liesmās raugoties, izskan klusa lūgšana par zemi, par tautu un jauno audzi, lai jaunajās sirdīs degtu mūsu varoņu un mocekļu cīņas spars.

Katram no mums ir kāds draugs vai piederīgais kapu kalniņā. Mirušo piemiņas dienā noliksim kādu ziedu vai vainagu uz viņu atdusas vietām, aizdegsim svecīti. Svece simbolizē dzīvi, kas reiz degdama izdzisusi.

Biruta Senkēviča

Kristīgās jaunatnes darbs

LELBAS jaunatnes nozares darbinieki 6. novembrī pulcējās uz īpašu sēdi Klīvlandes Apvienotās draudzes namā, lai nospraustu vadlīnijas turpmākai darbībai. Šajā sēdē piedalījās Jaunatnes nozares vadītājs mācītājs Vilis Vārsbergs un mācītāji Laimdots Grendze, Juris Cālītis, Ivars Gaide, Māris Ķirsons, Tālivaldis Gulbis, Lauma Lagzdiņa un jaunatnes vadītāja Maija Baruša.

Pārrunas risinājās par sasāpējušu jautājumu, kā mūsu jaunatnei palīdzēt saņemt kristīgo vēsti un to vērst par dzīves ziņu un piederību draudzei un baznīcai. Šis darbs rūpīgi darāms katrā draudzē, bet formulēja arī atjaunotu apņēmību kopdarbībai, koordinējot vairākus jau agrākos gados izveidotus kristīgās jaunatnes darba izpausmes veidus.

Nolēma atjaunot žurnāla Jaunatne Ceļš izdošanu. Tā redakcija atradīsies Toronto, kur drīzumā iznāks žurnāla 8. nr. Radās ieteikums nākošā gada pavasarī rīkot saietu jauniešiem, kas piedalās iesvētes mācībā, vairākām draudzēm sadarbojoties (tādus paredz apm. 6 vietās). Kā virstēmatu ieteica: „Es ar Tevi saderēšos" (iesvēte kā Dieva apsolījumu saklausīšana un saņemšana un sava solījuma došana).

Paredzētas kristīgās jaunatnes programmas sadarbībā ar vasaras vidusskolām, bet īpašas dienas vecākai jaunatnei maija beigās vai jūnija sākumā Katskiļos. Ir padomā arī atsākt Kristīgās jaunatnes kursus, kuŗos pirms dažiem gadiem bija piedalījušies 500 jaunieši. Teoloģijas dienas, kur piedalītos mācītāji, kā arī citi ieinteresētie, varētu notikt 1979. gada rudenī Sidrabenē.

Sešu stundu garajā sēdē bija svētīgas pārrunas un daudz ierosinājumu. Šim darbam sēdes dalībnieki izlūdzās Dieva palīgu. Par labu paēdināšanu bija rūpējušās Apvienotās draudzes dāmu komitejas saimnieces.

I. G.

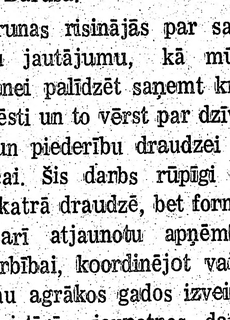

Valdis Mežezers

18. NOVEMBRA PSALMS

(Meld.: Kas tie tādi, kas dziedāja vai Saulī't tecēj' tecēdama. Tautas dziesmas.)

Aizpūsts ceļš ar sausu smilti.
Kā lai varam mājās iet?
Vai mēs jaunu varu vilti
Tur nekad vairs nepāriet?

Daudzus gadus tautai savai,
Dievs, Tu licis zemoties,
Ticēt žēlastībai Tavai,
Tevi teikt un pielūgties.

Svētī, svētī latvju zemi,
Posta vētrai stāties sauc,
Mājup doties atkal lemi,
Vēli saules dienu daudz!

Aicina tur vienuvietu
Senas tekas, lielceļš balts,
Kur ik ausmu, saules rietu
Druvas sam un meži šalc.

Svešniecības gaitās šaustu,
Asiem ērkšķiem kronētu,
Laiks, jau laiks, lai tautu savu
Atkal pats Tu pieceltu!

Janīna Babre

DVĒSEĻU DIENĀ

Klusi, klusi uzaust gaisma,
Klusi zemi apklāj sniegs,
Klusi, klusi dvēsle aiziet
Kur neviens to neaizsniedz.

Kādā gaismā viņa ieiet?
Kādas skaņas vadīta?
Vai tā apzinājas sevi,
Vai ir vēlmju pildīta?

Vadi dvēsli Dieva gaisma
No šīs zemes skaidrībā,
Nepiemini maldus, klaidas —
Saudzē Savā redzībā!

„Cilvēks nedzīvo no maizes vien, bet no katra vārda, kas iziet no Dieva mutes". Mateja ev. 4—4.

Klausaities latv. radio raidījumu katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja. Vilnis 1270.

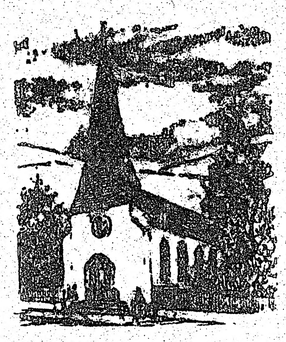

BAZNĪCU ZIŅAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Gr., Toronto M4V 1J6, Ont., tālr. 766-5525. S. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc: I. Gaides runas stundas Sv. Jāņa baznīcā: otrdienās no pl. 10 — 12.30, treŝdienās no pl. 18 — 20. Citā laikā pēc iepriekšējas vienošanās.

26. novembrī pl. 11 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Archibīskaps A. Lūsis un māc. I. Gaide. Mecosoprāns Olga Pētersone-Grīķe. Dziesmu lapiņas.

3. decembrī pl. 11 1. adventa svētdienas dievkalpojums.

9. decembrī (sestdienā) pl. 19 Garīgs koncerts draudzes jubilejas ieskaņai.

10. decembrī p. 11 2. adventa svētdiena — draudzes 30 gadu pastāvēšanas pateicības dievkalpojums. Mācītāji viesi. Mūzikālā daļa. Dziesmu lapiņas.

17. decembrī pl. 11 3. adventa svētdienas dievkalpjums — dziesmas un lasījumi. Pēc dievkalpojuma draudzes bērnu eglīte svētdienas skolas izkārtojumā.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto, Ont., M4G 1V5. Tālr. 482-5748 mājās, 8 Rolland Road. Toronto, Ont. M4G 1V5.

Sv. Andreja draudzes māc. J. Cālīša runas stundas Sv. Andreja baznīcā, treŝdienās no pl. 10 — 18 un no pl. 18 — 20, bet ceturtdienās no pl. 10. — 12. Citā laikā pēc iepriekšējas sazināšanās.

26. novembrī pl. 11 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums. ar dievgaldu. Draudzes koris.

3. decembrī pl. 13 dievkalpojums angļu valodā. Pl. 14 jaunāko jauniešu grupa; pl. 15 1. adventa svētdienas dievkalp. ar jauniešu garīgās mūzikas koncertu.

10. decembrī pl. 11 2. adventa svētdienas dievkalpojums.

17. decembrī pl.15 3. adventa svētdienas dievkalpojums un bērnu eglīte. Jaunākō jauniešu grupa plkst. 14.

24. decembrī pl. 19 4. adventa svētdiena — SVĒTVAKARA dievkalpojums. Dziedās draudzes koris.

Māc. A. Briedi, 44 Marilyn Cr., T., M4B 3C6, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā 361 Danforth Avenue.

26. novembrī pl 13 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu un svētdienas skola.

Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 16. Bībeles studijas un lūgšanas vakari treŝdienās plkst. 19.30 Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Ave. tālr. 598-9456. Toronto kateļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšmacelīnās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pulksten 12.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze — 18 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuškēvics, 55 East 44th St., Hamilton, Ont. L8T 3G8, tālr. 385-9838.

Mācītāja K. Kuškēviča runas stundas baznīcas telpās ceturtdienās no pl 19.30—21.30. Tālr. 527-5010. Iecja birojā no baznīcas aizmugures.

26. novembrī pl. 16 — Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu, koris, dziesmu lapiņas.

3. decembrī pl. 16 1. adventa dievkalpojums un svētdienas skola, bībeles klase. Pl. 17 dāmu komitejas Ziemas svētku tirdziņš.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcell Ave.

26. novembrī pl. 13.30 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

2. decembrī pl. 19 draudzes bazārs United Church Rosedale/Terrebonne — sabiedriskajās telpās.

3. decembrī pl. 11 draudzes namā, 3438 Rosedale Ave. Adventa ieskaņu svētbrīdis un sadraudzības stunda.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906. Otavas latv. ev. lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

26. novembrī pl. 14 Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Latviešu misijas radio raidījums „BRĪTIŅŠ AR DIEVU" nepārtraukti 23. gada gājumā
Katru svētdienas rītu no plkst. 9 — 9.30
Vilnis 1270 AM
No Niagaras WHLD raidītāja
Vadītājs A. Laksmanis,
106 Dorset Rd. Scarboro, Ont., tālr. 261-4218

PRIEKA VĒSTS
Kristīgs latviešu radio raidījums
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons,
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0832

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS
Global TV 6. un 22. stac.
100 Huntly Str., Toronto,
no pirmd. — piektd. pl. 9.30 no rīta, sestd. pl. 10 no rīta.
Bafalo TV stac. 29, 700 Club, ik dienas pl. 11.30 no rīta un pl. 9.30 vakaros.
Radio FM CBN 107.7
24 stundas. Tel. 889-3126.

Plaša izvēlē

latviska un modernā keramika, skulptūras, sienas segas

Piepem pasūtinājumus brokastu un pusdienu traukiem (īpatnēji latviski medus dzelteni un zaļi).

ZIGFRIDS JURSKEVICS — ZIGFRIDS ART POTTERY
1425A Bloor St. W., Toronto M6P 3L6, tālr. 536-8183

JAUNAS GRĀMATAS

Latvju raksts III daļa	$100.00
J. Babre — Meditācija naktī, dzejoļi	$6.00
V. Mežezers—Sirds,ko dziļi iemīlēja, dz.	$6.50
Andr. Niedra — Mana bērnība un mani puikas gadi	$10.00
L. Aboliņa — Latviskas	$.9.50
G. Janovskis — Un kas par to, rom.	$9.50
V. Richters — Uz Jelgavas pusi, rom.	$9.00
E. Malpass — Septiņos norīta pasaule vēl kārtībā, rom.	$8.00
Laiks, telpa, ļaudis III daļa	$26.00
L. Alberings un E. Līcis — Rūjiena	$20.00
E. Dambergs — Elmer's Parry Sound - karik.	$2.50
Edg. Dunsdorfs — Kārļa Ulmaņa dzīve	$33.50
J. Roze — Latvijas rītausmā, saulrietā	$10.50
A. Brastiņš — Saules teiksma, t. dz. apc.	$12.00
Mārtiņa dziesmu grāmata II daļa	$11.00
Z. Sarma — Kolimas piezīmes	$3.00
Latviešu karavīrs 2. pasaules kara laikā 6. gr.	$21.00
A. Voitkus, — Ogles pelnos, rom.	$9.00
E. Aistars, Savā zemē, rom.	$9.50
Rūgtais Apīnis Nr. 50	$2.50
L. Grābeklis — Destiny's Darling	$12.75
V. Mežezers — The Herrnhuterian Pietism in the Baltic	$6.95
Valda Dreimane — Kad bēg putni, dz.	$5.00
Lietiškā māksla Nr. 11	$3.50
Brīvības saule (Zedelhemas novietnes avīze)	$21.50
A. Plensners—Divdesmitā gadsimta pārvērtības	$11.-
A. Gailītis — Brīvības dziesma, rom.	$9.00

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto, Ont. M6G 1A5
Tālr. 921-7121
Pasta sūtījumiem jāpieskaita 10%

PAVASARA LE 1-7353

DELIKATEŠU VEIKALS UN KONDITOREJA

361 Roncesvalles Ave. Īpašnieks K. KEDZIERSKI

LAIKRAKSTAM LATVIJA AMERIKĀ

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu $30.00
☐ 6 mēnešiem $16.00
☐ 3 mēnešiem $ 8.50

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese .....

Jauns abonents ☐ pagarinājums ☐

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LTD vārda

Jauniešu dievkalpojums Hamiltonā

Hamiltonas latviešiem patīkamu pārsteigumu sagādāja 5. novembra kārtējais dievkalpojums, ko vadīja jaunieši. Evangeliju lasīja Velta Dāboliņa, Benita Kraukle un Guntis Dāboliņš, bet svētrunu teica Karmena Bleka, labā latviešu valodā. Nobeigumā jauniešu dubultkvartets nodziedāja vienu garīgu dziesmu. Pēc dievkalpojuma DV Hamiltonas nodaļas vanadžu kopas vanadzes bija sagatavojušas pankūku brokastis ar 16 šķirņu pankūkām, piedevām ar zāļu tējām.

Vanadžu kopas iepriekšējā sarīkojumā Hamiltonā ciemojās Gvelfas universitātes lektore Hedviga Pētersone, demonstrējot rudens ziedu un žavētu augu sakārtojumus. Varēja vērot, ka no dažām apiņu stīgām un ugunīgajām salvijām tika uzburts tropisks skaistums vāzē. Tāpat viņa ar lauku puķītēm greznoja svečturus intimām vakariņām, demonstrējot arī citu vienkāršo augu sakārtojumus dažādās krāsu niansēs. Vanadzes atzīmēja arī vanadzes Mildas Chrapaces 80. dzimšanas dienu, pasniedzot viņai kliņģeri un rožu un liliju sakārtojumu.

Lektorei H. Pētersonei pateicās Hamiltonas vanadžu kopas priekšniece N. Pulciņa un pasniedza grāmatu.

T.G.

TEAKWOOD mēbeles

791-2355

Hwy 7

Pārdošana noliktavā

Airport Rd.

Yonge St.

Dou Caster Ave.

Einar Clausen Ltd.

Steels Ave.

881-0000

NEVEDIET TOS MĀJĀS!

KAITĒKĻI UN SLIMĪBAS,
KO IEVED ĶANADĀ AR STĀDIEM
UN DZĪVNIEKU
IZSTRĀDĀJUMIEM, NODARA
MŪSU LAUKSAIMNIECĪBĀM
UN MEŽIEM
MILJONIEM DOLARU POSTĪJUMA

JA JŪS ESAT
NODOMĀJUŠI IEVEST GAĻU,
DZĪVNIEKUS, AUGĻUS,
SAKNES, STĀDUS, ZEMI —
VISPIRMS SAZINIETIES
AR MUMS.

Agriculture Canada

BIBLIOGRAFIJA

ELJAS informācija 87. nr., Eiropas latviešu jaunatnes apvienības izdevums, atbildīgais redaktors P. Šmitmanis. 71 lp.

Bruno Kalniņš — Kas un kā valda šodien Latvijā; izd. Pasaules brīvo latviešu apvienība Stokholmā, 44 lp.

Dienvidkalifornijas DV apvienības Vēstnesis, 35. nr., redaktors K. Kalējs, 26 lp.

Ziemeļkalifornijas Apskats, 9 /225. nr. Ziemeļkalifornijas latviešu biedrības izdevums, redaktors O. Celle, 23 lp.

Zelta Vārtu Vēstis, 9. nr., Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudzes izdevums, E. Krimuldēnas - Reinvaldes vāks, redaktors A. Reinvalds, 52 lp.

Ceļa Biedrs, 7. (227.) nr., LELBA izdevums, redaktors J. V. Strautnieks, 16 lp.

Montrealas latviešu biedrības Ziņotājs. 10./11. nr., redaktors M. Štauvers, 20 lp.

Informātors, 8./9. nr., Vinipegas latviešu biedrības izdevums, redaktrise M. Rutule, 16 lp.

Kristīgā Balss, 9. nr., Amerikas latviešu baptistu apvienības izdevums, redaktors U. Ukstiņš, 12 lp.

Vankuveras latviešu ziņas 23. nr., Vankuveras latviešu biedrības izdevums, A. Pūpola sakārtojums, 14 lp.

Brīvība, 6./7. nr., Latvijas soc. dem. strādnieku partijas mēnešraksts, redaktori Bruno Kalniņš un Jānis Ritums, 16 lp.

Pa dejas ceļu, 43. nr., Austrālijas latviešu deju kopas izdevums; vāku zīmējusi Ileāna Zvirbule(redaktors Juris Ruņģis, 39 lp.

Zem Dienvidus Krusta, 43./44. nr., Brazilijas latviešu laikraksts informācijai un kultūrai, redaktors J. Lepste, 10 lp.

LNAK Vēstis, Latviešu nacionālās apvienības Kanadā informācijas izdevums, 20 lp.

Detroitas latviešu Vēstis, 10. /11. nr., Sv. Pāvila ev. lut. draudzes un Latviešu apvienības Detroitā izdevums, redaktors F. Lūkins, 12 lp.

Hamiltonas Ziņas, 6. nr., Hamiltonas latviešu organizāciju izdevums, 5 lp.

LAMSA apkārtraksts, 52. nr., Latviešu akadēmisko mācībspēku apvienības izdevums, redaktors Dr. P. Norvilis, 8 lp.

Tehnikas Apskats, 84. nr., Latviešu inženieru apvienības izdevums. Galv. redaktors A. Spurmanis, A. Langmaņa vāks un titullapa, 28 lp.

Krājējs, 4-134. nr., latviešu filatelistu apvienības izdevums, galvenais redaktors J. Ronis, 25. lp.

Vēstnesis, 11.(60.) nr., Olģerta Liepiņa izdevums, redaktori O. Liepiņš, O. Akmentiņš un Imants Balodis, 8 lp.

Apsūdzība . . .

(Turpinājums no 4. lp.)

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs viesus iepazīstināja ar Latvijas disidenti Helēnu Celmiņu. Studentu korporācijas Fraternitas Cursica viceseniors Māris Pūliņš nodeva H. Celmiņai čeku par 2500 dol., lai palīdzētu viņai un Viktoram Kalniņam iesākt dzīvi brīvajā pasaulē. Fr. Cursica atbalsta arī Gunāru Rodi Zviedrijā ar 1500 dolariem. Šie līdzekļi iegūti no korporācijas seniora Oskara Perro 60 gadu jubilejas sarīkojuma.

TLB koklētāju ansamblis Auseklītis Ariānas Liepiņas vadībā atskaņoja divas tautasdziesmas. Programmu pieteica A. Kaļiņš. Gaumīgu azaida galdu bija klājusi Latviešu nama dāmu komiteja.

—ls—

JAUNA LATVIEŠU SKAŅU PLATE

TAI KLUSAI STUNDAI DZIEDU . . .

Skaidrīte Līduma-Hildebrante dzied latviešu komponistu dziesmas. Pirmā pusē ir dziesmas, kas pieder dvēselei — par zvaigznēm, laimi un mīlestību. Otrā pusē ir sirds dziesmas par mūsu dzimteni, par paradīzi vienu, kur Rīga dimd.

Cena $8.00 plūs $0.50 piesūtīšana. Pasūtinot no zemāk minētās adreses pensionāriem $1.00 atlaide.

A. Hildebrants
6078 S. Fairmount
Jonesboro, Ind. 46938, U.S.A.

Skaņu plate dabūjama arī DV grāmatnīcā Toronto.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)
466-1951 vai 466-1502
ZIEDI KATRAI VAJADZĪBAI
LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI
ZELTKAĻA A. GŪGAŅA ROTAS
Veikals atvērts ceturtdienās līdz pl. 8.00 vakarā.
Māra Gugāns-Lūsis

LOTUS FLOWERS
792 Bathurst St.,
(Pie Bloor St.) Toronto
Ont. M5R 3G1
Tel. 533-3884
PUĶES - GRĀMATAS
DAIĻAMATNIECĪBAS IZSTRĀDĀJUMI
Vienalga, kur dzīvojat: Sidnejā, Stokholmā vai Sanfrancisko — rakstiet, telegrafējiet, telefonējiet, un jūsu puķu pasūtījumu izpildīsim nekavējoties. Ināra un Arvīds Tirumi

RM
ROSAR-MORRISON
FUNERAL HOME LTD
Thomas L. Morrison — Funeral Direktor
407 Sherbourne St. Toronto, Ont. M4X 1K5. Tel 924-1403
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
Apbedīšanas ceremoniju izkārtošana

BROADVIEW WOOLS, ARTS & CRAFTS
Īpašn. Elza Avots
Veikali Toronto:
674 Broadview Ave., pie Danforth, tel. 469-2095
9 Queen St. East, pie Yonge ielas 363-3011
Liela izvēle īstas un sintētiskas vilnas dzijas, vietējās un ārzemju; aušamās dzijas, vilnas dažpari. Materiāli dažādu latvisku rokdarbu sagatavošanai, linu materiāli, diegi, audekli, kanva visādos rupjumos. Dāvanām dažādi rokdarbi un audumi atsevišķi tautas tērpu gabali. Padomi rokdarbu jautājumos.
Veikali atvērti:
Pirmd., otrd. un treš. no 9 rītā — 6 vak.;
ceturtd. un piektd. no 9 rītā — 8 vak.;
sestdienās no 9.30 rītā — 4 pēcp.

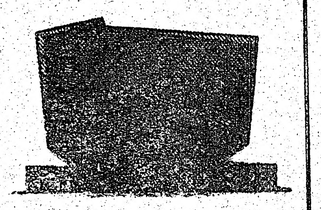

PIEMINEKĻI
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu mets
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIAL LTD.
2019 Yonge St., Toronto
Starp Eglinton un Davisville
Prasīt pēc E. J. Hopp

Vecākai sievietei vai pārim labā rajonā Toronto rietumos
dzīvoklis un uzturs
par brīvu par mājas pieskatīšanu. Tel. 245-2161.

IZNĀCIS 24. NUMURS - PLAŠS SATURS, BAGĀTĪGI ILUSTRĒTS
ŽURNĀLS
Brīvībai
Kultūrai
Informācijai
Izdod Amerikas Latviešu Apvienība
Iekšējās Informācijas birojs
Ilmārs Bergmanis biroja vadītājs
Iznāk četras reizes gadā
Redakcijas vadītājs Jānis Blumbergs
Rediģē Alīda Cīrule
Abonēšanas maksa: 3 burtnīcas $7.50
6 burtnīcas $14.-
Atsevišķa burtnīca $3.-
Sludinājumu likmes pieprasīt pie redakcijas vadītāja
Žurnāla pasūtinājumu lūdzam adresēt: American Latvian Association, Inc.
P. O. Box 432
Rockville, Maryland 20850

Ja esat nedomājuši iegādāties
JAUNU 1979. GADA AUTOMAŠĪNU
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
CHEVROLET - CHEVELLE - CAMARO
OLDSMOBILE - CHEVY NOVA - CHEVETTE
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE Tālr. HO 6-1131
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Ave., Toronto, Ont.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Mēs pārsūtām apdrošinātus drēbju un apavu sainīšus līdz 19¾ mārc. netto
LIELA MANTU IZVĒLE MŪSU VEIKALĀ
Biroja laiks — pirmd., otrd., ceturtd. un piektdien no pl. 9.00 — 17.00
Piektdienās vēlīkā laikā — iepriekš sazinoties pa telefonu.
sestdienās no pl. 9.00 — 16.30, trešdienās birojs slēgts.
Baltic Exporting Co.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont.
M6R 2N5. Tālr. 531-3098

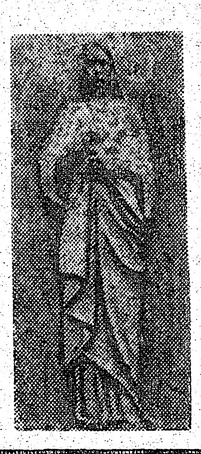
Gatavo pieminekļus un skulptūras
CANADIAN ART MEMORIALS LTD.
Port Credit, Ont.
Tēlnieks P. POLNA
16 Bowden Street,
Toronto, Ont. M4K 2X2
Tel. 466-7580

BĒRZIŅŠ Realty Ltd. Arnolds un Herberts Bērziņš
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI, APDROŠINĀŠANA UN NOTĀRS
5995 Yonge St., Suite 20, (Northtown Shopping Plaza) 226-6950 Willowdale, Ont.
445-5325 72 Northdale Rd., Willowdale, Ont.
SOVEREIGN GENERAL INSURANCE COMPANY LIFE ASSURANCE COMPANY
MEMBERS OF THE CASCADE GROUP

DAŽĀDU ZIEDU MEDUS
dabīgs, nepasterizēts
Ziedputekšņi Pollen)
Peru pieniņš (Royal Jelly) no
ERGĻU LIGZDAS DRAVĀM

30 Dewson St., Toronto, Ont. M6H 1G5, tel. 534-0563

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN CREDIT UNION
491 College St., Toronto, Ont., M6G 1A5
Tālrunis 922-2551
Biroja atvērts no otrdienas — piektdienai no pl. 10 rītā — 7.30 vakarā. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1.00 pēcp.
Toronto nod. birojs 1539 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A5
Tālr. 533-9415
Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai no pl. 10 rītā līdz pl. 7 vak. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1 pēcp.

HAMILTONAS NODAĻAS BIROJS
16 Queen Street North, Hamilton, Ont. L8R 2T3. Tel. 529-7939
Birojs atvērts no otrdienas līdz piektdienai no pl. 4 pēcp.—8 vak. Sestdienās no pl. 9 rītā līdz pl. 1 pēcp.
Augšminētie biroji vasaras brīvlaikā — no 15. jūnija līdz 15. septembrim SESTDIENĀS SLĒGTI.

LONDONAS NODAĻAS BIROJS
R. Bērziņa mājās
Birojs atvērts trešd. no pl. 7.00 — 9.00 vak.

„SAVINGS" NOGULDĪJUMA KONTI
Maksā 6.5% gadā, procentus aprēķina par katru dienu no mazākās summas kontā un izmaksā mēneša beigās.

PAR BRĪVU ČEKUS VAR RAKSTĪT
Par čeku kontu maksā 4% gadā, procentus izmaksā katru mēnesi, bet tikai, ja konta minima atlikums pārsniedz $500.

ILGTERMIŅA NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $1000 min. par 9.25% gadā
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9% gadā
Procentus izmaksā par gada ceturkšņiem.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9.5% gadā
Procenti saņemami tikai pēc termiņa izbeigšanās.

Visiem minētajiem noguldījumiem ir dzīvības apdrošinājums. Ja noguldījumu uzsaka pirms termiņa, tad %% likme samazinās par 1%.

TERMIŅĒTI NOGULDĪJUMI
1 gada noguldījums $2000 min. par 9.5% gadā
Procentus izmaksā pēc noguldījuma termiņa izbeigšanās.
3 gadu noguldījums $1000 min. par 9.5% gadā
5 gadu noguldījums $1000 min. par 9.5% gadā

Procentus pieskaita noguldījumam reizi gadā, bet tiem nav dzīvības apdrošinājumu un ir uz noteiktu laiku. (Tas ir, tos nevar pirms termiņa notecēšanas izņemt.)

PENSIONĀRU NOGULDĪJUMS
1 gada noguldījums $2000 min. par 9.6% gadā, procentus aprēķina katra mēneša beigās.

RRSP UN RHOSP
Par katra noguldījuma veidu maksā 9.5% gadā.

HIPOTĒKAS AIZDEVUMI
Atkārta pirmā hipotēka līdz $100.000 — ar mainīgu likmi — 1.5% augstāka par bankas noteikto % pamatlikmi — pašreiz 11.75%.
Atkārta pirmā hipotēka līdz $100,000 par 11.25%.
Atkārta otrā hipotēka par 12.5% gadā.

AIZDEVUMI
Aizdevumi līdz $10.000 nodrošinātmi pilnā apmērā ar noguldījumu kreditsabiedrībā par 12% gadā.
Personīgi aizdevumi līdz $10,000 par 13% gadā.
Jaunu automobiļu iegādei izsniedz aizdevumus līdz 80% no mašīnas vērtības, par 12% gadā ar tās ieķīlāšanu (chattel mortgage).

akcijas, bondi, hipotēkas un citi līdzīgi nodrošinājumi par 12% gadā.
Aizdevumi līdz $50,000 nodrošinātmi ar vērtspapīriem, piem.

Gaidu Mārtiņu vakars

Gaujas 14. gaidu vienības Mārtiņu vakars Toronto 5. novembrī bija rīkots Sv. Andreja baznīcas telpās. Programmā bērnu uzvedums Lācītis Pū, ko tēloja Sandra Kuze. Kristana un zēna lomās bija Ilze Ezergaile, tēvs — Sarma Eglīte, pūce — Inta Gugāne, zvēri — Zaiga Pērkone un Ruta Grāvleja, bitītes — guntiņu pulciņš; korī dziedāja gaidas un lielgaidas. Režiju vadīja V. Zobena, dekorācijas gatavojusi Ilze Pribule. Apmeklētāji varēja arī nogaršot gaidu gādātos Mārtiņu gardumus. Gaidu Mārtiņi šogad bija kuplāk apmeklēti nekā iepriekšējos gados, dalībnieku skaits bija ap 250. Sarīkojuma atlikums gaidu darbības veicināšanai. Vakara norisi vadīja vad. vietniece Ilze Morgenšterna.

E.O.

BŪS ARĪ „ĒRĢEĻU DIENAS"

Latviešu "Ērģeļu dienu" sarīkošanas iespēju noskaidrošanai 1979.g. rudenī Bostonā, ar koncertiem un referātiem, 3. decembrī Bostonā rolikta mūzikas entuziastu sanāksme. Ta notiks ALTS namā, 64. Sibourney St., Jamaica Plain, Mass. 02130. „Ērģeļu dienu" nolūks plašāk iepazīstināt publiku ar latviešu un cittautu komponistu darbiem, tos atskaņojot Bostonas vēsturiskajās baznīcās, ar vecākās un visjaunākās paaudzes ērģelnieku piedalīšanos, kā arī radīt lielāku interesi par ērģeļu mūziku un mudināt mūsu komponistus jaunno kompozīciju rakstīšanai. Tālāk dzīvošie ērģeļu mūzikas cienītāji var savas domas un ieteikumus iesūtīt rakstveidā pa pastu, rakstot Dr. Ingrīdai Gūtbergai, 11 Dane St., Jamaica Plain, Mass. 02130., vai L. Reiteram — 9 Ridge Ave, Natick, Mass. 01760, U S A

L.R.

Pārdodamas
gleznas ar Rīgas skatiem — eļļā un akvareļi.
(Kalnroze, Brekte, Artums, Skulme u.c.), tikko ievestas no Latvijas. Zvanīt 630-8681.

Crest Motors Custom Service
labo visāda veida automašīnas. 253 Merton St. (starp Yonge un Mt. Pleasant), tel. 485 5537. Sestd. darbojas līdz 12.
S. Miķelsons, latviešu uzņ.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS
TĀLR. 534-1403, Toronto

Daugavas Vanagu nams
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

115 BROADVIEW AVE.
Tel. 465-5225

Daugavas Vanagu klubs
ATVĒRTS BIEDRIEM UN VIESIEM
no pirmd. līdz ceturtd., iesk., no pl. 12 dienā — 12 naktī.
piektdienāsun sestdienās no pl. 12 dienā līdz 1 naktī.
svētdienās no pl. 12 dienā līdz 9 vakarā.

kas? kur? ko?

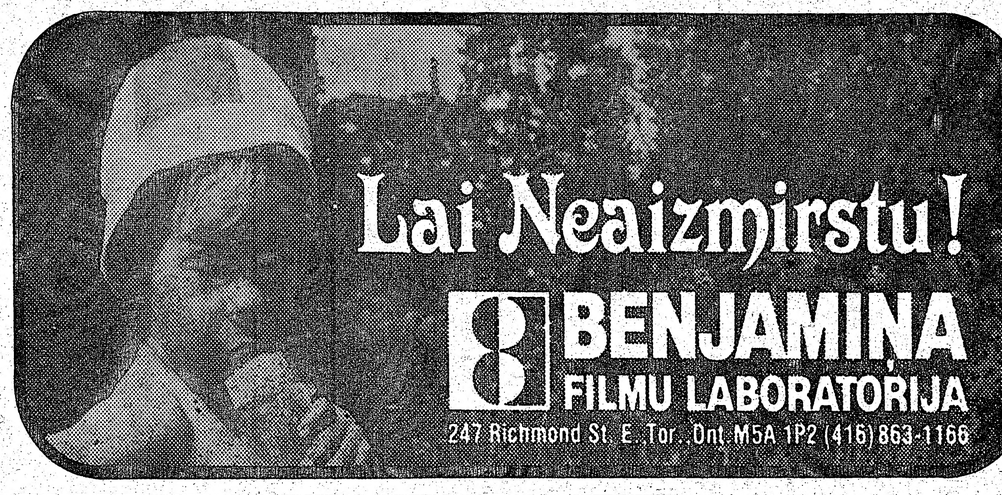

Town & Country Real Estate Ltd.
V. Palma - pārstāvis

41 Heathcote Ave., Willowdale, Ont. M2L 1Y9
Tel. 444-2447

Pērkot un pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai 444-2447. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 *Ausma Miķelsone*

OPTICAL STUDIO
R. Schmid, Optician
VĀCU OPTIĶIS —
Specializējies kontaktlenšu nozarē. Lielā izvēlē eiropiešu acepu rāmji.
1586 Bloor St. W. Toronto, vienu bloku no Latviešu kreditsab. Dundas - Bloor nodajas. Telef. 535-6252.

Alcan Building Products
Authorized Dealer
ALCAN
Māju īpašnieki!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku—bez starpniekiem
ir trīs veidi, kā varat ietaupīt ar ALCAN SIDING:

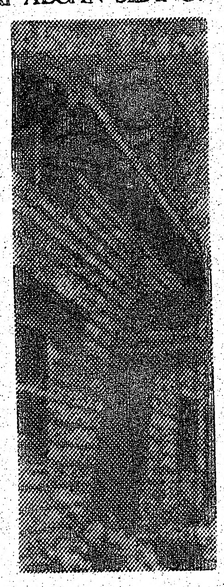

2) Instalācijas un apkures (izdevumus
1) Ietaupa darbu un laiku
3) Uzlabo izskatu un līdz ar to mājas vērtību, ieskaitot ALCAN 20 gadu garantiju.

△ LIETUS NOVADA CAURULES
△ LOGUS
△ DURVIS
△ MARĶIZES (Awnings)
△ JUMTA PĀRKARES (Sofit and fascia)

CENTURY ALUMINUM ISTALLERS
534-2864 Īpašnieks Artūrs Mūrnieks
2226 Dundas St. W., Toronto, M6R 1X3

DIMANTI ● PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkalei
Aldonas ĶIVLENIEKS - KORMS
VEIKALĀ UN DARBNĪCĀ
964½ Bloor St. W., Toronto, Ont. M6H 1L6. Tālr. 533-3007

M. LUNSKY, O.D. M. Sc.
LOUIS LUNSKY, R.O.
OPTIĶI
Ieprieks pieteikties
Tālr. 921-3924
470 College St. (Pie Bathurst)
Toronto M5G 1A5

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

RATAS

— IGAUŅU OPTIĶIS
247 Danforth Avenue. Tel. 465-6251
Gatavo brilles pēc receptēm
Zeiss ● Rodenstock ● Crist Dior rāmji
Speciālitāte — dubultlēcu brilles ● Kontaktlēcas (soft)
Pulksteņi: Omega, Triosot, Bulova.
Latviešiem atlaide

A. Eglītis — TV RENTALS
1708 Queen St. W. Toronto M6R 1B3
Tel. 537-1401

Latviska dāvana

SVĒTKOS
un vienmēr
Laikraksts Latvija Amerikā
Latvija Amerikā Publishing Ltd.
125 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu piesūtīt manu dāvanu (L. A. abonementu), uz vienu gadu, sākot ar .....
Mr., Mrs., Miss., Ms. .....
Adrese .....
.....
.....
Lūdzu pievienot 1. numuram kartīti ar dāvinātāja vārdu .....
Esmu Latvija Amerikā abonents, tādēļ nosūtu speciāli dāvanām pazemināto maksu $22.—
.....
(Vārds un uzvārds)
Adrese .....

SKYLINE
2100 Dundas St. West,
Toronto M6R 1W9
533-8553
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI UN APDROŠINĀŠANA
Ilmārs Jankovskis
Realtor

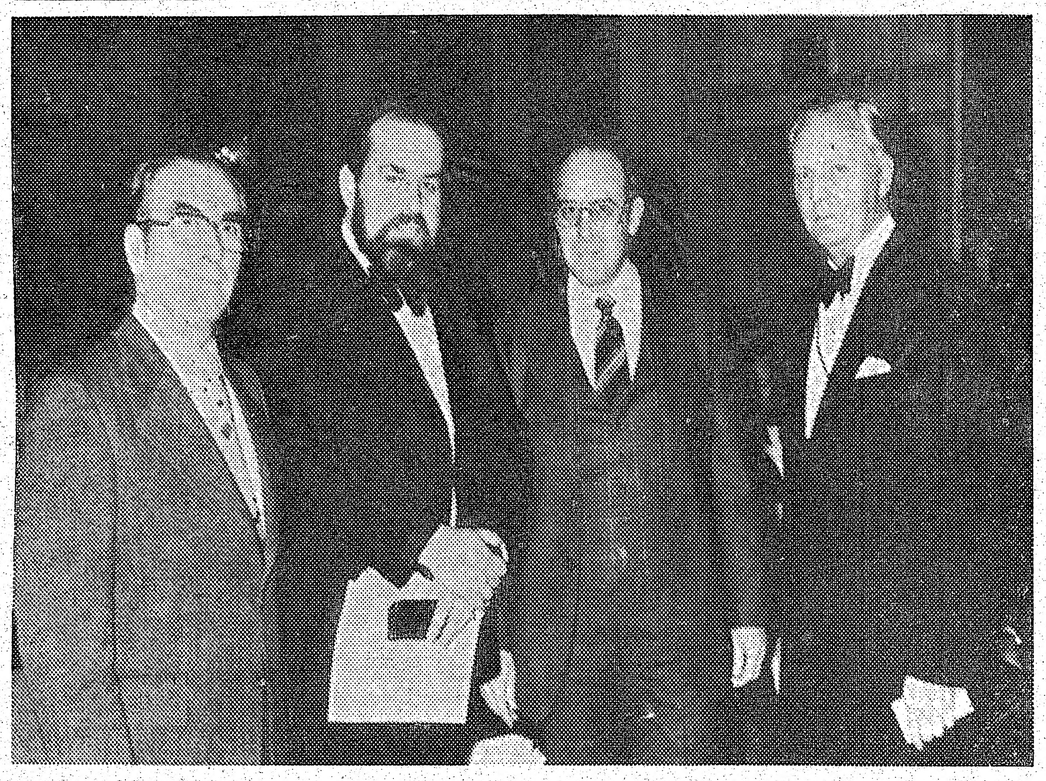

Latvijas valstssvētku sarīkojumā Otavā. No kreisās: senātors Pauls Juziks, LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs, parlamenta loceklis (Progr. kons.) Roberts Kouts (Coates) un LNAK pārstāvis Otavā Edvīns Pārups. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Nacionālo fronti pret...

(Turpinājums no 1. lp.)

3. Krievija ir tautu cietums, kā to agrāk teicis Ļeņins cara laikos, bet tā tas ir arī tagad komūnistiskā režīmā. Pašreiz latvieši izolēti kā no ārpasaules, tā arī savā zemē. Politiski plānota izolācija kavē arī trimdas latviešu saskari ar tautu okupētajā Latvijā. Tā ir ļoti bīstama un nopietna problēma.

4. Visa mūsu tauta ir pakļauta Pad. savienības drošības komitejas (čekas) cenzūrai. Politiskā uzraudzībā atrodas visas iestādes, organizācijas, izglītība, sabiedriskā, reliģiskā un kultūras dzīve, u.t.t., u.t.t. Drošības komitejas rafinētais tīkls ir cauraudis visu tautas organismu, ieskaitot arī katra personisko dzīvi. Tāpat drošības komitejas vērīgā acs seko arī mūsu trimdas sabiedriskām organizācijām, aktivitātēm un sabiedriskās dzīves vadītājiem. Visi sazināšanās veidi un informācija, kā laikraksti, radio, televīzija u.t.t., ir pakļauti čekas neierobežotai kontrolei ar nolūku nākotnē radīt jaunu komūnistiskās ideoloģijas prototipa cilvēku. Politiskā audzināšana un kontrole ietver cilvēka dzīvi no dzimšanas līdz nāvei.

5. Vēršanās pret reliģiju kļuvusi par vienu no komūnistiskās audzināšanas pamatiem. Augstskolās ir speciāls ateisma kurss, lai panāktu atteikšanos no ticības un Dieva, tā tuvinot komūnismam.

6. Morāles pagrimumam ir liela nozīme kā cilvēku kontrolē, tā arī audzināšanā. Alkoholisms un ģimenes dzīves sairums ir okupētās Latvijas ikdiena. Latviešiem ir zemākā dzimstība visā pasaulē. Tā nav vis sociāla, bet morāla problēma, kas aizcērt mūsu dzīvības koka saknes.

7. Skaldi un valdi princips ir komūnistiskā režīma pamats, ko politiski plāno kā dzimtenē, tā arī pret trimdas latviešiem. Dzimtenē potē naidu un neticību pret brīvajā pasaulē dzīvojošajiem tautiešiem. Kultūras sakaru komiteja ir valsts drošības komitejas (čekas) filiāle ar tālejoši un mērķtiecīgi izplānotu politiku, lai saskaldītu pretestību kā dzimtenē, tā trimdā. Arī jaunatnes attālināšana no vecās paaudzes ir viens no skaldīšanas veidiem.

Bez visām šīm negātīvām parādībām ir arī pozitīvās. Par tādām māc. J. Šmits minēja Latvijā joprojām pastāvošās nacionālās tieksmes un pagrīdes kustību, kur daudzveidīgajos politiskajos žņaugos sevišķi aktīva ir jaunatne. Latviešu tautai vēl ir pusotra miljona piederīgo, un tādēļ tā pastāv joprojām kā tauta ar savu valodu un kultūru. Svarīgi arī, ka lielākās pasaules valstis turpina atzīt latviešu tiesības uz brīvību un neatkarību. Viens no svarīgākiem faktoriem latviešu tautas neiznīcībai ir ticība un paļāvība uz Dievu.

Ko varam un kas mums būtu jādara, lai kalpotu mūsu tautas vitālām interesēm? Par vienu no svarīgām māc. J. Šmits minēja nacionālās platformas nepieciešamību vienotam, kopējam un mērķtiecīgam darbam bezkompromisa cīņai pret visnežēlīgāko ienaidnieku — komūnismu. Nopietns darbs veltījams tautas vienības stiprināšanai un arī kontakta uzturēšanai ne ar varas nesējiem okupētajā Latvijā, bet ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem, kas cīnās par brīvību un tautas tiesībām. Kultūras sakaru komitejas viltīgie pasākumi strikti jānoraida, lai pārvarētu nacionālās pretišķības. Politiskais darbs ir veicams ar vēl lielāku intensitāti, un tam nedrīkst būt tikai gadījuma raksturs. Mums ir jārada nacionāli vienota fronte, lai cīnītos pret „skaldi un valdi" principu, kas ir ilgstošs un nopietns darbs. Tāpat kā Izraēlas tauta, kādreiz beidzot savas sanāksmes, vienmēr teica — Nākamā gadā uz redzēšanos Jeruzalemē, — tā arī mēs tagad, lūdzot Dieva svētību un palīdzību, teiksim: Uz redzēšanos Rīgā!

Zāli pāršalca jūsmīgi aplausi. Publika, kājās pieceļoties, godināja māc. J. Šmitu kā simbolu latviešu tautas patriotismam un nacionālai brīvībai.

Svinīgā akta nobeigumā T. Kronbergs paziņoja PBLA šī gada Tautas balvas piešķiršanu Gunāram Rodem par ilgstošu un nerimtīgu Latvijas brīvības cīņu.

Par izcilu darbību LNAK atzinības rakstus šogad saņēma TLTA sestdienas ģimnazija (direktrise V Slavieša) un TLB sestdienas skola (pārzinis J. Ozols), kā arī Austra Martinsone un Imants Alksnis.

Klātesot arī LNAK kultūras nozares vadītājai un globālā latviešu Kultūras fonda loceklei Intai Purvai goda balvas humānitārās zinātnēs pasniedza Dr. H. Tichovskim. Kr. Barona prēmiju O. Mežulei, goda diplomu E. Karlsone-Bērziņai un atsevišķu apbalvojumu paidagoģijā Mildai Miezītei. No Kanadas latviešiem goda diplomus vēl saņēmuši komponists J. Kalniņš, pianists A. Ozoliņš un inž. A. Spūrmanis, bet goda balvu literātūrā māc. A. Voitkus.

Kanadas DV zemes valdes priekšsēdis V. Plūdons, cildinot archibīskapa A. Lūša nopelnus Latvijas interešu aizstāvēšanā un brīvības darbā, pasniedza viņam mākslinieciski darinātu vairogu — „Brīvības balvu".

Svinīgā akta nobeigumā klātesošie gadināja arī mūsu Lāčplēša kara ordeņa kavalierus kapt. A. Vītoliņu, plkv. A. Liepiņu, virsplkv. A. Silgaili, kapt. J. Kapteini un maj. B. Lēmani, kā arī nelaikā kapt. E. Kušinska dzīvesbiedri.

Koncerta daļā apvienotais Dainas un Sv. Andreja draudzes koris diriģentu A. Purva un A. Skudras-Kārkliņas vadībā sniedza mūzikāli vērtīgu programmu ar nacionālu ieskaņu, nobeigumā izskanot A. Jurjāna Kantātei Tēvijai ar Silvijas Erdmanes solo dziedājumu.

Pēc svinīgā akta konsuls Dr. E. Upenieks savā mājā bija rīkojis sabiedrisko un politisko darbinieku pieņemšanu. Ap 100 viesu vidū bija arī vairāki kanadiešu politiķi un preses pārstāvji. Tāpat bija klāt arī svētku akta galvenais runātājs mācītājs Jānis Šmits.

R. Norītis

Kārters nepametīs...

(Turpinājums no 1. lp.)

Irānas militārā valdība balstās uz disciplīnētu armiju, kas apgādāta arī ar amerikāņu modernākajiem ieročiem. Tas pats attiecas uz Irānas gaisa spēkiem. Acīm redzot Pentagons jau sen rēķinājies ar draudiem, kas varētu kaitēt Irānas politiskai stabilitātei. Irānas nonākšanai komūnistu varā būtu tālu ejošas sekas. Kremlis pagaidām noliedz katru atbildību pašreizējo nemieru atbalstīšanā, bet tajā pašā laikā ir zināms, ka politbirojs savā laikā plānojis jaunas autonomas republikas izveidošanos — t.s. Irastānu, un tā aptvertu daļu no Pad. savienības un daļu no Irānas ziemeļu territorijas. Nav jāaizmirst, ka Irānas nemierniekus atbalsta tieši tās radikālās arabu valstis, kas saņem lielāko Maskavas militāro un saimniecisko palīdzību — Iraka un Sirija.

Neapšaubāmi šachs ir bijis autokratisks monarchs, kura rokās bija sakoncentrēta visa vara. Tie naivie rietumu liberāļi, kas viņu dēvē par despotu un prasa viņa galvu, neapzinīgi kalpo Kremļa interesēm. Interesanti atzīmēt, ka šos naivos liberāļus Ļeņins savā laikā nosauca par noderīgiem idiotiem. Un tādi viņi laikam ir arī vēl šodien. Ja šachs patiesi būtu bijis negants despots, vai tad viņš būtu īstenojis agrārreformu, ar kuru pie savas zemes tika miljoniem irāniešu? Vai despota valstī dzīves standarts dažu desmit gadu laikā būtu četr un pieckāršojies? Caurmēra Irānas pilsoņa gada ienākumi pēdējos desmit gados ir pieauguši no 300 dol. uz 2600 dol. gadā.

Fanātiskie reliģiskie sektanti pārmet šacham straujo valsts modernizēšanu, bet tanī pašā laikā šacha izglītotie irāniešu studenti prasa modernizācijas tempu kāpināt. Neviens šodien nevar pateikt, kā beigsies Irānas iekšpolitiskā krize. Absolūtas monarchijas vietā droši vien ar laiku radīsies ierobežota monarchija, kas balstīsies uz tautas vēlētu parlamentu. Iespējams, ka šachs pat atsakās no troņa par labu savam dēlam. Varbūt ka, nemieriem norimstot, politiskas reformas pietuvinās arī Irānu modernai demokratijai. Nav jāaizmirst, ka tieši Irānas eļļas bagātības ir ļoti svarīgs faktors, bez kura brīvās pasaules normālas saimnieciska dzīves ritums nav iedomājams. Bez šīs eļļas nav iedomājama arī rietumu alianses militārā mašinērija komūnisma ekspansijas apturēšanai. To labi apzinās Kremlis. Labi, ka to tagad pareizi novērtē Vašingtona un tās sabiedrotie. Par Irānu vēl dzirdēsim, bet Sarkanās flotes sapņi par Persijas līča „aizkorķēšanu" ir nereāli.

Ieskatoties Vidējos austrumos, jākonstatē, ka Ēģiptes un Izraēlas stīvēšanās ap parakstāmo miera līgumu vēl nav beigusies. Vienā dienā Sadats un Begins stūrgalvīgi draud ar sarunu pārtraukšanu, bet otrā dienā pasauli nomierina ar apgalvojumu, ka vēl jānovērš daži nenozīmīgi šķērsliši. Domājams, ka līdz līguma parakstīšanai Sadats ar Beginu vēl tiksies vaigu vaigā, lai novērstu pēdējos šķēršļus pirmajiem soļiem uz paliekamu mieru Vidējos austrumos Ēģiptes un Izraēlas starpā.

Otrā pasaules malā, turpat ASV deguna galā, notiek dīvainas lietas. Runa te ir par Kubu. Vispirms amerikāņu izlūkošanas dienests atjaunoja izlūklidmašīnu aktivitāti virs Kubas, jo bija aizdomas, ka Kremļa piegādātās lidmašīnas eventuāli apbruņotas ar atomieročiem. Aizvadītajā nedēļā Kubas tuvumā notika lielākie ASV un britu flotes taktiskie manevri, kuros piedalījās gandrīz 40 kuģu. Pašā Kubā radās pānika, jo klīda baumas par iespējamu ASV desanta izcelšanu. Tanī pašā laikā Havannā Kastro pēc vairākām apspriedēm ar saviem padomniekiem paziņoja, ka drīzumā atbrīvošot ap 3000 politisko ieslodzīto. Par vēl lielāku pārsteigumu jāuzskata Kastro solījums Kubas nacionālistiem ASV gādāt par viņu ģimeņu apvienošanu un garantēt tiem tiesības bez kādām represijām ik gadus ciemoties Kubā.

Ļoti iespējams, ka lielie amerikāņu flotes manevri Kubas piekrastē nav domāti Kubas iebiedēšanai, bet gan ir sava veida demonstrācija eventuālai amerikāņu flotes aktivitātei nepieciešamā gadījumā citā pasaules malā, konkrētā gadījumā Persijas jūras līča ūdeņos. Pentagona aprindās no jauna runā par eventuālu amerikāņu gaisa flotes bazi Sinajas pussalā. Nav šaubu, ka tā nekalpos Izraēlas un Ēģiptes drošībai vien.

Kopš komūnisti nākuši pie varas, Ķīnā politisko barometru rāda lieli plakāti, kas ne bez valdības ziņas parādās Pekingā un citās lielākās pilsētās. Kā jau varēja sagaidīt, prāgmatiskie tagadējie Ķīnas valdītāji sākuši piesardzīgu agrākā elka Mao novākšanu. Kādreiz slavenā Mao sarkanā rokas grāmatiņa ir pazudusi. Tā dēvētās kultūras revolūcijas kaitīgās sekas tagad saista ar paša Mao vārdu. Jaunie sarkanie mandarīni deklarē, ka uz slavas pjedestāla neviens nav jāuzceļ. Tāpat kā Chruščovs iznīcināja Staļina mītu, tagad Huā Ķīnā iznīcina slavas aureolu, kas pavadīja Mao vārdu.

Nule aizvadītās suverēnās Latvijas 60 gadu dzimšanas dienas svinības liecināja, ka turpat 30 trimdas gados neesam aizmirsuši savu apspiesto tautu un okupēto valsti. Mūs aicina kāpināt politisko aktivitāti, aicina reizē arī atpakaļ pie morālā spēka avotu — Dieva vārda. Archibīskaps A. Lūsis zīmīgi liecināja: „Latviskās cīņas beidzamie cietokšņi būs mūsu baznīca kā dzimtenē, tā arī svešumā." Lai dodam Dievam savu tiesu, lai paļaujamies uz viņu mūsu lūgšanu piepildīšanai, bet reizē lai pārbaudām savu sirdsapziņu, vai darām pietiekami daudz, vai nesam pietiekamus upurus, lai, ceļam beidzoties, apliecinātu, ka esam darījuši visu, kas mūsu spēkos bijis!

Aleksandrs Ķegumnieks